

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА И СУДИРОТ НА ИНТЕРЕСИ 2026- 2030

со Акционен план за нејзино спроведување

Листа на кратенки	
АВМУ	Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги
АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија
АИ	Вештачка интелигенција
АКН	Агенција за катастар на недвижности
АСЈО	Академија за судии и јавни обвинители
АСПИ	Агенција за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер
БЈН	Бирото за јавни набавки
Влада или Влада на РСМ	Влада на Република Северна Македонија
Врховен суд на РСМ	Врховен суд на Република Северна Македонија
ДДИ	Државен девизен инспекторат
ДЗР	Државен завод за ревизија
ДИГУ	Државен инспекторат за градежништво и урбанизам
ДИЕРМС	Државен инспекторат за енергетика, рударство и минерални сировини
ДИЖС	Државниот инспекторат за животна средина
ДИЗ	Државен инспекторат за земјоделство
ДИЈЗ	(Државен) Инспекторат за употреба на јазиците
ДИК	Државна изборна комисија
ДИМЈ	(Државен) Инспекторат за употребата на македонскиот стандарден јазик
ДИТ	Државен инспекторат за труд
ДИШЛ	Државен инспекторат за шумарство и ловство
ДКЖН	Државната комисија за жалби по јавни набавки
ДКСК	Државна комисија за спречување на корупцијата
ДО	Договорни органи
ДПИ	Државен пазарен инспекторат
ДСЗИ	Државен санитарен и здравствен инспекторат
ДУИ	Државен управен инспекторат
ЕЛС	Единици на локалната самоуправа
ЕСЈН	Електронски систем за јавни набавки
ЗЕЛС	Заедница на единици на локалната самоуправа
ИЈЗ	Институт за јавно здравје
ЈЗУ	Јавни здравствени установи
ЈОРСМ или Јавно обвинителств о на РСМ	Јавно обвинителство на Република Северна Македонија
ЈП ЖРСМ	Јавно претпријатие „Железници на Република Северна Македонија“
ЈПДП	Јавно претпријатие „Државни патишта“

КОАИ	Комора на овластени архитекти и инженери
КЗК	Комисија за заштита на конкуренција
МАЛМЕД	Агенција за лекови и медицински средства
МВР	Министерството за внатрешни работи
МДТ	Министерство за дигитална трансформација
МЕРМС	Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини
МЕТ	Министерство за економија и труд
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
МЗ	Министерство за здравство
МЗШВ	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
МЈА	Министерство за јавна администрација
МЛС	Министерство за локална самоуправа
МОН	Министерство за образование и наука
МП	Министерство за правда
МС	Министерство за спорт
МТ	Министерство за транспорт
МФ	Министерство за финансии
МФ-ЦЕХ	Министерство за финансии – Централна единица за хармонизација
Националната стратегија 2026-2030 или Стратегија	Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026-2030
Собрание или Собрание на РСМ	Собрание на Република Северна Македонија
Советот на јавни обвинители на РСМ	Советот на јавни обвинители на Република Северна Македонија
Судски совет на РСМ	Судски совет на Република Северна Македонија
УГД	Универзитет „Гоце Делчев“ Штип
УЕЗ	Управа за електронско здравство
УЖС	Управа за животна средина
УЖС-ЦЛЖС	Управа за животна средина – Централна лабораторија за животна средина
УЈП	Управа за јавни приходи
УКИМ	Универзитет „Кирил и Методиј“ Скопје
УФП	Управа за финансиска полиција
УФР	Управа за финансиско разузнавање
ФЗОРСМ	Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија
ЦРРСМ	Централен регистар на Република Северна Македонија

ЗВЈС	Закон за вработените во јавниот сектор
ЗАС	Закон за административни службеници
ЗСС	Закон за судска служба
ЗЈОС	Закон за јавнообвинителска служба
ЗБ	Закон за буџети
ЗИБ	Закон за извршување на Буџет

1. ВОВЕД

Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси е хиерархиски највисок документ за спречување на корупцијата и судирот на интереси, кој опфаќа период од пет години и истиот го донесува Државната комисија за спречување на корупцијата (во понатамошниот текст: „Државна комисија“ или „ДКСК“), а го усвојува Собранието на Република Северна Македонија. Петгодишната национална стратегија се заснова на одредбите од член 17 точка 1 и член 18 од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/19).

Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026-2030 година со Акциски план 2026-2030 (во натамошниот текст: „Национална стратегија 2026-2030“ или „Стратегија“) претставува стратешка рамка за спречување на корупцијата и судирот на интереси во следниот петгодишен период. Една од целите на Националната стратегија 2026-2030 е подобрување на правната рамка во хоризонталните области и секторите кои генерираат ризици од корупција, во насока на минимизирање на регулаторните ризици од корупција, како би се овозможило примената на законите и надзорот над спроведувањето на законите, да имаат одвраќачко дејство од коруптивни практики и состојби на судир на интереси, како и да ги ограничат дискреционите овластувања на службените лица. Во насока на заштита на јавниот интерес, Националната стратегија 2026-2030 се темели на начелото на интегритет со цел истата да обезбеди законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работите со кои службените лица ќе го зачуваат својот углед и угледот на институцијата во која се одговорно лице, односно се вработени, ќе ги елиминираат ризиците и ќе ги отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупција и со тоа ќе обезбедат доверба на граѓаните во вршењето на јавните функции и во работата на јавните институции.

Национална стратегија 2026-2030 се заснова на следните основни принципи:

- **Транспарентност и отчетност:** Принципот на транспарентност и отчетност ја налага потребата од јасно дефинирани и јавно достапни мерки и активности, јасно дефинирани носители на активностите, прецизно

утврдени реални рокови, ориентација кон резултати од спроведувањето на Стратегијата и елиминирање на неказливоста.

- **Превенција и интегритет.** Принципот на превенција и интегритет ја налага потребата во Национална стратегија 2026-2030 акцент да се стави на превентивни мерки, јакнење на интегритетот и личната одговорност на службените лица, како и развивање на култура на нулта толеранција на корупцијата преку континуирана едукација и подигнување на јавната свест.
- **Континуитет и одржливост.** Принципот на континуитет и одржливост ја налага потребата Националната стратегија 2026-2030 да обезбеди континуитет со претходните стратегии и да обезбеди воспоставување на конзистентни, релевантни и одржливи механизми за превенција на корупцијата и зајакнување на интегритетот.
- **Заснованост на докази.** Принципот на заснованост на докази ја налага потребата како основа за дефинирање на приоритетните проблеми, мерките и активностите во Стратегијата да се користат резултатите од процената на ризиците и други релевантни истражувања, како и потребата од постојано следење и проценување на ефикасноста на мерките преку дефинирани индикатори на активностите.
- **Остварливост.** Принципот на остварливост ја налага потребата во Стратегијата да има јасно дефинирани цели и мерки што ги земаат во предвид реалните ресурси, капацитети и можности на институциите, водејќи сметка да се избегне оптоварување на Стратегијата со нереални цели, што претходно резултираше со слаба реализација на мерките и активностите од Националната стратегија 2021-2025. Овој принцип ја опфаќа и потребата од посветеност на Владата на Република Северна Македонија и Собранието на Република Северна Македонија, а од надлежните институции обезбедување на ресурси за нивна имплементација.
- **Јасна одговорност и сопственост.** Принципот на јасна одговорност и сопственост ја подразбира потребата секоја активност во Стратегијата да има јасно определена надлежна институција која ќе биде носител на активност и да ги утврди најмалку потребните вклучени институции и субјекти за реализација на истата. Во опфатот на овој принцип е и потребата од воведување на јасен механизам за следење, надзор и одговорност при неисполнување на активностите.
- **Координиран и интегриран пристап.** Принципот на координиран и интегриран пристап ја налага потребата од континуирана и конзистентна координација меѓу клучните институции и избегнување на преклопување на обврските. Истиот подразбира и дека Стратегијата треба да се поврзе со другите национални стратегии и меѓународни антикорупциски инструменти и иницијативи.
- **Иновативност и дигитализација.** Принципот на иновативност и дигитализација ја налага потребата од користење на иновативни решенија, технологии и дигитални алатки во идентификување и спречување на ризиците од корупција. Преку користење на дигитални платформи и отворени податоци се засилува транспарентноста и јавниот надзор.

Дигитализацијата на определени процеси е клучен механизам за надминување на ризиците од корупција во определени области и сектори во Стратегијата. Истата е застапена во сооднос и со начелото на економичност, ефикасност и ефективност на активностите од Стратегијата.

- **Усогласеност со меѓународните стандарди и препораки, како и препораки од национални организации.** Овој принцип ја налага потребата од јасна усогласеност на Стратегија со меѓународните стандарди и конвенции како и користење на препораките од меѓународните извештаи и извештаите на домашните граѓански организации за подобрување на националната регулатива и практики.

ДКСК кон процесот на подготовка на Националната стратегија 2026-2030 пристапи со целосна посветеност и ангажман на сите свои расположливи ресурси, со вклученост на сите засегнати страни, како и со значајна поддршка од своите меѓународни партнери и тоа: Канцеларијата на Обединетите Нации за дрога и криминал (УНОДЦ), Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Националниот демократски институт (НДИ), Регионалната школа за јавна администрација (РеСПА) и Делегацијата на Европската Унија во Скопје преку ИПА Проектот за владеење на правото.

На самиот процес на подготовка на Националната стратегија 2026-2030 му претходеа повеќе активности кои опфаќаат подготовка на Методологија за проценка на ризиците од корупција за потребите на изработка на сеопфатна анализа на Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси¹, врз основа на која беше подготвена сеопфатна Проценка на ризиците од корупција за потребите на изработка на Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026-2030², како и Методологија за изготвување на Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026-2030³.

Имајќи ги во предвид досегашните искуства на ДКСК, од четирите пристапи кои беа разгледани како можни за изготвување на Националната стратегија 2026-2030, во консултации со Платформата на граѓански организации за борба против корупцијата и стручната и научна јавност беше одлучено да се користи комбиниран пристап од пристапот базиран на анализа на ризици од корупција и стратегија ориентирана кон визијата на ДКСК. Тоа значи дека откако беа идентификувани и класифицирани ризиците од корупција по области и сектори, се направи приоритизација на седум области и сектори на кои ќе се фокусира Стратегијата во следниот петгодишен период и тоа:

¹ <https://dksk.mk/wp-content/uploads/2025/06/Финал-Методологија-за-процена-на-ризици-од-корупција.pdf>

² https://dksk.mk/wp-content/uploads/2025/11/10-1551-265_ocred.pdf

³ https://dksk.mk/wp-content/uploads/2025/11/10-1551-266_ocred.pdf

Хоризонтални области

- Јавни набавки и
- Надзор над спроведување на законите.

Сектори

- Правосудство;
- Транспорт и инфраструктурни проекти;
- Просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво;
- Здравство и
- Животна средина, енергетика и природни ресурси.

При приоритизација на хоризонталните области и секторите кои се опфатени со Стратегијата, Државната комисија зема во предвид:

- √ Дали областа, односно секторот во кој се утврдени ризиците од корупција значително го поткопува владеењето на правото во државата?
- √ Дали областа, односно секторот во кој се утврдени ризиците од корупција предизвикува директна и/или неповратна штета на граѓаните?
- √ Дали со преземање на конкретни мерки и активности во областа, односно секторот може да се направи реална промена во однос на граѓаните во следните пет години?
- √ Дали ризиците од корупција во областа, односно секторот и мерките и активностите кои би биле преземени имаат трансформативен потенцијал или повеќе-секторско прелевање?
- √ Дали утврдените ризици од корупција во областа, односно секторот предизвикуваат значителна финансиска штета?

Во рамките на процесот на подготовка на Националната стратегија 2026-2030 беа одржани седум консултативни работни средби, на кои, со учество на претставници на државни органи, институции, здруженија, фондации, приватен сектор и медиуми, врз основа на претходно утврдените ризици од корупција, но и врз основа на искуството на учесниците во овој сектор, беа утврдени визија, стратешки цели и клучни проблеми, со кои беше поставен основниот фокус и патоказ за спроведување на следната фаза за подготовка на Националната стратегија во хоризонталните области и секторите. По завршување на консултативната фаза, во периодот од 14 ноември – 24 декември 2025 година, беа одржани вкупно 14 целодневни работилници, по две за секоја област односно сектор, на кои беа идентификувани приоритетни проблеми кои генерираат висок степен на корупција, а за нивно надминување беа креирани предлог мерки и активности, како и беа определени надлежни институции за нивна реализација. На работилниците беа поканети, присуствуваа и дадоа активен придонес претставници од

надлежните државни органи, институции, претставници од Платформата на граѓански организации за борба против корупцијата, претставници на академската заедница, претставници на коморите, судии, обвинители, пратеници, медиуми и други заинтересирани лица.

На тој начин, во целосно отворена, инклузивна и партиципативна постапка беа изработени мерките и активностите содржани во Акциониот план на Националната стратегија 2026-2030, при што за секоја од областите и секторите беа ангажирани и домашни експерти кои во директна комуникација со надлежните институции определени како носители на активностите, но и со сите други засегнати субјекти ги дефинираа мерките, активностите, институциите – носители на активностите, вклучените институции, рокот за имплементација и индикаторите. Дополнително, Државната комисија со експертска поддршка и придонес од носителите на активностите и вклучените институции, спроведе фискална проценка на активностите од Националната стратегија 2026-2030.

Во Акциониот план на Националната стратегија 2026-2030 се утврдени вкупно 113 мерки, со 388 активности, односно по области и сектори:

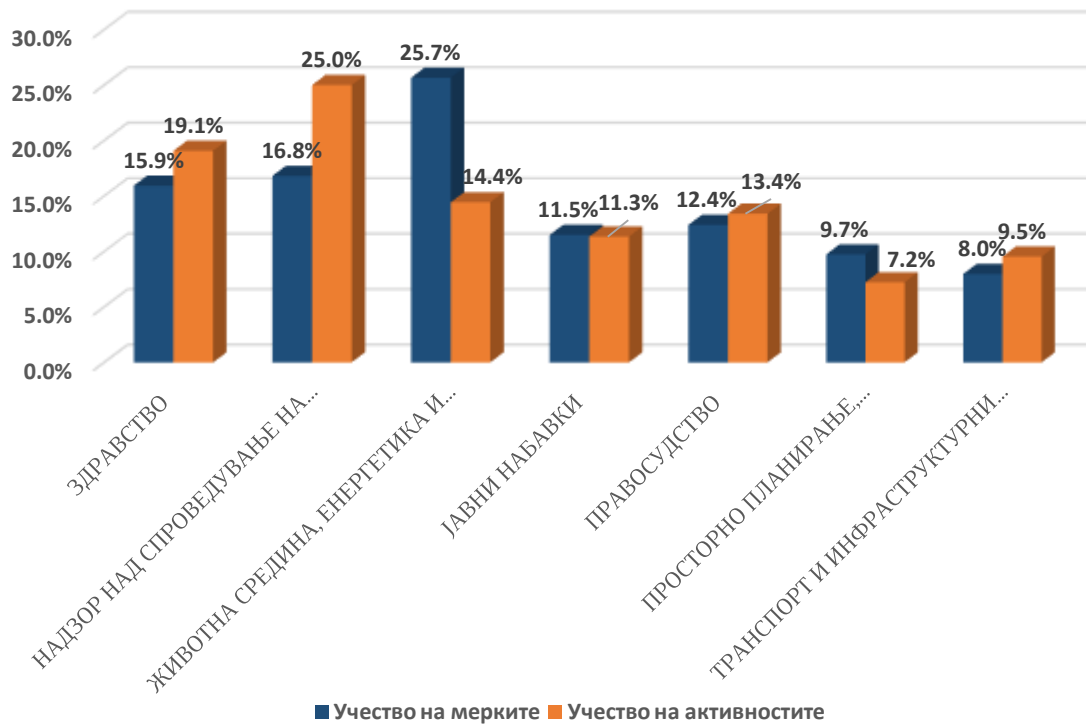
1. Јавни набавки - 13 мерки и 44 активности;
2. Надзор над спроведување на законите - 19 мерки и 97 активност;
3. Правосудство - 14 мерки и 52 активности;
4. Просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво - 11 мерки и 28 активности;
5. Транспорт и инфраструктурни проекти 9 мерки и 37 активности;
6. Здравство - 18 мерки и 74 активности и
7. Животна средина, енергетика и природни ресурси - 29 мерки и 56 активности.

Сектор/област	Број на мерки	Учество на мерките	Број на активности	Учество на активностите
Здравство	18	15.9%	74	19.1%
Надзор над спроведување на законите	19	16.8%	97	25.0%
Животна средина, енергетика и природни ресурси	29	25.7%	56	14.4%
Јавни набавки	13	11.5%	44	11.3%
Правосудство	14	12.4%	52	13.4%
Просторно планирање, урбанистичко	11	9.7%	28	7.2%

планирање и градежништво				
Транспорт и инфраструктурни проекти	9	8.0%	37	9.5%
Вкупно:	113	100.0%	388	100.0%

Табела 1. Секторска распределба на мерките и активностите

Процентуално учество на мерките и активностите

2. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБИТЕ И СТРАТЕШКА РАМКА ВО ХОРИЗОНТАЛНИТЕ ОБЛАСТИ/СЕКТОРИТЕ

2.1. ХОРИЗОНТАЛНА ОБЛАСТ: ЈАВНИ НАБАВКИ

Постапките за јавни набавки се едни од најзначајните постапки кои се спроведуваат на централно и на локално ниво, од страна на институциите од јавниот сектор и ги опфаќа сите видови набавки на стоки и услуги за потребите на овие институции или надлежностите кои ги извршуваат. Корупцијата во процесот на јавните набавки се јавува кога јавната функција намерно се злоупотребува. Корупцијата во јавните набавки може да се појави и на политичко и на административно ниво и има значајни последици, како што се попречување на економскиот развој, нарушување на пазарните механизми и доведување до неефикасности кои ја поткопуваат конкурентноста и трговијата. Корупцијата во јавните набавки може да се манифестира преку непочитување на правилата за набавки, користење на правните празнини кои се јавуваат кај овие правила или правењето на законски исклучоци од истите.

Заради своето системско и хоризонтално значење, јавните набавки се дел од Националната стратегија 2026-2030, при што преку предвидените мерки и активности, во следниот петгодишен период се очекува постигнување на следната визија:

Визија:

Јавните набавки се транспарентни и отворени за сите учесници врз основа на недискриминација и еднаков третман, се применуваат ефикасни механизми за зајакнато откривање и санкционирање на корупцијата и за потрошените пари на граѓаните се добива најдобрата вредност.

Визијата ја дефинира целта за градење транспарентен систем на јавни набавки заснован на интегритет и отчетност. Во ваков систем, конкуренцијата се заснова на фер услови, предвидливи правила и целосно почитување на принципите за недискриминација, еднаков третман и пропорционалност. Ова создава деловна средина во која сите учесници имаат реални и еднакви можности за учество, без ризик од фаворизирање, селективни услови, прикриени договори или друг вид неправилности.

Остварувањето на визијата подразбира институциите да воспостават и доследно да применуваат ефикасни механизми за превенција, рано откривање и санкционирање на коруптивни практики во јавните набавки. Тоа опфаќа и систематска контрола на ризичните процеси, управување со судирот на интереси, спречување и откривање на корупцијата во тендерите, навремена реакција на сомнежите за картелски договори, за злоупотреби на дискреционите овластувања и други неправилности што можат да го нарушат интегритетот на постапките.

Преку ваков пристап се обезбедува рационално, законито и економично трошење на јавните ресурси. Визијата ја истакнува посветеноста јавните средства да се користат на начин што создава најголема можна вредност за граѓаните – преку набавка на квалитетни услуги, стоки и работи, навремено реализирани договори и зголемена ефикасност на институциите. Крајно, ваквиот систем придонесува не само за намалување на корупцијата, туку и за засилување на довербата на граѓаните и бизнис секторот во јавниот сектор.

Постигнувањето на визијата во јавните набавки се очекува преку реализација на следните цели:

Цели:

- 1) Зајакнати капацитети и координација меѓу надлежните институции за откривање, гонење и санкционирање на корупција во јавните набавки
- 2) Зајакната контрола во јавните набавки преку навремено пријавување и следење на пријавените неправилности, судирот на интереси и злоупотребите
- 3) Подобрена способност на договорните органи за превенција и пријавување на корупцијата во јавните набавки
- 4) Зголемена доверба и учество на економските оператори во јавните набавки.

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постојните проблеми и ризици (кои придонесуваат за појавата на овие проблеми) во областа на јавните набавки.

Образложение на проблемите:

Првиот проблем во областа на јавните набавки е **недоволното искористување на институционални капацитети и недостиг на координација на надлежните институции за навремено откривање, гонење и санкционирање на корупцијата во јавните набавки.**

Јавните набавки претставуваат една од најкритичните области на јавниот сектор со висок ризик од корупција и злоупотреби на јавните средства. Со оглед на тоа што јавните набавки претставуваат значителен дел од јавните расходи, секоја неправилност или злоупотреба во овој домен има директно влијание врз јавниот

интерес, транспарентноста и довербата на граѓаните во институциите. Според низа извештаи на релевантни меѓународни и домашни институции корупцијата во јавните набавки во земјава е широко распространета и е главна пречка за навремено, квалитетно и ефикасно испорачување на јавните услуги и за привлекување на домашни и странски инвестиции. Оттука, во Извештајот на Европската Унија за земјата за 2025 година се наведува потребата од „Зајакнување на контролите во јавните набавки и подобрување на координацијата меѓу клучните засегнати страни за борба против корупцијата и зајакнување на нивните капацитети за спроведување на принципите на транспарентност, слободна конкуренција, еднаков третман и недискриминација.“

За да се надмине овој проблем предвидени се следните три мерки:

- **Мерка 1: Засилување на координацијата и поефикасно искористување на расположливите институционални капацитети за откривање на неправилности, нивно испитување и санкционирање во случај на корупција во јавните набавки, вклучително и систематско постапување по постапки идентификувани преку системот на „црвени знаменца“ на Бирото за јавни набавки како постапки со индиции за неправилности или можна корупција.** Оваа мерка вклучува делување на две нивоа. Првото ниво, се однесува на формирање и управување со работно тело чија цел ќе биде да ја унапредува меѓуинституционалната координација во откривањето и гонењето на корупцијата во јавните набавки. Во работното тело ќе членуваат претставници на Државниот завод за ревизија (ДЗР), Бирото за јавни набавки (БЈН), Државната комисија за жалби по јавни набавки (ДКЖЈН), Комисијата за заштита на конкуренција (КЗК), Министерството за внатрешни работи (МВР), Министерство за финансии – Централна единица за хармонизација (МФ-ЦЕХ), Управа за финансиска полиција (УФП) и Јавното обвинителство на Република Северна Македонија (ЈОРСМ). Целта на работното тело ќе биде да ја унапреди меѓуинституционалната координација во откривањето и гонењето на корупцијата во јавните набавки. Второто ниво на делување, пак ги издвојува во соработката само ДКСК и БЈН и се фокусира на системска примена на „црвените знаменца“ развиени од страна на Бирото за јавни набавки во идентификување на тендери со индиции за корупција и незаконско постапување. Примената на овој систем за издвојување на тендерски постапки со сомнежи за висок ризик од корупција ќе се однесува на веќе склучени договори за јавни набавки, а не за постапки што се во тек.
- **Мерка 2: Зајакнување на кривичниот прогон за повреди на Законот за јавни набавки.** Целта на мерката ќе биде да се засили кривично-правната заштита во јавните набавки преку соодветни измени на Кривичниот законик, но и на Законот за јавните набавки во делот на прекршочните одредби.
- **Мерка 3: Олеснување на откривањето на сопственичка поврзаност на избрани и именувани лица со економските оператори носители на**

договори за јавни набавки. Реализацијата подразбира изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, во насока на намалување на индикаторот за определување на вистински сопственик и овозможување групен опфат на поврзани лица.

Вториот проблем во областа јавни набавки произлегува од **постоење на разработени внатрешни механизми и шеми кои ја овозможуваат и прикриваат корупцијата во јавните набавки.** На оваа оценка упатуваат големиот број слабости кои се воочуваат во спроведувањето на постапките за јавни набавки и во реализацијата на договорите за јавни набавки: набавки кои не се целисходни и рационални; фаворизирачки и дискриминаторски тендерски документи; субјективна евалуација на понудите; често поништување на постапките; ризик од злоупотреба на е-аукцијата; прифаќање на нереално високи цени; манипулации преку ненавремена пресметка на потребните количини; овозможување на непочитување на одредбите од договорите; одолговлекување на реализацијата на договорите; нецелосно и неквалитетно спроведување на тендерите; неизрекување на предвидените казни итн.

За да се надмине овој проблем предвидени се следните две мерки:

- **Мерка 4: Зголемување на примената на црвените знаменца од страна на договорните органи.** Оваа мерка има за цел да овозможи идентификација на договорните органи со најголем број на „црвени знаменца“ и да придонесе кон засилен институционален и јавен притисок за надминување на утврдените слабости кои создаваат ризик од корупција. Во рамки на мерката ќе се спроведат и активности за воспоставување систем за рано предупредување, кој ќе го развие Бирото за јавни набавки и кој ќе им овозможи на договорните органи, уште во текот на спроведувањето на постапките за јавна набавка, навремено да ги идентификуваат сопствените несоодветни дејствија или пропусти и да ги корегираат.
- **Мерка 5: Проширување на опсегот на лицата кои се должни да поднесат Изјава за независност и непристрасност и Изјава за доверливост, во сите фази на постапките за јавни набавки.** Оваа мерка ќе се имплементира преку измени на Законот за јавни набавки со цел лицата кои ја изработуваат тендерската документација и техничката спецификација, лицата што го следат спроведувањето на договорот, како и надворешните лица/консултанти ангажирани во постапките за јавни набавки, да потпишуваат „изјава за независност и непристрасност“ и „изјава за доверливост“.

Третиот проблем се однесува на **недоволните капацитети и функционални механизми за навремено откривање, гонење и санкционирање на коруптивни**

поведенија. Со последните измени на Законот за јавните набавки беше укината обврската на Бирото за јавни набавки да спроведува управна контрола. Договорните органи, пак, немаат свои вградени механизми за спречување, пријавување и навремено откривање на корупцијата.

На надминувањето на овој проблем ќе се работи преку следните 5 мерки:

- **Мерка 6: Подобрување на капацитетите на членовите на комисиите за јавни набавки и на одговорните лица во договорните органи.** Реализацијата на оваа мерка ќе води кон изготвување на модули за онлајн обуки за јавни набавки на членови на комисиите за јавни набавки и за одговорните лица на договорните органи. Обуките би се спроведувале во континуитет.
- **Мерка 7: Засилено вклучување на внатрешните ревизори во подобрување на ефикасноста на управувањето со ризиците, внатрешните контроли и процесите на јавните набавки.**
- **Мерка 8: Зголемување на отчетноста и транспарентноста во јавните набавки.** Оваа мерка ќе се оствари преку низ конкретни активности што треба да доведат до поголем пристап до релевантни документи и информации до стручната и пошироката јавност.
- **Мерка 9: Зголемување на човечкиот капацитет и интегритет на договорните органи за спроведување на јавните набавки.** Со оваа мерка треба да се мотивираат стручните лица за јавни набавки да останат на работните места во организационите единици за јавни набавки во договорните органи и да работат на својата професионална надградба. Многу договорни органи се соочуваат со недостиг од стручните лица за јавни набавки.
- **Мерка 10: Изработка на алатки за користење на AI и напредни алгоритми за спречување и откривање на корупцијата.** Со користење на вештачка интелигенција ќе се овозможи побрзо и попрецизно откривање на сомнителни случаи на корупција врз основа на анализа на големи количини податоци.

Четвртиот проблем во областа јавни набавки се однесува на **ниското ниво на доверба на економските оператори дека постапките за јавни набавки се фер и чесни.** Најзначајните индикатори за проценка на состојбите во јавните набавки се просечниот број понуди на еден тендер и уделот на тендери во кои била добиена по само една понуда. И двата индикатори во земјава укажуваат на продлабочување на проблемите. Просечниот број понуди во 2024 година изнесувал 2,82 наспроти 3,58 во 2020 година. Додека пак, уделот на тендери со една понуда во 2024 година изнесувал 42 % наспроти 38 % во 2022 година. Овие индикатори укажуваат на ограничена конкуренција и можна координација меѓу фирмите и институциите. Малиот број понуди може да се смета дека е директна последица на загубената

доверба на фирмите дека јавните набавки се транспарентни и отворени за сите фирми врз основа на недискриминација и еднаков третман.

Овој проблем ќе се решава преку преземање на следните три мерки:

- **Мерка 11: Зајакнување на капацитетот на ДКЖН и на КЗК.** Оваа мерка предвидува зајакнување на институционалните капацитети на двете институции преку нови стручни вработувања во ДКЖН и унапредување на вештините на службените лица во КЗК за откривање на незаконско договарање во јавните набавки.
- **Мерка 12: Подобрвање на процесот на јавните набавки на договорните органи и на економските оператори преку праксата на ДКЖН.** Мерката има за цел систематско користење на жалбената практика на ДКЖН како алатка за унапредување на квалитетот и законитоста на постапките за јавни набавки, како кај договорните органи, така и кај економските оператори. На тој начин се намалуваат повторувачките грешки и корупциските ризици.
- **Мерка 13: Воведување на дополнителни механизми за откривање на незаконско договарање меѓу економските оператори.** Со оваа мерка се воведуваат нови и унапредени механизми за рано откривање на незаконското договарање меѓу економските оператори, преку анализа на податоци, индикатори и сомнителни обрасци на однесување. Мерката придонесува кон зајакнување на конкуренцијата и спречување на картелско однесување.

Заради реализација на дел од мерките кои се предвидени во областа на јавните набавки, со акцискиот план се предвидува и потребата од:

- изменување и дополнување на Законот за јавни набавки заради имплементација на препораките од Анализата за ревидирање на прекршочните одредби во Законот за јавни набавки како и на одредбите од Кривичниот законик кои се однесуваат на јавните набавки, да се воведат обврска лицата што ги изработуваат тендерската документација и техничката спецификација, лицата што го следат спроведувањето на договорот, како и надворешните лица/консултанти ангажирани во постапките за јавни набавки, да потпишуваат „изјава за независност и непристрасност“ и „изјава за доверливост“, да се предвидат обврска за објавување на ЕСЈН на извештаите од евалуација на понудите за сите спроведени постапки за јавни набавки, воведување посебна глава за лицата за јавни набавки, вработените во организацискиот облик за јавни набавки и за членовите на комисиите за јавни набавки во договорните органи во јавниот сектор, со воведување на право на додаток на плата за посебни услови;
- изменување и дополнување на Кривичниот законик или подготовка на нов Кривичен законик заради имплементација на препораките од Анализата за ревидирање на прекршочните одредби во Законот за јавни набавки како и на одредбите од Кривичниот законик кои се однесуваат на јавните набавки;

- изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам во насока на намалувањена индикаторот за определување на вистински сопственик и овозможување групен опфат на поврзани лица.

2.2. ХОРИЗОНТАЛНА ОБЛАСТ: НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНИТЕ

Надзорот над спроведувањето на законите е основниот механизам преку кој државата ја следи и контролира примената на законите и презема мерки и санкции во случај кога законите не се спроведуваат доследно. Во случај кога надзорот не функционира целосно и соодветно ризиците од непочитување на законите значително се зголемуваат, а тоа може да доведе до целосна правна несигурност и несогледливи последици по севкупниот општествен живот. Како резултат на отсуството на надзор над спроведување на законите може да произлезат сериозни штетни последици и по животот и здравјето на луѓето.

Поради своето исклучително значење во контролата над спроведувањето на законите, областа „надзор над спроведување на законите“ е особено изложена на ризици од корупција. Законите покрај права, уредуваат и обврски за физичките и правните лица (субјекти на надзорот), кои обврски често се врзани и со определени финансиски трошоци, кои може да бидат и значителни. Поради тоа субјектите на надзорот бараат алтернативни начини да ги избегнат тие обврски кои што најчесто резултираат со корупциски практики. Тие ризици од корупција кај надзорот над спроведувањето на законите започнуваат уште од самиот почеток, од планирањето кои субјекти ќе бидат предмет на надзор, преку самото вршење на надзорот, во делот на утврдување на фактичката состојба која е динамична и се менува, па така доколку определени факти од значење за надзорот не се утврдат веднаш понатаму нема да може да се утврдат, се до тоа кои инспекциски мерки ќе бидат преземени за надминување на утврдените недостатоци.

При тоа надзорот не го опфаќа само класичниот инспекциски надзор, туку и управниот надзор, како и надзорот кој што Државниот завод за ревизија го врши над финансирањето на политичките партии. Во насока на подобра имплементација на Националната стратегија 2026-2030, во делот на надзорот е таргетиран и надзорот кој Собранието го врши над извршната власт, односно оние институции кои ќе бидат опфатени со овој стратешки документ.

Во насока на унапредување на антикорупциските политики во хоризонталната област „Надзор над спроведување на законите“, во соработка и со целосна вклученост на сите заинтересирани страни, односно инспекциските служби, другите државни органи со надзорни функции и граѓанскиот сектор се очекува мерките и активностите предвидени во Националната стратегија 2026-2030 да бидат насочени кон постигнување на следната **визија**:

Визија:

Надзорот е законит, се спроведува неселективно и подеднакво и казнената политика одвраќа од прекршување на законите.

Законитоста на надзорот е едно од основните процесни начела уредени со Законот за општата управна постапка⁴, како и со Законот за инспекциски надзор⁵. Во најширока смисла начелото на законитост значи спроведување на надзорот во согласност со Уставот на Република Северна Македонија, законите, меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот и други прописи донесени врз основа на закон. Меѓутоа законитоста на надзорот значи и обврска за органите кои го спроведуваат да се грижат за правната сигурност, односно еднаква примена на законите во работи кои се засновуваат на иста или слична фактичка состојба. На крајот законитоста на надзорот значи обврска на органите во случај на дискрециони овластувања да постапуваат во границите на законот со кој се дава овластувањето, во согласност со целта за која е дадено овластувањето и особено да ги образложат актите кои произлегуваат од самиот надзор, а со кои се изрекуваат определени мерки.

Еднаквото спроведување на надзорот над сите засегнати страни е дел од самиот законит надзор, како обврска за еднаква примена на законите во работи кои се засновуваат на иста или слична фактичка состојба, меѓутоа може да има пошироко значење, при самото определување на засегнатите страни над кои ќе се врши надзорот, што би требало да биде засновано на анализа на ризици и на објективни критериуми со цел да се избегне селективноста при вршењето на надзорите.

Казнената политика при надзорот над спроведување на законите како дел од визијата, треба да биде таква да има одвраќачко дејство, односно да придонесува за генерална превенција од идно прекршување на законите. Во однос на овој елемент на визијата, важни се два аспекти. Првиот е ефикасноста на казнената политика, што значи дека казните треба ефикасно да се изрекуваат, но пред се и да се извршуваат. Доколку отсуствува систем за ефикасно изрекување и извршување на санкциите од надзорот, тогаш без разлика на нивната големина тие нема да имаат никаква превентивна функција, затоа што очекувањата на оние кои треба да ги спроведуваат законите ќе бидат да поминат неказнето. Од друга страна и самите казни мора да имаат одвраќачко влијание. Доколку санкциите се премногу ниски, тогаш истите дури и да бидат ефикасно изречени и извршени нема да влијаат на

⁴ <https://portal.mdt.gov.mk/post-body-files/legislativa-file-5dSS.pdf>

⁵ <https://portal.mdt.gov.mk/post-body-files/legislativa-file-0Aj9.pdf>

поведението на субјектите на надзорот, затоа што за нив ќе биде поисплатливо да платат казна отколку да се грижат за доследно почитување на законите.

За да се постигне вака формулираната визија на Националната стратегија 2026-2030, треба да се постигнат следниве **цели**:

Цели:

1. Функционален инспекциски и управен надзор и зајакната одговорност на инспекторите
2. Зајакнување на човечките и техничките капацитети и интегритетот во инспекциските служби
3. Ефикасен надзор над финансирањето на политичките партии и политичките кампањи и
4. Зајакнување на надзор на законодавната над извршната власт за имплементација на Националната стратегија 2026-2030, како и зајакнување на капацитетите за надзор над примената на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси.

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постојните проблеми и ризици (кои придонесуваат за појавата на овие проблеми) во областа надзор над спроведување на законите.

Образложение на проблемите:

Првиот проблем во областа надзор над спроведување на законите се **хоризонталните и вертикалните влијанија врз исходот од инспекцискиот надзор (претпоставени, субјекти на надзорот, самиот инспектор, други надворешни влијанија)**. Инспекцискиот надзор е најважниот и најраспространетиот вид надзор над спроведување на законите, кој е уреден во речиси секој материјален закон. Овој надзор го вршат инспекциските служби кои може да бидат организирани како инспекторати или како организациски единици (сектори и одделенија) во рамките на органите на државната управа.

Постои широка лепеза на можности за влијание врз исходот на надзорот, што пак од друга страна е директно поврзано со нарушување на визијата која треба да се постигне со Стратегијата во оваа област. Имено хоризонталните и вертикалните влијанија врз исходот на инспекциската постапка доведува до нееднакво спроведување на надзорот над засегнатите страни, како и до казнена политика која не одвраќа од прекршување на законите.

Еден вид на вертикално влијание врз исходот на надзорот е влијанието од претпоставените. Имено министрите, градоначалниците, директорите и раководните инспекциски службеници можат на различни начини да вршат

директен и индиректен притисок и влијание врз инспекторите во однос на исходот на надзорот. Со новиот Закон за инспекциски надзор од 2025 година се укина автономијата на инспекторатите, односно нивната буџетска независност, со што тие станаа директно зависни од министрите. Политички актери, спротивно на начелото на политичка неутралност и начелото на законитост, влијаат врз кадровските решенија и инспекциските постапки: се вршат именувања, разрешувања и вработувања по партиска линија; се издаваат формални или неформални насоки за селективно започнување, забрзување или запирање на надзори; се приоритизираат предмети во зависност од политички интерес. Овие интервенции ја нарушуваат автономијата на инспекторите, создаваат нееднаква примена на законот и поттикнуваат коруптивни практики на системско ниво⁶.

Покрај влијанието на надредените, мора да се земе во предвид и влијанието од самите субјекти на надзорот, кои на различни начини и со различни коруптивни механизми влијаат на исходот од надзорот. Дополнително се јавува и влијанието од другите колеги инспектори кои користејќи го својот колегијален однос може да влијаат на исходите од надзорите.

Проблемот со казнената политика за субјектите на надзорот значително го поткопува превентивното влијание во работата на инспекторите, а со тоа и го оневозможува функционалниот инспекциски надзор. Ниските прекршочни санкции, како и немањето на систем за нивно ефикасно извршување го предизвикува проблемот со несоодветна казнена политика, што пак од друга страна има негативно влијание за остварување на визијата за областа надзор над спроведување на законите.

За надминување на проблемот со хоризонталните и вертикалните влијанија врз исходот од инспекцискиот надзор во оваа стратегија се предвидуваат **неколку мерки**, кои имаат за цел да ги превенираат влијанијата, односно неутрализирање на ризикот од надворешни и внатрешни влијанија над органите и службените лица кои го вршат надзорот, и тоа:

- **Мерка 1: Зајакнување на функционалната независност на инспекциските служби** подразбира можност на инспекциските служби самостојно да ги донесуваат годишните програми и месечните планови за работа, се разбира по претходна согласност од ресорниот министер.
- **Мерка 2: Поголема контрола над инспекциските служби** од страна на Државниот управен инспекторат е неопходна за да се спречат влијанијата од претпоставените при вршењето на инспекцискиот надзор и изрекувањето на инспекциските мерки. Дополнително, во насока на елиминирање на

⁶ <https://old.dit.gov.mk/wp-content/uploads/2018/02/Методологија-за-проценка-на-ризиците-од-корупција-во-ДИТ.pdf>

влијанијата од претпоставените потребно е да се направи Анализа на последиците од укинувањето на Инспекцискиот совет, кој покрај другото беше задолжен да спречи влијанија од претпоставените.

- **Мерка 3: Дигитализацијата на инспекциската постапка** претставува клучна алатка за спречување на надворешни влијанија над работата на инспекторите. Предлогот е преку софтверот е-инспектор да се дигитализира целокупната инспекциска постапка, од анализа на ризик за објективно планирање на надзорот над ризичните субјекти, до електронско евидентирање на сите инспекциски дејствија, со што лесно ќе се следи работата на инспекторите и ќе се намалат надворешните влијанија во самата постапка.
- **Мерка 4: Ревидирање на статусот на локалните во однос на централните инспекциски служби** исто така е мерка која е неопходна за да се обезбеди функционален и ефикасен инспекциски надзор. Постоечкиот систем на поделеност на надлежностите за вршење инспекциски надзор помеѓу централните и локалните инспекциски служби се покажа како неефикасен, во сите области, а особено во градежништвото, урбанизмот и заштитата на животната средина. Заради тоа е неопходно да се направат соодветни анализи кои ќе покажат на кој начин во иднина треба да биде организиран инспекцискиот надзор.
- **Мерка 5: Поголемата транспарентност на инспекциските постапки** ќе придонесе кон намалување на ризиците од корупција. Од особена важност е да се усогласи работењето на инспекциските служби со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, согласно кој сите инспекциски акти, како и записниците се информации од јавен карактер. При тоа потребно е инспекциските акти и записниците да се објавуваат анонимизирано преку софтверот е-инспектор, во кој како анонимизирањето, така и објавувањето би било автоматизирано без дополнително ангажирање на ресурси од инспекциските служби.
- **Мерка 6: Донесување на посебен Етички кодекс за инспекторите** е мерка која треба да го зајакне интегритетот во инспекциските служби. Имено и покрај фактот што инспекторите се административни службеници, сепак тие имаат повеќе јавни овластувања, поради што и треба да имаат зајакнат режим на интегритет.
- **Мерка 7: Користење на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор** во значителна мера може да ја ограничат можноста за злоупотреби при документирање на самите инспекциски надзори.
- **Мерка 8: Зајакнување на дисциплинската одговорност на инспекторите** е неопходна затоа што роковите од Законот за административни службеници согласно кои дисциплинската одговорност застарува за три месеци се покажува како несоодветна. Имено многу често по истекот на овој рок при контролен надзор или на друг начин се констатираат сериозни прекршувања на законите од инспекторите, но поради тоа што веќе се застарени не може

да се постапува, освен доколку се работи за кривично дело или наод од ревизија.

- **Мерка 9: Унапредувањето на работата на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен преку дигитализација на инспекциската постапка** во значителна мера ќе ја ограничи можноста од незаконски постапувања. Имено со дигитализација на постапката и со обезбедување на доказите со технички средства и позицијата на Државната комисија ќе биде подобрена од аспект на контрола на законитоста на обжалените акти.
- **Мерка 10: Зголемувањето на висината на глобите во Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност за сторени прекршоци** е исто така предуслов за воспоставување на функционален систем на инспекциски надзор.
- **Мерка 11: Воспоставувањето централизирана електронска евиденција за следење на извршувањето на сите инспекциски мерки** треба да овозможи редовно следење на извршувањето на инспекциските мерки. Во услови на отсуство на ваков систем, нема никаква евиденција на тоа кои инспекциски мерки се изречени на кои субјекти на надзор, ниту статусот на извршување на тие мерки.

Вториот проблем во областа надзор над спроведување на законите е **необезбедување на соодветни капацитети (материјални, човечки, финансиски) на органите за инспекциски и управен надзор**. Недостатокот на инспекциски кадар е еден од најкритичните ризици за појава на корупција, бидејќи во многу инспекторати доведува до концентрација на моќ кај мал број на инспектори, што овозможува полесно донесување одлуки без соодветен надзор и контрола. Причините се поврзани со недоволно прецизен статус на инспекторот, сложени и нефункционални услови за унапредување, недефинирани критериуми за наградување, како и не пополнување на испразнетите места поради буџетски ограничувања и недостиг на согласност од Министерството за финансии. Дополнително, недостигаат специфични компетенции и стручност за одредени видови инспекциски надзор, особено во помалите локални заедници, што ја зголемува системската ранливост и ризикот од коруптивни влијанија⁷. Дополнително материјалните и финансиските капацитети го отежнуваат функционирањето на органите за инспекциски и управен надзор. Без техничка и форензичка опрема, возила, компјутери, па дури и елементарни средства, како што се пристап до „Службен весник на Република Северна Македонија“, хартија и печатари, невозможно е да се очекува ефикасно функционирање на органите за

⁷ <https://is.gov.mk/wp-content/uploads/2025/05/analiza-na-potencijalni-zheshki-tochki-za-pojava-na.pdf>

надзор. Во таа смисла, за справување со овој проблем се предлагаат следниве мерки:

- **Мерка 12: Зајакнување на капацитетите на инспекциските служби**, преку подготовка на анализа на инспекциските служби со препораки за утврдување на оптималниот број на потребни инспектори во секоја од нив, потребните технички средства и буџет за оптимално функционирање, преземање на вработените од другите институции кои ги исполнуваат условите и кои може да бидат инспектори и обезбедување на доволно средства во буџетите за набавка на опрема и за ефикасно вршење на надзор.
- **Мерка 13: Зајакнување на стручните и личните капацитети на инспекторите** преку подготовка и спроведување на соодветни обуки и развој на модули за електронско учење.
- **Мерка 14: Воспоставување на интерни процедури за спречување на судир на интереси** треба да обезбеди доследно почитување на правилата за спречување на судир на интереси во рамките на инспекциските служби.

Третиот проблем во областа надзор над спроведување на законите е **недоволната уреденост на системот на контролата на финансирањето на политичките партии и изборните кампањи**. На појавата на овој проблем влијае неусогласеноста на двата закони кои ја уредуваат оваа материја, а тоа се Изборниот законик и Законот за финансирање на политичките партии. Во оваа смисла, се предвидуваат две мерки:

- **Мерка 15: Надминување на системските слабости во законите за финансирањето на политичките партии и изборните кампањи** кои се однесуваат на одговорноста на партиите за непочитување на законите.
- **Мерка 16: Платеното политичко рекламирање да не се финансира од Буџетот на РСМ.**

Четвртиот проблем е **недоволен надзор на законодавната над извршната власт за имплементација на петгодишната национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси**, како и недоволни капацитети за надзор над примената на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси. Согласно со членот 68 алинеја 17 од Уставот, Собранието врши политичка контрола и надзор над Владата и другите носители на јавни функции што се одговорни пред Собранието. Во пракса Собранието релативно помалку ја користи надзорната во однос на регулаторната функција, поради што отсуствува политичката контрола над извршната власт. Тоа најдобро се гледа и во реализацијата на Националната стратегија за спречување на корупцијата 2021-2025 која има релативно низок степен на реализација на мерките и активностите, кои во најголем процент беа предвидени за носителите на извршната власт при што Собранието не презеде активности во

рамките на својата надзорна функција за да се унапреди имплементацијата на Стратегијата која е документ потврден од страна на Собранието. Воедно, зависноста на ДКСК од извршната власт во делот на буџетот, како и скромните ресурси со кои располага се дополнителен ограничувачки фактор за соодветно имплементирање како на Националната стратегија 2026-2030, така и на законските надлежности. За да се реши овој проблем, се предвидуваат следните мерки:

- **Мерка 17: Унапредување на функционалната и финансиската независност на ДКСК**, преку предвидување на загарантиран буџет за комисијата, по примерот на многу европски држави.
- **Мерка 18: Зајакнување на човечките и институционалните капацитети на ДКСК** согласно препораките од спроведената функционална анализа, кои не можат да се реализираат токму од причина што ДКСК е директно зависна од извршната власт во поглед на своети функционирање.
- **Мерка 19: Зајакнување на надзорната улога на Собранието**, преку одржување на надзорни расправи за спроведување на Националната стратегија 2026-2030.

Целта на овој стратешки документ е да предвиди мерки и активности кои на најефикасен начин ќе доведат до намалување на ризиците од корупција. Поради тоа заради реализација на дел од мерките во областа надзор над спроведување на законите, неопходни се и определени законски измени и дополнувања, особено во случај кога ризиците од корупција и проблемите кои треба да се решат произлегуваат од несоодветни законски решенија. При тоа со Националната стратегија 2026-2030 во областа надзор над спроведување на законите се предвидува и потребата од:

- изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор за да се пренесе правото за донесување на плановите за работа на инспекцијата од министрите на директорите на инспекциските служби, со што ќе се унапреди самостојноста на инспекциските служби во планирање на надзорите, да се имплементираат препораките од Анализата на последиците од укинувањето на Инспекцискиот совет во однос на контролата на инспекциските служби и од Анализата на ефикасноста на локалните инспекциски служби и нивниот сооднос со централните инспекциски служби, да се уреди правен основ за донесување на посебен етички кодекс за инспекторите, да се предвиди правен основ за користење на технички средства при вршењето на инспекциските надзори, заради давање на основ за користење на фотографиите, снимките и другите документи прибавени со техничките средства како докази во постапката, како и заради утврдување на критериуми за соодносот помеѓу бројот на административни службеници и бројот на инспектори во инспекциските служби;

- изменување и дополнување на Законот за административни службеници за да се зголеми рокот за апсолутна застареност на дисциплинската одговорност за потешка дисциплинска повреда, која сега застарува за три месеци од сторувањето;
- изменување и дополнување на Законот за вршење на нерегистрирана дејност за да се зголеми износот на глобите за кои дисциплинска постапка може да поведат инспекторите во однос на вршењето на нерегистрирана дејност, како и да се предвиди посебна инспекциска мерка „времено одземање на имотот и средствата“ од вршителите на нерегистрирана дејност;
- изменување и дополнување на Изборниот законик заради укинување на платеното политичко рекламирање од државниот буџет и имплементација на препораките од Анализата на системските слабости во законите за финансирањето на политичките партии и изборните кампањи.
- изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии заради имплементација на препораките од Анализата на системските слабости во законите за финансирањето на политичките партии и изборните кампањи.
- изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси заради предвидување на законски загарантиран буџет на ДКСК, со што ќе се обезбеди нејзината функционална и финансиска независност.

2.3. СЕКТОР: ПРАВОСУДСТВО

Кога се говори за спречувањето на корупцијата, несомнено, нужно мора да се обрне внимание на правосудството. Релацијата помеѓу правосудството и појавата на корупцијата може да се набљудува од две перспективи. Прво, правосудството има клучна улога во борбата против корупцијата односно казнувањето за коруптивни поведенија, со што пак, влијае и превентивно за појавата на корупцијата во иднина (земајќи ги предвид генералната и специјалната превенција како цели на казната). Второ, правосудството самото мора да биде отпорно на појавата на корупција во неговите структури бидејќи во спротивно ќе се загрозат неговите основни функции, а тоа, пак, има далекусежни последици: загрозување на борбата против корупцијата во државата воопшто, последователно загрозување на владеењето на правото (и во негови рамки правната сигурност) и конечно загрозување на човековите права и слободи и добробитот на граѓаните.

Оттука и стратешките акти за превенција на корупцијата и антикорупциските политики на една држава мораат во себе да содржат мерки и активности за правосудството. Конкретно, мерките и активностите треба да бидат повеќеслојни и во нив треба да се обрне внимание на: личниот интегритет и институционалниот интегритет во правосудството, а особено јавното обвинителство и судството; капацитетите (сфатени во најширока смисла) на правосудството за ефективно да се справи со корупцијата; капацитетите на судството да врши ефективен надзор над извршната власт воопшто и да спречи постапување спротивно на важечките правни норми; казнената политика и нејзиното одвраќачко влијание во поглед на корупцијата; правилата за справување со судир на интереси така што нема да дојде до корупција; довербата во правосудниот систем која е клучен фактор за пријавувањето на корупција од страна на граѓаните.

Следствено, еден од секторите во Националната стратегија 2026-2030 е секторот правосудство. Земајќи ја предвид комплексната релација помеѓу правосудството и појавата на корупцијата, **визијата** на Националната стратегија 2026-2030 во секторот правосудство е следнава:

Визија:

Работењето на правосудството и правораздавањето имаат одвраќачко дејство во однос на коруптивните поведенија и претставуваат силен фактор за намалување на корупцијата.

Практично гледано, согласно претходнонаведеното, визијата на Националната стратегија 2026-2030 во секторот правосудство почива на три премиси.

Прво, се прави разлика помеѓу работењето на правосудството (во поширока смисла) и правораздавањето (во потесна смисла). Со тоа станува јасно дека при изготвувањето Националната стратегија 2026-2030 фокусот не се ограничи само на судството туку предвид се земаат и другите чинители во правосудството. Исто така, ваквата формулација е показател дека при изготвувањето на Националната стратегија 2026-2030 не се зеде предвид само примената на апстрактните правни норми во конкретните предмети (или нивното оживотворување преку судските одлуки) туку и работата на правосудството воопшто: опфаќајќи ги целокупната организација на правосудството, буџетирањето, кадровските политики, инфраструктурата во правосудството, управувањето со предметите, отвореноста, комуникацијата со граѓаните т.е. односите со јавноста и слично. Поинаку речено, се зеде предвид не само како се применуваат општите правни правила во поедини случаи туку како функционира правосудството во целина.

Второ, се потенцира дека работењето на правосудството и правораздавањето треба да бидат силен фактор за намалувањето на корупцијата така што имаат одвраќачко дејство во однос на коруптивните поведенија. Значи, во визијата на Националната стратегија 2026-2030 е рефлектирана идејата дека кога правосудниот систем е ефикасен и делотворен, а санкциите се извесни, потенцијалните сторители се одвратени од коруптивни поведенија, што само по себе значи и намалување на корупцијата.

Трето, говорејќи за правораздавањето, во Националната стратегија 2026-2030 се зеде предвид не само правораздавањето во кривичните предмети туку правораздавањето воопшто. Во таа смисла, се има предвид посредниот ефект: ако судството се јавува како контролор на законитоста на извршната власт и постапувањето на јавните органи, помал е и просторот корупцијата да влијае на нивните дејствија и акти.

За да се постигне ваква формулираната визија на Националната стратегија 2026-2030, треба да се постигнат следниве **цели**:

Цели:

1. Независност и самостојност на (право)судството
2. Соодветна казнена политика која има одвраќачко дејство односно казнувањето резултира со генерална и специјална превенција
3. Зајакнати капацитети за навремено откривање, гонење и санкционирање на корупцијата
4. Зајакната доверба на граѓаните во (право)судството

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постојните проблеми и ризици (кои придонесуваат за појавата на овие проблеми) во секторот правосудство.

Образложение на проблемите:

Првиот проблем во секторот правосудство е **недоволната независност и самостојност на (право)судството**. Овој проблем може да се разложи на два поединечни проблеми: недоволна независност и самостојност на судството и недоволна самостојност на јавното обвинителство и другите органи кои се надлежни за откривање на кривични дела поврзани со корупцијата. Поаѓајќи од судството, иако Уставот на Република Северна Македонија⁸ ја гарантира независноста⁹ а законите се унапредувани во последната деценија, сè уште во практиката се јавуваат околности кои создаваат сомнежи за независноста на судството.¹⁰ Имено, постојат индикации кои укажуваат за надворешни влијанија (политички притисоци, дискредитирање на судската власт од страна на претставници на извршната власт, интервенции во работата на Судскиот совет на РСМ и сл.),¹¹ но и внатрешни влијанија (клиентелизам, влијание во одлучувањето од страна на судии, обвинители и други чинители). Кај јавното обвинителство, пак, не само што постојат индикации за истите влијанија туку тие дополнително се интензивираат земајќи предвид дека сè уште отсуствува автоматизиран систем за распределба и следење на предметите на јавните обвинители. Дополнително, практиката укажува на влијанија и во самото регрутирање на судиите и јавните обвинители, што значи не само влијанија во носењето на одлуки за избор на судии и јавни обвинители туку и при самиот прием на почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители (АСЈО). Следствено, во оваа стратегија се предвидуваат **неколку мерки** во насока на решавање на овој проблем, односно неутрализирање на ризикот од надворешни и внатрешни влијанија и ризикот што произлегува од немањето на автоматизиран електронски систем за распределба и следење на предметите во јавното обвинителство:

- **Мерка 1: Подобрување на правната рамка и практиката за селекција и избор на идни судии и унапредување на судии во насока на стеснување на просторот за влијанија и зајакнување на интегритетот на судството** што подразбира серија активности во насока на подобрување на законската рамка, но и следење на примената на законите во делот на приемот на почетната обука, изборот и унапредувањето на судиите.

⁸ Службен весник бр. 52/1991 ... 6/2019.

⁹ Членот 98.

¹⁰ Еден релевантен неодамнешен преглед е понуден во: Извештајот за владеење на правото на Европската комисија, пристапено преку: https://commission.europa.eu/document/download/ede31053-efc6-4dd0-89ed-c9224f7eeb70_en?filename=2025+Rule+of+Law+Report+-+Country+Chapter+North-Macedonia.pdf (пристапено на 10.12.2025), стр. 1, 2.

¹¹ Исто.

- **Мерка 2: Подобрување на правната рамка и практиката за селекција и избор на јавни обвинители во насока на стеснување на просторот за влијанија и зајакнување на интегритетот на јавното обвинителство** што подразбира серија активности во насока на подобрување на законската рамка, но и следење на примената на законите во делот на приемот на почетната обука, изборот и унапредувањето на јавните обвинители.
- **Мерка 3: Привлекување на кандидати за почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители**, што само по себе ќе има посреден ефект на намалувањето на просторот за влијанија при приемот – имајќи предвид дека било кој чинител потешко ќе влијае на приемот на даден кандидат во АСЈО ако бројот на пријавени висококвалификувани кандидати е поголем.
- **Мерка 4: Подобрување на правната рамка и практиката за оценување и одговорност на судиите и јавните обвинители во насока на стеснување на просторот за влијанија**, што подразбира серија активности за подобрување на законската рамка, но и следење на примената на законите во делот на оценувањето и одговорноста на судиите и јавните обвинители.
- **Мерка 5: Подобрување на правната рамка за судиите поротници, со цел намалување на просторот за влијание врз судиите поротници и/или влијание преку судиите поротници**, што е само дел од целосниот процес на ревидирање на правната рамка за судиите поротници и преосмислување на нивната улога (процес кој се спроведува согласно соодветната секторска стратегија).¹²
- **Мерка 6: Обезбедување на единствена примена на законите, со цел намалување на просторот за влијанија и олеснување детектирањето на влијанија.**
- **Мерка 7: Зајакнување на антикорупциската едукација на идните судии и јавни обвинители и на други чинители**, што подразбира менување на програмата за почетна обука во АСЈО, но и континуирани обуки на оваа тема како за судиите и јавните обвинители, така и за службите во судовите, јавното обвинителство, АСЈО, Судскиот совет на РСМ и Советот на јавни обвинители на РСМ.
- **Мерка 8: Воспоставување на автоматизиран електронски систем за распределба и следење на предметите во јавното обвинителство**, што имплицира намалување на просторот за влијанија при распределбата на предметите, но и полесна евиденција на постапувањето и контрола на постапувањето по предметите.

¹² Развојна секторска стратегија за правосудството 2024-2028, пристапено преку: <https://www.pravda.gov.mk/Upload/Documents/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3%20%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D1%98%D0%BD%D0%B0%20%D0%A1%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B0%20%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%202024%20-%202027.pdf> (пристапено на 26.11.2025).

Вториот проблем во секторот правосудство е тоа што **судската практика нема одвраќачко дејство, а казнената политика е несоодветна**. Во оваа смисла, проблемот произлегува поради несоодветното казнено право (особено измените и дополнувањата на Кривичниот законик од 2023 година кои имаат разорен ефект по борбата против корупцијата), несоодветните услови за примена на конфискацијата, како и ризикот од несоодветна примена на институтот спогодување за видот и висината на кривичната санкција. Во таа смисла, за справување со овој проблем се предлагаат следниве мерки:

- **Мерка 9: Подобрување на законската рамка за делата поврзани со корупција**, што подразбира, усвојување на целосно нов Кривичен законик (во кој ќе бидат подобро уредени делата поврзани со корупцијата).¹³
- **Мерка 10: Создавање услови за подобрување на правната рамка и практиките поврзани со конфискацијата и привремените мерки за обезбедување на имот**, што подразбира сеопфатна анализа на (законската рамка за и практиките поврзани со) конфискацијата, вклучувајќи ја и граѓанската постапка за конфискација и за обезбедувањето на имот. Оваа анализа се предвидува со цел да се детектираат основните слабости во системот, а консеквентно на тоа да се предвидат препораки за подобрување – како на законската рамка, така и на практиките поврзани со конфискацијата и обезбедувањето на имот. Во целината на антикорупциските напори, овие институти имаат исклучително голема важност поради бројни причини: неисплатливост на корупцијата, репарација на штета и слично.
- **Мерка 11: Создавање услови за подобрување на практиката поврзана со примената на институтот спогодување за видот и висината на кривичните санкции во случаи поврзани со дела од корупција**, во чии рамки се предвидува анализа на примената на институтот спогодување за видот и висината на кривичните санкции во случаите поврзани со корупција. Целта на оваа анализа е да се види како институтот спогодување се користи и да се создадат насоки, кои подоцна може да бидат преточени и во упатство на јавното обвинителство, кога треба да се пристапи кон спогодување во случаите поврзани со корупција и како јавниот обвинител треба да постапи за да постигне рамнотежа помеѓу јавниот интерес во предметите поврзани со корупција и ефикасноста на постапката.

Третиот проблем во секторот правосудство се **недоволните капацитети за навремено откривање, гонење и санкционирање на коруптивни поведенија**. На

¹³ Усвојувањето на целосно нов Кривичен законик е предвидено во Развојната секторска стратегија за правосудството 2024-2028. Во оваа стратегија оваа мерка се повторува, со интенција да се потенцира дека усвојувањето на нов Кривичен законик само по себе не е доволно, односно дека е нужно во тој нов Кривичен законик делата од корупција да бидат подобро уредени.

појавата на овој проблем влијаат повеќе фактори на ризик: несоодветната буџетска поддршка на правосудството, недостатокот на капацитети во судовите и јавното обвинителство, но и недоволното содејствување помеѓу јавното обвинителство и другите органи надлежни за откривање на корупцијата што е особено важно во предмети поврзани со корупција. Во оваа смисла, се предвидуваат неколку мерки:

- **Мерка 12: Подобрувањето на капацитетите за навремено откривање, гонење и санкционирање на коруптивни поведенија** кое подразбира обезбедување на буџетот за судството утврден и загарантиран во Законот за судови.
- **Мерка 13: Подобрување на капацитетите на судовите и јавното обвинителство.** Тоа подразбира реорганизацијата и оптимизацијата на судската и јавнообвинителската мрежа согласно Развојната секторска стратегија за правосудството 2024-2028. Сепак, од аспект на оваа стратегија, важно е да се потенцира дека реорганизацијата и оптимизацијата на јавнообвинителската мрежа треба да ги земе предвид наодите од гореспоменатата функционална анализа на системот за откривање и гонење на корупцијата. Втората активност е анализата на потребните интервенции во законите со цел поголема автономија на судовите и јавното обвинителство во планирањето на вработувањата и отпочнувањето на постапката за вработување на лица, особено службеници кои работат на предмети со судиите и јавните обвинители и вршат други значајни задачи кои се дел од основната функција на судовите и јавното обвинителство. Оваа анализа треба да ги детектира сите закони кои ќе се променат за да се олеснат процесите во судството и јавното обвинителство (за илустрација, ако веќе е дадена согласност на годишен план за вработување, да не се бараат поединечни согласности/известувања за средства пред да се отпочне со постапка за вработување).

Четвртиот проблем е **недоволната доверба во системот и непријавувањето на корупција**. Имено, оваа Национална стратегија 2026-2030 поаѓа од претпоставката дека граѓаните кои немаат доверба во институциите (воедно и правосудството) немаат интерес да пријават корупција за која имаат сознанија или коруптивни трансакции во кои и самите учествувале (со што станале општетени). Постојат бројни фактори кои влијаат на недоволната доверба во системот. Иако дел од нив се екстерни (констатираните обиди да се наруши репутацијата на судската власт и обвинителството од други чинители во државата), дел, пак, се интерни – недоволна комуникација помеѓу правосудството и граѓаните која резултира со недоволно познавање на улогата на судот и јавното обвинителство и нивниот товар, сомнежи дека извесни информации намерно се затскриваат и слично. За да се реши овој проблем, се предвидуваат една мерка:

- **Мерка 14: Подобрување на транспарентноста и комуникацијата на правосудството.** Оваа мерка нема засебни активности туку се упатува на примена на Акцискиот план за отворено судство 2024-2026,¹⁴ Комуникациска стратегија на Судскиот совет и судовите во РСМ (2024 – 2028),¹⁵ како и Стратегијата на Советот на јавни обвинители на РСМ за комуникација и транспарентност.¹⁶ Целта на ваквото формулирање на мерката и активностите е следната: од една страна да нема повторување во оваа Национална стратегија 2026-2030 и другите стратешки акти, но од друга страна во оваа стратегија да се потенцира дека спроведувањето на тие други стратешки акти е значајно и за превенцијата на корупцијата и постигнувањето на гореспоменатата визија за одвраќачко дејство на работењето на правосудството и правораздавањето во однос на корупцијата. Со оглед на фактот дека овие активности подразбираат примена на други стратешки акти, ДКСК нема да врши непосредно следење туку само ќе реферира на извештаите за спроведување на овие стратешки акти од соодветните институции.

Заради реализација на дел од мерките во секторот правосудство се предвидува и потреба од:

- изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители заради подобрување на правната рамка и практиката за селекција и избор на идни судии и унапредување на судии и зајакнување на интегритетот на судството и имплементација, подобрување на правната рамка и практиката за селекција и избор на јавни обвинители во насока на стеснување на просторот за влијанија и зајакнување на интегритетот на јавното обвинителство, зајакнување на антикорупциска едукација на идните судии и јавни обвинители и други и имплементација на препораките од Антикорупциските проверки на законот.
- донесување на нов Закон за Советот на јавни обвинители на РСМ во насока на стеснување на просторот за влијанија и зајакнување на интегритетот на јавното обвинителство, подобрување на правната рамка и практиката за оценување и одговорност на судии и јавни обвинители во насока на стеснување на просторот за влијанија и
- донесување на нов Кривичниот законик заради подобрување на законската рамка за делата поврзани со корупција.

¹⁴ Види: Акциски план за отворено судство 2024-2026, пристапено преку: <https://ovp.gov.mk/wp-content/uploads/2024/02/6.-%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%9E-%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D0%9D%D0%90%D0%9F-%D0%9F%D0%9E%D0%92-2024-2026-%D0%B7%D0%B0-%D0%92%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0.pdf> (пристапено на 09.12.2025).

¹⁵ Види: vsrm.mk/wps/wcm/connect/ssrm/351ecc05-e6f8-4787-9bab-d9cfff4f8e0/Комуникациската+стратегија+на+Судскиот+совет+и+судовите+на+РСМ+%282024-2028%29.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE.Z18_I8CC1141L0B520APQFKICD0CR4-351ecc05-e6f8-4787-9bab-d9cfff4f8e0-kZargVy (пристапено на 09.12.2025).

¹⁶ Види: <https://sjorm.gov.mk/strategija-za-komunikacija-i-transparentnost-2025-2028/> (пристапено на 09.12.2025).

2.4. СЕКТОР: ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И ГРАДЕЖНИШТВО

Просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво се високо ризични области подложни на корупција, поради судирот меѓу големите приватни и бизнис интереси од една страна и јавниот интерес за безбедно, квалитетно и хумано живеење од друга страна. Во држави во развој со недоволно развиени институции често се јавуваат системски злоупотреби, нетранспарентни одлуки и влијание на моќни актери врз процесите на планирање и градење. Во Република Северна Македонија, честите измени на законите, недоволната примена на хиерархијата на планските документи како и толеранцијата кон бесправното градење оставаат значаен простор за корупција. Овие структурни слабости се дополнително поттикнати од нискиот степен на професионална одговорност и немањето на ефективни санкции, при што се загрозува квалитетот на живот и безбедноста на граѓаните.

Земајќи ги предвид овие предизвици, Националната стратегија 2026-2030 во овој сектор има за цел да создаде позитивна клима која ќе го охрабри чесното и професионално работење, ќе ги превенира ризиците од корупција и ќе зајакне транспарентноста и интегритетот. Во таа насока, е формулирана следната визија за секторот просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво:

Визија: Заштита на јавниот интерес при просторното и урбанистичко планирање и почитување на професионалните стандарди во сите фази на градењето.

Со вака формулираната визија акцент се става на заштитата на јавниот интерес кој согласно Законот за урбанистичко планирање е приоритетен во однос на приватниот интерес и треба да биде примарна вредност при уредувањето и хуманизацијата на просторот со цел заштита и унапредување на животната средина, како и зачувување на природните и културните вредности на просторот. Дополнително, акцент се става и на почитувањето на професионалните стандарди во сите фази на градењето кои не секогаш се запазени во пракса и за чишто прекршувања нема соодветни санкции, со што се доведува во прашање професионалниот интегритет на целата градежна фела.

За да се постигне вака формулираната визија на Националната стратегија 2026-2030, треба да се постигнат следниве **цели**:

Цели:

1. Сеопфатна правна рамка која ги ограничува дискреционите овластувања и оневозможува злоупотреби на законите
2. Просторни и урбанистички планови кои го штитат јавниот интерес и професионалните стандарди за просторно и урбанистичко планирање
3. Повисок професионален интегритет и ограничени можности за судир на интереси помеѓу различните чинители вклучени во проектирањето, ревизијата на проекти, изведбата и надзорот.

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постоечките проблеми и ризици во секторот просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво.

Образложение на проблемите:

Првиот проблем во овој сектор се **непрецизните правни одредби и недоволната примена на законите** кои овозможуваат дискрециони овластувања, злоупотреби и несоодветна имплементација на законите. Еден од главните ризици поврзани со овој проблем се честите и не секогаш издржани промени на законите и подзаконските акти кои може да влијаат врз креирање на правна несигурност и отвораат сомнежи за можни несоодветни влијанија од страна на засегнати страни (градежни компании и инвеститори). За илустрација, од донесувањето на Законот за градење во 2009 до крајот на 2025 овој закон бил сменет 42 пати, додека Законот за урбанистичко планирање од неговото донесување во 2020, до крајот на 2025 бил сменет седум пати. Дополнителен ризик претставува и уредувањето на процедурите со подзаконски акти (правилници) кои покрај технички аспекти, често пати уредуваат и процесни прашања, со што се нарушува начелото на законитост и се отвора простор за злоупотреба на дискреционите овластувања на министерот за транспорт и стручните служби во Министерството за транспорт.¹⁷ Конечно, со донесувањето на Законот за урбанистичко планирање („Службен весник на РСМ“ бр.32/2020) престана да важи претходниот Закон за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на РМ“ бр.199/2014), при што се остави правна празнина во делот на законската материја за просторно планирање која сега останува да биде уредена со преодните одредби од стариот Закон кој е практично вон сила.

¹⁷ Проценка на ризиците од корупција за потребите на изработка на Национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026 – 2030, Скопје: ДКСК, 2025.

Дополнителен ризик од корупција во рамките на овој проблем е и отсуството на системска контрола на донесените решенија за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти и немањето на соодветен механизам за контрола на издадените решенија за легализација. Како резултат на несоодветната примена на постоечкиот Законот за постапување со бесправно издадени објекти, постојат голем број на случаи каде што граѓаните почнуваат да градат без притоа да ги обезбедат потребните одобренија и дозволи за градба, со очекување да ги легализираат градбите дополнително во рамките на овој или некој иден закон. Овој ризик е нотирен во повеќе други документи¹⁸, вклучително и со претходната Национална стратегија за спречување на корупција и судирот на интереси 2021 – 2025, како појава која го загрозува принципот на владеење на правото и уставно загарантираното право за уредување и хуманизација на просторот, унапредување на животната средина и заштита на природата.

За да се надминат овие ризици, Стратегијата предвидува две мерки за остварување на првата цел: **Сеопфатна правна рамка која ги ограничува дискреционите властувања и оневозможува злоупотреби на законот**, и тоа:

- **Мерка 1: Уредување на правната празнина во делот на просторното планирање** со донесување на Закон за просторно планирање. Со донесување на нов Закон за просторно планирање треба да се пополни правната празнина во делот на законската материја за просторно планирање и работењето на Агенцијата за просторно планирање и попрецизно ќе се уреди начинот и роковите за подготовка на Просторниот план на Република Северна Македонија.
- **Мерка 2: Системско решавање на проблемот и спречување на корупцијата при легализацијата на различни типови и категории на бесправно изградени објекти.** Во рамки на оваа мерка треба да се спроведе сеопфатна анализа на состојбата со бесправно изградените објекти, со цел утврдување на причините, обемот и можните решенија за овој долгогодишен проблем. Врз основа на анализата, треба се ограничи примената на постојниот Закон за постапување со бесправно изградени објекти преку утврдување краен рок за легализација под сегашните услови, преку постапување по наодите и препораките за системско решавање на овој проблем. Конечно, за зголемување на транспарентноста потребно е објавување на ажурирани податоци на барања и предмети за легализација (по примерот на порталот за е-одобренија) со податоци за локацијата на објектот, имотен лист, КО, КП, површината на објектот, статусот на

¹⁸ Аврамовски (2021), Проценка на ризиците од корупција во областа на урбанизмот на локално ниво; и Ѓоргиева, Тасева (2021) Анализа на правната рамка во областите на просторното планирање, урбанизмот и градежништвото со можни ризици од корупција и методологија за следење на препораките.

барањето, каде што странките и јавноста ќе имаат увид врз постапувањето на надлежните органи во реално време.

Вториот проблем во секторот Просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво е **влијанието на приватните интереси врз подготовката на просторните и урбанистички планови**. Во моментот постои недостаток на клучни плански документи и недоследна примена на хиерархијата во просторното и урбанистичкото планирање, од Просторниот план на Република Северна Македонија, преку генералните и деталните урбанистички планови. Ова резултира со сериозна неусогласеност меѓу планските нивоа и создава правна и институционална несигурност во управувањето со просторот. Ваквата состојба остава простор за корупција и несоодветни влијанија врз подготовката на планските документи на централно и локално ниво.

Поконкретно, во областа на просторното планирање, оваа состојба доведува до непрецизни и недоволно јасни политики за користење и заштита на просторот, што овозможува влијание на приватни интереси на штета на долгорочниот јавен интерес. Актуелниот просторен план датира од 2004 година, кога бил донесен со иницијален временски хоризонт на важење до 2020 година. Иако во текот на 2025 се работело на нов нацрт просторен план 2021-2040, донесувањето на истиот предвидува неколку фази кои во наредниот период треба да бидат приоритет за надлежните институции.

Кај урбанистичкото планирање, воспоставена е пракса на чести измени и адаптации на деталните урбанистички планови по барање на поединечни инвеститори, често без системска анализа и во услови на застарени генерални урбанистички планови, со што се нарушуваат принципите на хиерархија во просторното и урбанистичко планирање.¹⁹ Дополнително, непрецизно уредените процедури за изработка и донесување на плановите овозможуваат дискрециони овластувања кај градоначалниците и општинските служби и го зголемуваат ризикот од корупција. Исто така, постои тенденција урбанистичките предлог планови изготвени и финансирани по иницијатива на група на граѓани и инвеститори да вклучуваат просторни решенија во интерес на нарачателите на плановите кои не секогаш се во согласност со јавниот интерес и професионалните урбанистички стандарди. Од овие причини, потребно е и подобро и попрецизно уредување на одредби за важењето и суспензијата на урбанистичките планови со

¹⁹ Проценка на ризиците од корупција за потребите на изработка на Национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026 – 2030, Скопје: ДКСК, 2025.

што би се обезбедил поефикасен механизам за заштита и превенција од евентуални штетни плански решенија изработени во интерес на приватни инвеститори.

Понатаму, постои потреба од воведување на построги критериуми при постапување за дооформување на градежна парцела. Имено, сегашното решение во Законот за градежно земјиште каде што сопственик на само 30% од градежна парцела може преку непосредна спогодба да ги откупи останатите 70% од земјиштето во државна сопственост и врз база на таа спогодба да оствари голем економски профит при изградба и продажба на станбен и деловен простор.²⁰ Ова дополнително го охрабрува креирање на градежни парцели во урбанистичките планови во интерес на приватни инвеститори на штета на јавниот интерес.

Конечно, при изработка на урбанистички планови општините имаат дискрециони овластувања при пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште. Овој ризик од корупција произлегува од недоволно уредените критериуми за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште во членот 54 од Законот за урбанистичко планирање при што релевантното Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство и покрај тоа што дава мислење за таквата пренамена нема можност истата да ја ограничи доколку околностите тоа го наложуваат.

За да се надминат овие ризици и да се оствари целта **Просторни и урбанистички планови кои го штитат јавниот интерес и професионалните стандарди за просторно и урбанистичко планирање**, Стратегијата предвидува пет мерки:

- **Мерка 3: Ограничување на постојните ризици од корупција поврзани со неусогласеност на планските документи на централно и локално ниво со донесување на Просторен план на Република Северна Македонија.** Оваа мерка предвидува донесување на нов просторен план кој ќе овозможи подобро планирање на просторот на национално ниво и јасна хиерархија во просторното и урбанистичкото планирање. Остварувањето на оваа мерка ќе допринесе кон ограничување на постоечките ризици од корупција поврзани со неусогласеноста на планските документи на централно и локално ниво.
- **Мерка 4: Ограничување на можноста за финансирање на подготовка на урбанистички планови по иницијатива на физички и правни лица.** Оваа мерка вклучува измена на Законот за урбанистичко планирање (член 39 и 40) со цел ограничување на можноста за финансирање на детален урбанистички план од страна на физичко и правно лице. Оваа можност треба да биде овозможена само по исклучок, во случаи кога општините не се во можност сами да финансираат подготовка на планови и истата треба да биде предмет на одлука на Советот на општините. Законот треба да

²⁰ За повеќе види Аврамовски (2021), Проценка на ризиците од корупција во областа на урбанизмот на локално ниво.

предвиди и дека одлуките на Советот треба да бидат донесени врз база на претходно образложение за потребата финансирање на подготовката на плановите по иницијатива на физички и правни лица кое ќе ги вклучи и потенцијалните ризици од корупција и нарушувања на јавниот интерес во планирањето. Со ова ќе се ограничи ризикот од подготовка на предлог урбанистички планови изработени во интерес на начателите на плановите кои не се во согласност со јавниот интерес и урбанистичките стандарди.

- **Мерка 5: Попрецизно уредување на одредби за важењето и суспензијата на урбанистичките планови.** Оваа мерка предвидува, измена на Законот за урбанистичко планирање (член 23) со цел допрецизирање на одредбите поврзани со важењето и суспензијата на урбанистичките планови при што ќе се воведат попрецизни одредби за рокови на важење на плановите и условите поради кои одредени планови може да бидат суспендирани. Ова ќе овозможи повисок степен на правна сигурност и механизми за контрола и превенција во случаи кога ќе се утврди дека одредени урбанистички планови имаат непремостливи слабости кои се на штета на јавниот интерес.
- **Мерка 6: Воведување на критериуми за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште со цел ограничување на дискреционите овластувања.** Оваа мерка предвидува измена на Законот за урбанистичко планирање во член 54 со цел воведување на построги критериуми за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште. Измената треба да вклучи и подетално дефинирање на улогата на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ) во издавањето на мислење по вакви предмети, со цел да се обезбеди дополнителен контролен механизам и да се ограничи дискреционото овластување. Со ова ќе се обезбеди повоедначен пристап во просторното и урбанистичко планирање и ќе се превенира неконтролираното урбанизирање на земјоделски површини со цел остварување на нечиј приватен интерес.
- **Мерка 7: Воведување на построги услови и критериуми за дооформување на градежна парцела.** Оваа мерка предвидува измена на Законот за градежно земјиште во членовите 15 и 68 со цел подигање на прагот на сопственост на земјиште од 30% на повеќе од 70% за стекнување на право за отуѓување на државно земјиште со цел дооформување на градежна парцела преку непосредна спогодба. Со ваквата мерка ќе се ограничи можноста за несоодветно креирање на парцели во интерес на сопствениците и инвеститорите кои поседуваат само мал дел земјиштето со потенцијал за голема заработка на штета на имотот на РСМ и јавниот интерес.

Како трет проблем во секторот Просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво се јавува **недоволниот професионален интегритет кај дел од професионалната фела.** Имено, недоволниот професионален интегритет кај дел од локалните службеници во областа на урбанизмот, како и кај дел од проектантите, ревидентите, изведувачите и надзорот, претставува сериозен системски проблем кој создава простор за судир на интереси, клиентелизам и

непринципиелно постапување на штета на јавниот интерес. Особено изразен е системскиот судир на интереси кај вработени во организационите единици за урбанизам во општините кои, често пати спротивно на законските одредби, приватно работат како проектанти или соработуваат со приватни проектантски бироа, без соодветна контрола и санкционирање.²¹

Дополнително, постои хроничен недостаток на одговорност за утврдени неправилности при подготовка и ревизија на урбанистички планови, како и при проектирање и ревизија на проектна документација, при што непотполни или технички неисправни решенија често се одобруваат и реализираат. Истовремено, недоволно се утврдува одговорноста за пропусти при изведба и надзор на градежни работи, што резултира со неквалитетни градби кои не ги исполнуваат пропишаните стандарди. Притоа, ретки се случаите во кои Комората на овластени архитекти и инженери (КОАИ), како овластен орган, разгледувала и утврдила дисциплинска одговорност за вакви пропусти и изрекла мерки, вклучително и одземање на овластувања на свои членови. Ваквата комбинирана пракса на пропусти и неказнивост води до зголемени трошоци за градба, потреба од дополнителни интервенции и поправки, како и до зголемени ризици по безбедноста и здравјето на граѓаните, со што директно се нарушува јавниот интерес.

За превенирање на овие проблеми и за остварување на целта: **Повисок професионален интегритет и ограничени можности за судир на интереси помеѓу различните чинители вклучени во проектирањето, ревизијата, изведбата и надзорот**, стратегијата предвидува четири мерки:

- **Мерка 8: Спечување на судир на интереси кај вработените во градежништвото (проектанти, ревиденти, изведувачи, надзор).** Оваа мерка предвидува измени на Законот за градење со цел појасно уредување на прашањето на судир на интереси и воведување на задолжителни изјави за непостоење на судир на интереси од страна на ревидентите и надзорот при потпишување на проекти за ревизија и вршење на надзор. Со воведувањето на ваквите изјави се превенира честата појава на судир на интереси помеѓу проектантите и ревидентите, односно помеѓу изведувачите и надзорот, кои честопати резултираат со неквалитетна градба, повисоки трошоци и зголемен ризик за безбедноста на граѓаните. Евентуалното потпишување лажна изјава за непостоење на судир на интереси ќе претставува груба повреда на Законот за градење и на Кодексот на Комората на овластени архитекти и инженери и ќе биде основ за поведување соодветна кривична постапка, како и основ за трајно одземање на овластувањата.
- **Мерка 9: Обезбедување на повисок професионален интегритет кај професионалната фела преку доследно почитување на тарифниците и Кодексот на Комората на овластени архитекти и инженери.** Оваа мерка

²¹ Проценка на ризиците од корупција за потребите на изработка на Национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026 – 2030, Скопје: ДКСК, 2025.

предвидува воспоставување на дигитална поврзаност помеѓу регистрите на Комората на овластени архитекти и инженери и релевантните државни и локални институции, со цел обезбедување подобар и навремен увид во користењето на овластувањата од страна на нејзините членови. Ваквата поврзаност ќе овозможи полесно и поефикасно утврдување на можни неправилности, вклучително и злоупотреба на овластувањата, непочитување на утврдените тарифници, како и постапување спротивно на законските одредби и Кодексот на Комората. Преку зголемена транспарентност и подобрени механизми за следење, мерката ќе придонесе кон зајакнување на професионалната одговорност, унапредување на квалитетот на проектната документација и намалување на ризиците од коруптивни практики во градежништвото.

- **Мерка 10: Обезбедување услови за проактивно поведување на постапки за дисциплинска одговорност во рамките на Комората на овластени архитекти и инженери.** Оваа мерка предвидува измени на Правилникот за дисциплинска постапка на Комората на овластени архитекти и инженери со цел отстранување на финансиските и процедуралните бариери за покренување на дисциплинска одговорност. Поточно, се предвидува намалување на сегашниот надомест за подносителите на барањата за покренување на дисциплинска постапка од 15.000 денари како и воведување на можност за проактивно покренување постапки по службена должност врз основа на утврдени неправилности во користењето на овластувањата и електронскиот потпис. Со овозможување поефикасно и навремено дисциплинско постапување, мерката ќе придонесе кон зголемена одговорност и отчетност на членовите на Комората, како и кон доследно санкционирање на прекршувањата и зајакнување на довербата на јавноста во професионалната фела.
- **Мерка 11: Зајакнување на одговорноста на инженерите за проектирањето, ревидирањето, изведбата и надзорот на градежни работи.** Оваа мерка предвидува измени на Законот за градење и воведување на инспекциска мерка за привремено одземање на овластувањата на инженерите за утврдени потешки повреди на правилата за проектирањето и ревидирањето на архитектонски и градежни проекти, како и за изведбата и надзорот врз градежни работи. Дополнително овие измени треба да предвидат и прекршочна мерка за трајно одземање на овластувањето доколку надлежниот прекршочен суд ја утврди одговорноста на инженерот. Со ваквите измени ќе се адресира постоечкиот проблем на недостаток на одговорност во случаи кога постојат посериозни повреди на законот и правилата за проектирање кои сега поминуваат неказнето и ќе се придонесе кон повисоко ниво на професионален интегритет кај стручната фела.

Заради реализација на мерките и активностите во овој сектор исто така е предвидена потребата од:

1. донесување на нов Закон за просторно планирање, затоа што во моментот просторното планирање воопшто не е законски уредено, односно има правна празнина во однос на оваа материја, што е исклучителен ризик од корупција.
2. изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање со цел ограничување на можноста за финансирање на подготовката на урбанистички планови по иницијатива на физички и правни лица, со одлука на Советот на општините и само во случаи кога општините не се во можност сами да финансираат подготовка на планови, воведување на попрецизни одредби за важењето и суспензијата на урбанистичките планови, ограничување на дискреционите овластувања за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште.
3. изменување и дополнување на Законот за градење со цел воведување на повисоки критериуми за оттуѓување на државно земјиште со цел дооформување на градежна парцела (сопственост на повеќе од 70% од градежна парцела наместо досегашните 30%), уредување на прашањето за судир на интереси и воведување на задолжителни изјави за непостоење на судир на интереси за ревидентите и надзорот, како и утврдување на инспекциска мерка „привремено одземање на овластување“ на инженерите за утврдени потешки повреди на правилата за проектирањето, ревидирањето, изведбата на и надзорот врз градежни работи, како и прекршочна мерка „трајно одземање на овластување“ доколку надлежниот прекршочен суд ја утврди одговорноста на инженерот.

2.5. СЕКТОР: ТРАНСПОРТ И ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ

Јавните инвестиции во реализација на инфраструктурни проекти зафаќаат значаен дел од буџетот на државата, поради што ризиците од корупција во овој сектор се особено изразени. Поради фактот што постојат голем број на ризици од корупција при реализацијата на инфраструктурните проекти, и тоа во сите фази, од нивното планирање, преку финансирањето се до нивното ставање во употреба, неопходно е овој сектор да биде третиран во Националната стратегија 2026-2030.

Дополнителен ризик во овој сектор е воспоставената пракса со посебни закони за реализација на овие инфраструктурни проекти да се заобиколува постојната законска регулатива која ги уредува јавните набавки, како што беше примерот со реализација на автопатите од коридорите 8 и 10. Во овие случаи дури и самите договори за реализација на проектите се класифицираат, поради што јавноста нема никаков увид во однос на тоа што е договорено, со што ризиците од корупција се мултиплицираат.

Земајќи ги предвид овие предизвици, Националната стратегија 2026-2030 во овој сектор има за цел да воспостави минимални правила за реализација на инфраструктурните проекти кои би биле задолжителни во однос на транспарентноста и отвореноста на постапката, кои би ги намалиле ризиците од корупција. Во таа насока, е формулирана следнава визија за секторот инфраструктурни проекти:

Визија: Целисходни, економични, ефикасни и ефективни јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти.

Визијата во секторот Транспорт и инфраструктурни проекти во следниот петгодишен период е да се воспостави систем на целисходни, економични, ефикасни и ефективни јавни инвестиции. Целисходноста на јавните инвестиции подразбира воспоставување на механизам кој ќе опфати низа активности и мерки со цел да се планираат и реализираат оние јавни инвестиции кои се најнеопходни и кои најмногу ќе придонесат за остварување на јавниот интерес. Економичноста пак, подразбира реализација на јавни инвестиции на начин на којшто ќе има што е можно помали фискални импликации по буџетот, односно без непотребно расипување и трошење на јавните пари. Ефикасноста пак од друга страна значи јавните инвестиции да се реализираат на најбрз можен начин, при тоа обезбедувајќи најдобар квалитет на јавните инвестиции во рамки на предвидениот буџет. Ефективноста пак на јавните инвестиции подразбира нивна соодветна искористеност, односно она во што ќе се вложат јавните средства да биде реално потребно и да биде целосно искористено по реализација на инфраструктурните

проекти. Резимирајќи ги сите овие аспекти на визијата во секторот Транспорт и инфраструктурни проекти, произлегува дека преку Националната стратегијата за спречување на корупцијата и судирот на интереси во следниот петгодишен период треба да се обезбеди во државата да се инвестира во инфраструктурни проекти кои се најпотребни, на ефикасен и рационален начин, со што е можно помалку зафаќања од јавните средства, а при тоа да се реализираат квалитетни инфраструктурни објекти кои целосно ќе бидат практични и корисни

За да се постигне вака формулираната визија на овој сектор од Националната стратегија 2026-2030, треба да се постигнат следниве **цели**:

Цели:

1. Транспарентност на постапките за планирање, реализација и надзор на стратешки инфраструктурни проекти и
2. Функционална контрола и отчетност при спроведување на стратешките инфраструктурни проекти

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постоечките проблеми и ризици во секторот инфраструктурни проекти.

Образложение на проблемите:

Првиот проблем во секторот е **нетранспарентност на постапките за планирање, реализација и надзор на стратешки инфраструктурни проекти**. Во моментот не постои механизам преку кој во транспарентна постапка би се планирале јавните инвестиции. Поради тоа истите се оставени на дискреционо одлучување на оние кои што располагаат со јавните средства, а тоа се носителите на високи јавни функции. Јавноста на никој начин не е вклучена во донесувањето на одлуките за тоа кои капитални објекти треба да се реализираат со буџетските пари. Она што е уште полошо е што нема законска обврска за планирањето на јавните инвестиции да се заснова на соодветни анализи кои ќе ја покажат и докажат потребата од тие јавни инвестиции како и нивна приоритизација. Со оглед на фактот што буџетските средства не се неограничени, во услови кога има потреба од јавни инвестиции во различни проекти, нема механизам преку кој ќе се утврди кои од тие проекти се приоритетни за граѓаните и за државата. Реализацијата на јавните инвестиции повторно се врши на нетранспарентен начин, како од аспект на извори на финансирање, така и од аспект на самиот процес на нивно реализирање. Со користење на можноста од донесување на посебни закони за јавните инвестиции,

како и преку користење на можноста за класифицирање на договорите за јавните инвестиции целосно се оневозможува на јавноста да дознае ниту колку чинат, ниту на кој начин ќе се потрошат нивните пари. На крај, самиот надзор над реализација на јавните инвестиции е нетранспарентен, а имајќи во предвид дека јавноста нема увид во начинот на надзор над реализација на јавните инвестиции, механизам за надзор во голема мера и отсуствува. Сето ова се сериозни проблеми кои ДКСК ги има забележано, а кои треба да бидат надминати за да се постигне визијата во секторот Транспорт и инфраструктурни проекти во следниот период.

За да се адресираат ризиците и да се оствари целта: **Транспарентност на постапките за планирање, реализација и надзор на стратешки инфраструктурни проекти**, со Акциониот план предвидени се шест мерки:

- **Мерка 1: Утврдување на транспарентни процедури и критериуми за планирање и приоритизација на стратешки инфраструктурни проекти.** За да се обезбеди ефективна распределба на ресурси и успешна имплементација на стратешки инфраструктурни проекти, неопходно е да се воспостават транспарентни процедури и јасно дефинирани критериуми за планирање и приоритизација. Со тоа, процесот на избор на проекти за реализација ќе се базира на објективни, јавно достапни информации, со што ќе се намали потенцијалот за дискреционо донесување одлуки и ќе се зголеми вкупната одговорност. Овој пристап ќе придонесе за поголема јавна доверба во процесот на јавни инвестиции во инфраструктурни проекти и ќе го олесни реализирањето на оние проекти кои најдобро ги задоволуваат потреби на граѓаните
- **Мерка 2: Ограничување на можноста за дискреционо одлучување при реализација на јавните инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти кога не се користи Законот за јавни набавки.** За да се зајакне интегритетот и одговорноста при реализација на јавните инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, неопходно е да се ограничи дискреционото овластување дадено на носителите на одлуки, особено во случаи кога Законот за јавни набавки не се применува. Со имплементација на јасни и објективни критериуми, процесот станува помалку подложен на субјективна интерпретација и потенцијална злоупотреба на моќта. Овие ограничувања треба да гарантираат дека реализацијата на инфраструктурните проекти ќе се базира на транспарентни процедури и намалување на ризикот од произволно донесување одлуки при распределбата на јавни средства за стратешки инфраструктурни проекти.
- **Мерка 3: Воспоставување на правна рамка со која ќе се гарантира финансирањето на стратешките инфраструктурни проекти да биде заснована на факти.** За да се обезбеди ефективно и одговорно финансирање на стратешки инфраструктурни проекти, неопходно е да се

воспостави соодветна правна рамка. Оваа рамка треба да биде дизајнирана да гарантира дека сите одлуки за финансирање се засновани на проверени факти и објективни податоци. Со имплементација на јасни стандарди и процедури, процесот на финансирање ќе добие поголем кредибилитет. Таквиот пристап ги минимизира ризиците поврзани со произволно или неодржливо финансирање, со што се штитат јавните ресурси и се промовира одржлив развој.

- **Мерка 4: Воспоставување на механизам за следење на одржувањето на стратешките инфраструктурни објекти** е од суштинско значење за да се обезбеди нивната континуирана функционалност и долговечност. Со спроведување на систематски пристап, надлежните институции можат да ја следат состојбата и одржувањето на клучната инфраструктура, брзо да ги решат прашањата за одржување и да одржуваат функционалност.
- **Мерка 5: Зголемена транспарентност на постапка за реализација на стратешки инфраструктурни проекти.** Оваа мерка се фокусира на зголемување на отвореноста на сите процедури поврзани со имплементација на стратешки инфраструктурни проекти. Со обезбедување достапност на сите релевантни документи, засегнатите страни можат подобро да ја разберат и следат секоја фаза од реализација на проектот. Поголемата транспарентност придонесува за подобро управување и надзор, помагајќи во намалување на ризиците и промовирање ефикасна реализација на инвестиции во инфраструктурата.
- **Мерка 6: Вклучување на јавноста во постапката за подготовка на тендерската документација и утврдување на условите за набавката.** Оваа мерка ја нагласува важноста од активно вклучување на јавноста во процесот на подготовка на документи за тендери и воспоставување услови за набавка. Со вклучување на засегнатите страни и пошироката јавност, мерката има за цел да промовира транспарентност и да ја зголеми одговорноста. Вклучувањето на јавноста обезбедува нивните гледишта и грижи да бидат земени предвид, што може да доведе до поефикасни резултати во набавките. Овој инклузивен пристап го зајакнува интегритетот на процесот и помага во градење доверба помеѓу институциите и јавноста.

Вториот проблем во секторот транспорт и инфраструктурни проекти е **отсуство на функционална контрола и отчетност при спроведување на стратешките инфраструктурни проекти**, кој исто така е сериозен проблем во овој сектор. Имено, иако законски контролата при реализацијата на јавните инвестиции е задолжителна, заради политички вмешувања и други влијание оваа контрола е нефункционална. Прв проблем е што при самото буџетирање на јавните инвестиции не се планираат соодветни средства за надзор, поради што и самиот квалитет на надзорот се доведува во прашање. Многу често иако контролата ќе покаже недостатоци во реализацијата на јавните инвестиции, не се преземаат никакви мерки за отстранување на тие недостатоци, односно јавните инвестиции

се завршуваат со констатираните аномалии. Можноста со посебни закони да се уредуваат јавните инвестиции директно придонесува за намалување на контролата и отчетноста во однос на јавните инвестиции. Сето ова се проблеми кои на еден или на друг начин директно влијаат на квалитетот на јавните инвестиции.

За да надминат проблемите и да се оствари целта: **Функционална контрола и отчетност при спроведување на стратешките инфраструктурни проекти**, со Акциониот план се предвидени три мерки:

- **Мерка 7: Ограничување на можноста за дискреционо одлучување при реализација на јавните инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти кога не се користи Законот за јавни набавки.** Во контекст на реализација на стратешки инфраструктурни проекти, неопходно е да се ограничи дискреционото донесување на одлуки, особено во случаи кога Законот за јавни набавки не се применува. Со ограничување на таквата дискреција, процесот станува поконзистентен и помалку подложен на неправилности или субјективни проценки. Овој пристап обезбедува поголема одговорност во распределбата и управувањето со ресурси за стратешки инфраструктурни проекти.
- **Мерка 8: Воспоставување на систем на интегритет во надлежните институции за реализација на стратешките инфраструктурни проекти.** Воспоставувањето систем на интегритет во рамките на надлежните институции е од суштинско значење за обезбедување етичка имплементација на стратешките инфраструктурни проекти. Оваа мерка има за цел да поттикне транспарентност, одговорност и култура на интегритет низ целиот циклус на реализација на проектот. Системот на интегритет ќе се применува на сите надлежни институции одговорни за планирање, реализација и надзор на стратешки инфраструктурни проекти.
- **Мерка 9: Унапредување на правната рамка со цел зголемување на транспарентноста во постапките за спроведување на стратешки инфраструктурни проекти и обезбедување на сигурноста на сопственоста на сопствениците низ чие земјиште се планираат инфраструктурни проекти.** Со оваа мерка се има за цел да се спречат злоупотреби кои може да се случат со купување на имот на кој е планиран инфраструктурниот проект или зголемување на вредноста на имотот преку инвестирање на истиот (објекти, земјоделски насади и сл.) со цел сопствениците на имотот кој се експроприра во вакви постапки да остварат реална имотна корист.

Поради фактот што има премногу дискрециони овластувања во реализација на стратешките инфраструктурни проекти, како и можноста определени проекти да се реализираат преку посебни закони, за овој сектор неопходно е да се донесе еден

нов закон, Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти со кој ќе се:

- ревидира процесот на одлучување за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, ќе се направи консолидирање на структурите за јавни инвестиции;
- утврдат конкретни обврски за транспарентност, надзор и отчетност кога при јавните инвестиции се суспендира Законот за јавни набавки, вклучувајќи задолжителна подготовка на ПБР за сите посебни закони за јавни инвестиции со кои се суспендира Законот за јавни набавки и друг материјален закон дури и оние предложени од група на пратеници која ќе биде објавена на ЕНЕР, односно на веб страна на Собранието на РСМ и ќе се предвиди задолжителна јавна расправа за овие закони, пред нивното донесување;
- уреди обврската за образложување на јавниот интерес кој налага потреба од донесување на посебен закон;
- уредат задолжителните елементи на договорите за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти надвор од Законот за јавни набавки, вклучително и FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils) стандардите согласно кои мора бидат подготвувани договорите, образложение зошто е избран тој конкретен стандард, како и обврска за due diligence анализа пред доделување на договорот за конкретната јавна инвестиција на определена компанија со посебен закон, која треба биде јавно достапна;
- ќе се уреди задолжително водење на регистар на сите инфраструктурни проекти во државата со податоци за сопственост, надлежна институција, датум на изградба и податоци за одржување, централно тело за следење/одржување на инфраструктурните проекти, правила за задолжително одржување на инфраструктурните проекти (амортизација, задолжителен буџет за одржување и сл.), обврска за јавно објавување на целокупната документација поврзана со реализацијата (проект, договор, анекси на договор, финансиски услови, фактури, реализација, записници од надзор);
- уреди обврска за одржување на задолжителна јавна презентација и отворен дијалог при подготовка на драфт тендерска документација за стратешки инфраструктурен проект и подготвување на извештај со образложение за прифатените забелешки од јавната презентација и особено за неприфатената забелешки;
- уредат правила за ставање во употреба на инфраструктурните објекти;
- утврди законски основ за уредување на политиките на интегритет во надлежните институции за реализација на инфраструктурните проекти и
- уреди обврска за задолжително објавување на трасите на кои ќе се градат инфраструктурни проекти, обврска за задолжително известување на сопствениците низ чие земјиште ќе помине инфраструктурниот проект,

како и забрана за отуѓување, градење или на друг начин зголемување на вредноста на тоа земјиште.

На крај предвидена е измена и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции со цел да зајакне транспарентноста и отвореноста на постапката за утврдување на Конечната приоритетна листа на предлог проекти за јавни инвестиции, транспарентноста на процесот на подготовка на предфизибилити и физибилити студии и можноста за вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуките за утврдување на Конечната приоритетна листа на предлог проекти за јавни инвестиции од стратешко значење за државата.

2.6. СЕКТОР: ЗДРАВСТВО

Здравствениот сектор претставува една од најчувствителните и најизложени области на корупциски ризици и судир на интереси, имајќи го предвид обемот на јавни средства со кои се управува, комплексноста на процесите на одлучување, високото ниво на дискрециони овластувања, како и директното и суштинско влијание врз животот и здравјето на граѓаните. Корупцијата и судирот на интереси во здравството негативно се одразуваат врз квалитетот, достапноста и правичноста на здравствените услуги, ја нарушуваат довербата на граѓаните во институциите и придонесуваат за неефикасно, нерационално и нетранспарентно користење на јавните ресурси.

Здравството се набљудува од две меѓусебно поврзани перспективи: како систем за управување со значајни финансиски, човечки и материјални ресурси, и како давател на непосредни здравствени услуги на граѓаните. Оттука, ризиците од корупција не се ограничени само на клиничкото ниво, туку се присутни и во процесите на планирање, управување, кадровска селекција, јавни набавки, лиценцирање, распределба на услуги, како и во донесувањето стратешки и оперативни одлуки. Системските слабости во овие сегменти создаваат простор за дискреционо постапување, селективност и нееднаква примена на правилата.

Токму поради ваквата комплексност и изложеност на системски ризици, здравството е препознаено како една од приоритетните области во Националната стратегија 2026–2030, при што визијата за развој на секторот е

Визија:

Праведен, транспарентен, одговорен и дигитално поврзан здравствен систем заснован на интегритет, професионализам и доверба, во кој ресурсите, одлуките и услугите се следливи, управувани во јавен интерес и ставени во служба на граѓаните, поддржани од посветени и вреднувани здравствени работници.

Вака формулираната визија го поставува здравствениот систем како функционална целина која истовремено мора да обезбеди стабилно и одговорно управување со ресурсите и квалитетни, достапни здравствени услуги. Таа прави јасна разлика помеѓу организацијата и управувањето со системот, од една страна, и непосредното обезбедување здравствена заштита за граѓаните, од друга, нагласувајќи дека реформите мора да опфатат стандарди, процеси и кадар. Само

добро организиран, професионално управуван и јасно регулиран систем може да обезбеди квалитетни услуги во пракса.

Клучна компонента на визијата е создавање услови во кои корупцијата е тешко изводлива, а транспарентноста и одговорноста се вградени како природен дел од секојдневното функционирање. Дигитализацијата, следливоста на процесите и јасната регулатива ја намалуваат можноста за злоупотреби и имаат силно превентивно и одвраќачко дејство. Превенцијата не се сфаќа исклучиво како реакција по настаната злоупотреба, туку како систем на правила, контроли и евиденции што создаваат здравствен систем отпорен на коруптивни ризици.

Визијата ја нагласува и централната улога на здравствените работници како носители на професионализмот, етичките стандарди и довербата во системот. Тие мора да бидат вреднувани, поддржани и заштитени од несоодветни влијанија и судир на интереси, преку јасни кадровски политики, професионален развој и институционален интегритет. Истовремено, граѓанинот е поставен во центарот на здравствениот систем, со правичен и еднаков пристап до здравствени услуги, без оглед на место на живеење или социјален статус.

За да се постигне ваква формулираната визија на Националната стратегија 2026-2030, треба да се постигнат следниве стратешки цели:

Цели:

1. Транспарентно и одговорно управување со јавните ресурси во здравството - преку јасни правила, дигитални алатки и засилен институционален надзор
2. Зајакнување на интегритетот и отчетноста на институциите и здравствените работници - со јасно дефинирани надлежности, одговорности и механизми за контрола
3. Непристрасно, merit-based именување и ангажирање на раководни и стручни позиции - засновано на објективни критериуми, професионални квалификации и транспарентни постапки
4. Обезбедување достапност и правичност во управувањето со здравствените услуги, лекови и медицински средства - преку одлуки базирани на податоци, со примена на јасни методологии и еднаков третман на граѓаните.

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постојните проблеми и ризици (кои придонесуваат за појавата на овие проблеми) во секторот здравство.

Образложение на проблемите:

Првиот проблем во секторот здравство се однесува на **неефикасно, нетранспарентно и фрагментирано управување со јавните ресурси, набавките и финансиските текови** и може да се набљудува како системски проблем кој произлегува од фрагментирани евиденции, неусогласени информациски системи и недоволно развиени механизми за следење на потрошувачката. Иако во изминатиот период се преземени одредени чекори во насока на дигитализација, во практиката таа е сегментирана и сè уште постојат сериозни ограничувања во однос на целосната следливост на трошоците за лекови, медицински средства, опрема, плати и други расходи во јавните здравствени установи.

Ризиците поврзани со овој проблем се двојни. Од една страна, постојат внатрешни ризици поврзани со дискреционо одлучување, селективно плаќање кон добавувачи, нецелосно евидентирање на залихите и ограничена контрола на условните буџети и скапите терапии. Од друга страна, постојат и надворешни ризици, поврзани со влијанија од добавувачи, ограничена конкуренција во јавните набавки, како и можности за заобиколување на регулаторните механизми.

Следствено, во оваа стратегија се предвидуваат мерки насочени кон воспоставување интегриран и унифициран систем за управување и следење на финансиското и материјалното работење во здравството. Воспоставувањето на национална дигитална платформа, воведувањето на системи за следење на лекови и медицински средства („track and trace“), зајакнувањето на контролата врз условните буџети и унапредувањето на внатрешната и надворешната финансиска контрола имаат за цел да го стеснат просторот за злоупотреби, да ја зголемат отчетноста и да имаат одвраќачко дејство врз коруптивните практики. За надминување на овој проблем и ризиците кои доведуваат до истото се предвидени следните мерки:

- **Мерка 1: Воспоставување на унифициран, дигитализиран Национален систем за следење на материјално-финансиското работење и потрошувачката во ЈЗУ.** Мерката за воспоставување на унифициран и дигитализиран Национален систем за следење на материјално-финансиското работење и потрошувачката во јавните здравствени установи, кој е законска обврска од 2015 година, претставува клучен системски одговор на идентификуваниот проблем со фрагментираното, нетранспарентно и неефикасно управување со јавните ресурси во здравството. Со воспоставувањето на системот се обезбедува целосна следливост на податоците и нивна споредливост меѓу јавните здравствени установи, се зголемуваат можностите за различни видови анализи преку примена на business intelligence алатки, и се обезбедува транспарентност на работењето и целосен увид во релевантните податоци. Истовремено,

системот придонесува за намалување на просторот за дискреционо одлучување, нецелосно евидентирање и селективно постапување, преку јасно дефинирани, проверливи и мерливи процеси.

- **Мерка 2: Унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и медицински средства преку воведување „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства (за следење на лекот/медицинското средство од производител до пациент, преку Data Matrix код).** Мерката за унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и медицински средства преку воведување „Track and Trace“ систем претставува суштински одговор на ризиците поврзани со ограничената следливост, можностите за злоупотреба и недоволната транспарентност во синџирот на снабдување со лекови и вградливи медицински средства. Отсуството на целосна и унифицирана евиденција за движењето на лековите од страна на државата – од производител, преку веледрогери и здравствени установи, до пациент – создава предуслови за нерегуларности, паралелни текови и неефикасна контрола, што директно го зголемува корупцискиот ризик во овој особено чувствителен сегмент на здравствениот систем. Во таа насока, мерката почива на логички поврзан сет на регулаторни, технички и организациски интервенции кои заедно воспоставуваат целосен систем, базиран на веќе постоечките прописи на ЕУ за следливост на лековите и медицинските средства.
- **Мерка 3: Зголемување на конкуренцијата во јавните набавки во здравството кои се однесуваат на лабораториска опрема и лабораториски реагенси.** Мерката за зголемување на конкуренцијата во јавните набавки на лабораториска опрема и реагенси е насочена кон спречување на практиките кои резултираат со ограничување на конкуренцијата и создавање зависност на јавните здравствени установи од еден производител или добавувач. Во пракса, ваквите ризици најчесто произлегуваат од формулирање на технички спецификации кои се прилагодени на опрема од т.н. затворен систем, како и од прифаќање донации на таква опрема, кои понатаму условуваат набавка на реагенси исклучиво од еден економски оператор. Во таа насока, мерката предвидува изработка на водич за јавни набавки кој ќе им укаже на јавните здравствени установи дека техничките спецификации за набавка на лабораториска опрема и реагенси не смеат да бидат ограничени на еден производител. Водичот ќе промовира користење лабораториска опрема од отворен систем како правило, со цел овозможување конкуренција при набавката на реагенси. Дополнително, во случаи кога се нудат реагенси кои функционираат исклучиво со опрема од затворен систем, ќе се укаже на потребата да се пропише обврска добавувачот да обезбеди соодветна опрема на користење, без дополнителен трошок за јавната здравствена установа.
- **Мерка 4: Јакнење на контролата и отчетноста при користењето на условните буџети и одлучувањето за скапи терапии.** Мерката за јакнење на контролата и отчетноста при користењето на условните буџети и

одлучувањето за скапи терапии е насочена кон намалување на корупциските ризици поврзани со дискреционо одлучување, нееднаква примена на критериумите и ограничена следливост на ефектите од скапите терапии. Во услови кога значителен дел од здравствениот буџет се алоцира за лекови и терапии со висок финансиски импакт, отсуството на јасни, ажурирани и обврзувачки правила остава простор за нерационално трошење и потенцијални злоупотреби. Во таа насока, мерката предвидува системско зајакнување на медицината базирана на докази преку редовно ажурирање на клиничките упатства и нивна интеграција во болничките информатички системи, со што се овозможува електронска контрола и автоматски предупредувања при препишување терапии кои се финансираат од условен буџет. Дополнително, се воведува задолжително следење и подготовка на стандардизирани извештаи за ефикасноста и резултатите од применетите терапии и лекови, регулирани со подзаконски акт, што овозможува следење на клиничките исходи и оправданоста на потрошените средства. На овој начин се зајакнува отчетноста, се намалува просторот за произволно одлучување и се создава основа за политики базирани на докази при управувањето со условните буџети.

- **Мерка 5: Зајакнување на внатрешната и надворешната финансиска контрола и механизмите за следење на препораките од финансиските контроли и ревизиите.** Мерката за зајакнување на внатрешната и надворешната финансиска контрола е насочена кон адресирање на системските слабости во надзорот над финансиското работење на јавните здравствени установи и ограничената имплементација на утврдените наоди и препораки од контролите и ревизиите. Недоволната институционална контрола, отсуството на функционални механизми за управување со ризици и слабата следливост на постапувањето по ревизорските препораки создаваат простор за повторување на неправилности и ја намалуваат отчетноста во користењето на јавните средства. Дополнително, се предвидува унапредување на надворешната контрола преку измени на законската рамка за државна ревизија, со цел воведување задолжителен механизам за следење на постапувањето по препораките на Државниот завод за ревизија и нивно јавно објавување.
- **Мерка 6: Обезбедување на транспарентност во спроведувањето на програмите на Министерството за здравство, особено оние кои опфаќаат и обезбедување на лекови.** Мерката за обезбедување на транспарентност во спроведувањето на програмите на Министерството за здравство е насочена кон намалување на ризиците од нејасно планирање, ограничена јавност на информациите и недоволна отчетност за резултатите од програмите кои се финансираат со јавни средства, особено во делот на набавката и дистрибуцијата на лекови. Недостигот на јавно достапни податоци за содржината на програмите, критериумите за избор на лековите набавени преку програмите и постигнатите резултати ја зголемува перцепцијата за корупција и го отежнува надзорот од страна на јавноста и надлежните институции. Мерката предвидува јавно објавување на

програмите на Министерството за здравство, извештаите од нивното спроведување и листите на лекови кои се покриваат од програмите, заедно со јасно дефинирани критериуми врз основа на кои е извршен изборот. Дополнително, се предвидува дефинирање на задолжителни мерливи параметри (KPIs) по кои ќе се известува во годишните извештаи за спроведување на превентивните и куративните програми, со јасна проценка на постигнатиот ефект во однос на вложените средства. На овој начин се зајакнува транспарентноста, се овозможува споредливост и се создава основа за оценување на ефикасноста и оправданоста на јавните трошоци.

- **Мерка 7: Подобро планирање и отчетност за капиталните инвестиции во опрема и објекти.** Мерката за подобро планирање и отчетност за капиталните инвестиции е насочена кон спречување на нерационални, недоволно оправдани и некоординирани вложувања во здравствена опрема и објекти, кои во пракса често резултираат со опрема која долго време не се става во функција, недоволно искористени капацитети или дополнителни непланирани трошоци. Недостатокот на целосни и ажурирани податоци, како и отсуството на објективна анализа на потребите, создаваат значителен корупциски ризик во процесот на капитални инвестиции.
- **Мерка 8: Спречување на селективно, одложено и коруптивно плаќање кон добавувачи преку воспоставување јасни правила, автоматизирани механизми и редовен надзор.** Мерката за спречување на селективно, одложено и коруптивно плаќање кон добавувачи е насочена кон елиминирање на ризиците кои произлегуваат од нетранспарентно управување со обврските и плаќањата на јавните здравствени установи. Во пракса, отсуството на јасни правила и автоматизирани механизми за приоритизација на обврските создава простор за селективно постапување, одложување на плаќањата и фаворизирање на одредени добавувачи, што директно го зголемува корупцискиот ризик и ја нарушува довербата во системот.

Вториот проблем во секторот здравство се однесува на постоењето **политички и дискрециони влијанија, системски и организациски слабости и неефикасно внатрешни контроли во управувањето со институциите и здравствените установи, кои ја намалуваат институционалната отчетност.** Овој проблем се манифестира преку нетранспарентни или недоволно јасни правила за пристап до здравствени услуги, управување со листи на чекање, дополнителна дејност и консултантски ангажмани, како и преку недоволна институционална отчетност.

Ризиците кои произлегуваат од овој проблем се поврзани со можноста за фаворизирање, селективно постапување и нееднаков третман на пациентите, но и со создавање на предуслови за судир на интереси и неетички практики во управувањето со здравствените установи. Дополнително, недоволно развиените

внатрешни контроли и ограничената јавност на податоците го отежнуваат навременото откривање и санкционирање на ваквите појави.

Следствено, стратегијата предвидува мерки за исполнување на целта: **Зајакнување на интегритетот и отчетноста на институциите и здравствените работници – со јасно дефинирани надлежности, одговорности и механизми за контрола, и тоа:**

- **Мерка 9: Воведување на јавни, дигитализирани (анонимизирани) листи на чекање по институции и национална листа на чекање, за сите интервенции/прегледи, со јасно дефинирани критериуми за итност и транспарентен механизам за следење на редоследот.** Со оваа мерка се планира целосно исполнување на законската обврска на здравствените установи за транспарентно водење на листи на чекање, како и воспоставување на јасни и проверливи механизми за следење на редоследот и критериумите за итност. Во таа насока, мерката предвидува развој или надградба на централизирана дигитална платформа за управување со листите на чекање, која ќе овозможи водење на листи по поединечни јавни здравствени установи и автоматско генерирање на единствена национална листа на чекање за сите интервенции и прегледи. Платформата ќе обезбеди целосна следливост на движењето на пациентите низ системот, со што значително се намалува можноста за манипулирање со листите на чекање и за пренасочување на пациенти кон приватни услуги или услуги во рамки на дополнителна дејност, без претходно да бидат исцрпени сите капацитети и механизми во редовното работно време. Истовремено, преку јасно дефинирани критериуми за итност, вградени механизми за анонимизација и заштита на личните податоци и можност за јавен увид во агрегирани податоци, се воспоставува транспарентен и објективен систем кој овозможува прецизна слика за реалните потреби од дополнителни здравствени услуги. На овој начин, одлуките за обезбедување дополнителни услуги се темелат на проверливи податоци и анализи, а не на паушални проценки или дискреционо влијание, со што се зајакнува транспарентноста и се воспоставува силен одвраќачки механизам против коруптивни практики во здравствениот систем.
- **Мерка 10: Преиспитување на дополнителната дејност во ЈЗУ.** Мерката за преиспитување на дополнителната дејност во јавните здравствени установи е насочена кон адресирање на ризиците од судир на интереси, нееднаква распределба на работното време и индиректно поттикнување на одложување на здравствени услуги во редовното работно време. Во постојната пракса, недоволно прецизно уредената дополнителна дејност создава сомнежи дека извршувањето здравствени услуги надвор од редовното работно време влијае врз достапноста, квалитетот и правичноста на услугите кои се финансираат од јавни средства. Во таа насока, мерката предвидува спроведување сеопфатна анализа на извршената работа по дејности, со споредба помеѓу обемот и структурата на услугите извршени во рамки на дополнителната дејност и оние извршени во редовното работно

време. Целта на оваа анализа е да се утврди дали и во кој обем дополнителната дејност влијае врз редовното функционирање на јавните здравствени установи и врз листите на чекање. Паралелно, се предвидува анализа на Законот за здравствена заштита и Законот за здравствено осигурување, со цел идентификување на евентуални нормативни неусогласености и зони на конфликт, особено во делот на дозволения обем на дополнителната дејност и начинот на утврдување на ценовниците за здравствени услуги. Со ваков пристап се создава основа за јасно, прецизно и усогласено уредување на дополнителната дејност, кое ќе го намали просторот за злоупотреби и ќе придонесе кон поголема транспарентност и правичност во обезбедувањето здравствени услуги. Од анализата треба да произлезат јасни препораки за доуредување или целосно реорганизирање на дополнителната работа на докторите во ЈЗУ.

Третиот проблем се однесува на **недоволна регулираност, интегритет и професионализам во процесите на именување на стручни тела, кадровска селекција и создавање на професионален кадар**. Иако постои формална правна рамка, во практиката се идентификуваат слабости поврзани со недоволно прецизни критериуми, ограничена транспарентност и ризици од политичко и неформално влијание. Ризиците кои произлегуваат од овој проблем се особено значајни, бидејќи директно влијаат врз квалитетот на управувањето со здравствените установи, донесувањето стручни одлуки и долгорочната одржливост на системот. Недоволниот интегритет во овие процеси создава предуслови за судир на интереси и ја намалува довербата во институциите. Следствено, стратегијата предвидува мерки за исполнување на целта: **Непристрасно, merit-based именување и ангажирање на раководни и стручни позиции - засновано на објективни критериуми, професионални квалификации и транспарентни постапки**, и тоа:

- **Мерка 11: Зајакнување и допрецизирање на критериумите и квалификациите за управните одбори на јавните здравствени установи** е насочена кон адресирање на системските слабости во начинот на нивно именување, кои создаваат ризици од политичко влијание, недоволен професионализам и ограничен институционален интегритет. Иако Законот за здравствена заштита пропишува дека управните одбори на јавните здравствени установи се составени од пет членови, во постојната законска рамка не се утврдени јасни и прецизни критериуми за нивните квалификации, особено за членовите кои се именуваат од страна на основачот. Отсуството на такви критериуми во пракса резултира со хетероген состав на управните одбори и создава сомнежи во нивната способност да вршат стратешки надзор и да носат одлуки во јавен интерес. Мерката предвидува измена и допрецизирање на законската рамка со цел

унапредување на моделот на именување на членовите на управните одбори. Ова вклучува јасно дефинирање и зајакнување на критериумите за избор, особено кај членовите назначени од основачот со задолжително обезбедување на функционална експертиза во составот на управните одбори и воведување ротирачки модел на членство. Притоа, во управниот одбор мора задолжително да бидат застапени најмалку еден член со искуство во финансии или јавни финансии и најмалку еден член со искуство во здравствен менаџмент. Ротирачкиот модел ќе овозможи периодично вклучување на независни експерти, како и претставници на пациентите и бизнис заедницата преку стопанските комори, по примерот на веќе воспоставените практики во Фондот за здравствено осигурување. На овој начин се јакне плурализмот на гледишта, се намалува ризикот од затворени и влијателни кругови и се зголемува професионалниот и надзорниот капацитет на управните одбори.

- **Мерка 12: Уредување на критериуми за видови на специјализации согласно потребите на јавните здравствени установи и критериуми за доделување на специјализации, кое опфаќа доуредување на одредбите од Законот за здравствена заштита кои се однесуваат на изработка на програмата за специјализации и одлучувањето за доделување на специјализации е насочена кон надминување на ризиците од нетранспарентност, субјективност и несоодветно планирање на човечките ресурси во здравствениот систем. Во постојната пракса, недоволно прецизната законска рамка создава простор програмите за специјализации да не бидат целосно усогласени со реалните потреби на мрежата на здравствени установи, расположливата опрема и кадровските дефицити по дејности, што негативно влијае врз долгорочната одржливост и функционалност на системот. За таа цел мерката предвидува подготовка, усвојување и донесување измени и дополнувања на Законот за здравствена заштита, со кои јасно ќе се уредат критериумите за планирање и одобрување на специјализациите. Овие критериуми ќе се темелат на објективно детектирани потреби во мрежата на здравствени установи, регистрираните дејности, податоците од регистарот на здравствени работници и реалната расположливост на опрема и услови за спроведување на специјализациите. Дополнително, со законските измени ќе се допрецизира обврската за почитување на ранг-листата на кандидатите за специјализација, со што се ограничува просторот за произволно одлучување и се зајакнува принципот на еднаков третман и мерит-систем.**
- **Мерка 13: Воспоставување јасни критериуми и стандарди за именување, мандат и надомест на членовите на стручните тела и комисии во здравствениот систем. Мерката за воспоставување јасни критериуми и стандарди за работата на стручните тела и комисии е насочена кон надминување на системските слабости во нивното формирање и функционирање, кои создаваат ризици од судир на интереси, нетранспарентно именување, нејасни мандати и недоволна отчетност. Во постојната пракса, иако стручните комисии имаат значајна улога во**

носењето одлуки со сериозни финансиски и стручни импликации, нивната работа често не е уредена со унифицирани правила, што ја зголемува перцепцијата за неетички влијанија и ја намалува довербата во одлуките што ги донесуваат. Мерката предвидува измена и дополнување на Законот за здравствена заштита, со која ќе се воведе јасна обврска работата на секоја стручна комисија и советодавно тело да биде уредена со посебен правилник донесен од министерот за здравство. Со овие правилници задолжително ќе се пропишат критериуми и стандарди за стручна квалификација и релевантно искуство на членовите, механизми за спречување судир на интереси, постапка за именување, времетраење на мандатот и услови за разрешување, како и јасен и транспарентен систем на утврдување и исплата на паричниот надомест. Дополнително, ќе се воспостави обврска за отчетност и јавност на работата на комисиите, со цел да се обезбеди јавен увид во нивното функционирање и донесените одлуки. Покрај законските измени, мерката предвидува и изработка на рамковен правилник за стручни комисии и советодавни тела во здравствениот систем, кој ќе утврди минимум задолжителни елементи што мора да ги содржи секој поединечен правилник. Со ваков пристап се обезбедува унифицираност, правна сигурност и еднаков третман, при што се остава простор за прилагодување на специфичностите на поединечните комисии.

- **Мерка 14: Зајакнување на транспарентноста на медицинското образование.** Мерката за зајакнување на транспарентноста на медицинското образование е насочена кон идентификување и намалување на системските корупциски ризици во високото медицинско образование, кои можат да влијаат врз квалитетот на образовниот процес, интегритетот на наставниот кадар и создавањето професионален здравствен кадар. Недоволната транспарентност во одредени сегменти на медицинското образование создава предуслови за неетички практики и го поткопува јавниот интерес во обезбедување стручен и компетентен кадар во здравствениот систем. Мерката предвидува изработка на сеопфатна анализа на системските ризици од корупција во високото медицинско образование, која ќе ги идентификува клучните ризични точки и ќе содржи конкретни препораки за нивно елиминирање или ублажување. Врз основа на оваа анализа, се предвидува имплементација на препораките преку соодветни нормативни, институционални и организациски интервенции, со цел зајакнување на транспарентноста, отчетноста и интегритетот во медицинското образование. На овој начин се создава основа за долгорочно унапредување на квалитетот на образованието и зајакнување на професионализмот во здравствениот сектор.

Четвртиот проблем во секторот здравство се однесува на **нееднаквата достапност, неправичноста и нетранспарентност во управувањето со здравствените услуги, лековите и здравствените технологии.** Овој проблем се рефлектира преку долгите листи на чекање, кои не се јавно достапни, недоволно јасните критериуми за

вклучување на лекови на позитивните и есенцијалните листи и ограничената транспарентност во одлучувањето за нови здравствени технологии.

Ризиците во овој домен вклучуваат создавање нееднаквост помеѓу пациентите, зголемена перцепција за корупција и заобиколување на воспоставените правила, што директно ја нарушува довербата во здравствениот систем.

Во таа насока, стратегијата предвидува воведување системска проценка на здравствените технологии (НТА), зајакнување на транспарентноста на системот „Мој Термин“, ревизија и унапредување на позитивната и есенцијалната листа на лекови, како и објективизација на доделувањето на лиценци на здравствени установи и планирањето на мрежата на здравствени установи. За надминување на проблемот се предвидени следните мерки:

- **Мерка 15: Воведување на системска проценка на здравствените технологии (НТА).** Мерката за воведување на системска проценка на здравствените технологии (Health Technology Assessment – НТА) е насочена кон надминување на нееднаквата достапност, неправичноста и нетранспарентноста во одлучувањето за вклучување на здравствени технологии, лекови, медицинска опрема и интервенции во системот на здравствено осигурување. Во отсуство на унифициран и обврзувачки механизам за проценка, одлуките за финансирање на скапи и нови технологии често се перципираат како недоволно јасно аргументирани, што создава ризици од нееднаков третман, субјективност и коруптивни влијанија.
- **Мерка 16: Зајакнување на контролните механизми и транспарентноста на системот „Мој Термин“ за следење на искористеноста на капацитетите.** Мерката за зајакнување на контролните механизми и транспарентноста на системот „Мој Термин“ е насочена кон намалување на ризиците од нееднаква достапност до здравствени услуги, манипулација со термини и нецелосно или неточно прикажување на искористеноста на здравствените капацитети. Во пракса, недоволно прецизните нормативи за времетраење на прегледите и ограничените механизми за повратна информација од пациентите создаваат простор за закажување „преку ред“, селективно постапување и прикривање на реалната состојба со листите на чекање и расположливите термини.
- **Мерка 17: Преиспитување на правната рамка за утврдување на лекови кои ќе бидат покриени од државниот буџет.** Мерката за преиспитување на правната рамка за утврдување на лекови кои ќе бидат покриени од државниот буџет е насочена кон надминување на ризиците од нетранспарентно одлучување, заобиколување на позитивната и есенцијалната листа на лекови и создавање паралелни механизми за финансирање на лекови со јавни средства. Во постојната пракса, административните постапки за набавка на лекови кои не се на товар на

Фондот за здравствено осигурување, а се финансираат од други буџетски извори, создаваат простор за селективно одобрување, немаат јасни критериуми за одлучување и со самото тоа претставуваат зголемен корупциски ризик.

- **Мерка 18: Објективизација и транспарентност на постапката за издавање лиценци и ревидирање на Мрежата на здравствени установи, преку воведување на јасни, објективни и јавно достапни критериуми за доделување на лиценци за работа во Мрежата на здравствени установи, со цел ограничување на дискреционото право, преку воведување на јасни, објективни и јавно достапни критериуми за доделување на лиценци за работа во Мрежата на здравствени установи, со цел ограничување на дискреционото право.** Мерката за објективизација и транспарентност на постапката за издавање лиценци и ревидирање на мрежата на здравствени установи е насочена кон надминување на ризиците од дискреционо одлучување, нерамномерна територијална распределба на здравствените услуги и нетранспарентни критериуми за вклучување на установи во мрежата на здравствени установи. Во отсуство на јасно утврдени и јавно достапни правила, процесите за доделување на лиценци за работа во мрежа и склучување договори со Фондот за здравствено осигурување се перципираат како подложни на влијанија, што директно влијае врз еднаквиот пристап до здравствени услуги и интегритетот на системот.

За надминување на проблемите во секторот здравство исто така потребни е:

- изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита заради јасно дефинирање на потребата од почитување на ранг листата на кандидатите за специјализација, јасно дефинирање на потребата од почитување на ранг листата на кандидатите за специјализација, воведување на критериуми кои се базираат на јасно детектирани потреби во мрежата на здравствени установи, регистрирани дејности, почитување на регистарот на здравствени работници, и расположлива опрема, инкорпорирање на елементи кои пропишуваат функционална експертиза од област на здравствен менаџмент и финансии и овозможуваат ротирачки модел на членство, по примерот на ФЗОРСМ, инкорпорирање на елементи кои пропишуваат функционална експертиза од област на здравствен менаџмент и финансии и овозможуваат ротирачки модел на членство, по примерот на ФЗОРСМ, како и заради зајакнување на критериумите и стандарди за стручна квалификација и релевантно искуство, спречување судир на интереси, постапка за именување, времетраење на мандат и услови за разрешување, јасен и транспарентен систем на паричен надомест, како и обврска за отчетност и јавност на работата.
- изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување со цел допрецизирање на постоечката одредба за есенцијалната листа на лекови со воведување законска обврска таа да се утврдува и периодично да се

ревидира врз основа на јасно пропишана методологија, критериуми и транспарентна постапка уредени со подзаконски акт.

- изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства во насока на унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и мед. средства на секое ниво преку „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства.
- изменување и дополнување на Законот за државна ревизија со цел воведување на механизам за задолжителна проверка /следење на постапувањето по препораките од ДЗР, јавно објавување на извештаите од постапувањето по наодите, како и зајакнување на контролата на имплементацијата на препораките на ДЗР.

2.7. СЕКТОР: ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЕНЕРГЕТИКА И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси во секторот животна средина, енергетика и природни ресурси има за цел да го зајакне правниот и институционалниот капацитет за ефикасно спречување, откривање и санкционирање на коруптивните активности кои го загрозуваат управувањето со природните ресурси и животната средина. Со оглед на значајниот економски и еколошки импакт што овие сектори го имаат врз општеството, развојот на стратегијата е од особено значење за одржливото управување со природните ресурси, заштитата на животната средина и промовирањето на енергетската ефикасност и одржливите извори на енергија.

Стратегијата ги идентификува најголемите ризици за корупција во овие сектори и предлага конкретни мерки за зајакнување на транспарентноста, ефикасноста и отчетноста на институциите кои управуваат со овие ресурси. Во фокусот на стратегијата е подобрувањето на правната рамка, институционалната координација, како и механизми за мониторинг и контрола, кои ќе обезбедат правична, одговорна и транспарентна примена на законите и регулативите.

Оваа стратегија ќе се спроведува преку континуирани активности, мониторинг, обука на кадарот и спроведување на активности во рамките на законодавството и инспекцискиот надзор, со цел да се обезбеди долгорочна и одржлива заштита на еколошките и енергетските ресурси на земјата.

Визијата за секторот животна средина, енергетика и природни ресурси во Националната стратегија 2026–2030 е:

Визија:

Намалени ризици од корупција во областа на енергетика, животна средина и природни ресурси со почитување на принципите на транспарентност, отчетност и одржлив развој, а врз основа на законитост, интегритет, професионалност и етичко постапување.

Главен фокус на визијата е намалување на ризиците од корупција во областа на животна средина, енергетика и природни ресурси, преку воспоставување на висок степен на интегритет и јавна доверба.

Интегритетот и етичкото постапување се предуслов за ефикасна антикорупциска борба и спречување на појавите на коруптивно однесување во општеството. Имено, доколку државните службеници, вработените и граѓаните имаат интегритет и високо развиено чувство за професионалност и етичко постапување, на тој начин се создаваат предуслови за намалување на ризиците за корупција и нејзино сведување на најмала можна мера.

Одржливиот развој е принцип кој се однесува на користење на природните ресурси и економски развој кој се базира на зачувување на природата, одржливост при користење на природните ресурси и грижа за сегашните и идни поколенија. Начелото на одржлив развој е едно од основните начела кое се однесува на задоволување на потребите на сегашните генерации имајќи ги предвид потребите на идните генерации.

Визијата го опфаќа и аспектот на меѓуинституционална соработка, како значаен предуслов за ефикасно функционирање на државните институции, но и останатите надлежни субјекти задолжени за имплементирање на законодавството во секторот животна средина, енергетика и природни ресурси.

За да се постигне ваква формулираната визија на Националната стратегија 2026-2030, треба да се постигнат следниве цели:

Цели:

- 1) Унапредена законодавна и институционална рамка за спречување корупција во управувањето со ресурсите и
- 2) Зајакната контрола во областа на енергетиката, животна средината и природните ресурси.

Постигнувањето на овие цели ќе зависи од справувањето со постоечките проблеми и ризици во секторот животна средина, енергетика и природни ресурси.

Образложение на проблемите:

Прв проблем во секторот животна средина, енергетика и природни ресурси е **нецелосна законска рамка и недоследно законодавство во областа на енергетика, животна средина и природни ресурси**. Овој проблем се однесува на степенот на меѓусебна усогласеност на постојната законска регулатива, нејзината усогласеност со регулативата на ЕУ, како и на застојот во креирањето и донесувањето на неопходни закони. Дел од постоечките правни акти во областа на животната средина, енергетиката и природните ресурси се стари или недоволно

прецизни, што ја ограничува нивната ефективност и применливост. Непотполно дефинираните правила и процедури, како и недостатокот на јасни механизми за само-мониторинг, отвораат простор за различни интерпретации и селективна примена на законите.

Особено изразен проблем е недоволната усогласеност на Законот за енергетика со Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, конкретно во делот на дефинирањето на „блиски лица“. Ова создава простор за различни толкувања, селективна примена на одредбите и потенцијални судири на интереси при донесување одлуки во енергетскиот сектор, што директно го зголемува ризикот од коруптивно однесување. Дополнително, ограничената транспарентност во однос на податоците за емисии во животната средина од индустриските инсталации, ја намалува јавната отчетност и ја отежнува контролата од страна на надлежните институции и јавноста.

За надминување на овој проблем се предвидени следните мерки:

- **Мерка 1: Проширување на дефиниција на „блиски лица“ во Законот за енергетика.** Во членот 52 од Законот за енергетика, судирот на интереси ги опфаќа брачен другар или лице во сродство во права линија до прв степен на претседателот или член на Регулаторната комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија (РКЕ), како и вработен во стручната служба. Оваа дефиниција е многу потесна од дефиницијата на блиско лице уредена со членот 8 став (4) од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси. Поради тоа се предлага со Законот за енергетика да се прошири опфатот на блиски лица, со цел да се спречат потенцијални злоупотреби.
- **Мерка 2: Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Охридското езеро.** Недонесувањето на Законот за заштита на Охридското езеро значително ја ограничува правната заштита на и отвара можности за нарушување на животната средина во оваа национална природно богатство.
- **Мерка 3: Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Студенчишко Блато.** Исто како и кај Охридското езеро и Студенчишко Блато како природно богатство сеуште не е заштитено поради одложување на донесувањето на законот.
- **Мерка 4: Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Кањон Матка,** исто така е една од мерките, затоа што донесувањето на законот се одложува.
- **Мерка 5: Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Национален парк Маврово.** Законот за репрогласување на Национален парк Маврово за парк на природата исто така долго време се одолговлекува.
- **Мерка 6: Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Белчишко Блато,** исто така е една од мерките која треба да се реализира во следниот период со донесување на Законот за прогласување на Белчишко Блато за парк на природата.

- **Мерка 7: Зајакнувањето на законодавството за евиденција и јавна достапност на податоци за индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво,** преку донесување на измени и дополнувања на Законот за животна средина е една од мерките во Националната стратегија 2026-2030, со што ќе се зајакне транспарентноста и контролата на емитувањата на индустриските капацитети.
- **Мерка 8: Унапредување на регулаторната рамка за цврсти енергенси.** Оваа мерка е во насока на зајакнување на законските и регулаторните механизми за управување со цврстите енергетски ресурси, со цел да се обезбеди одржливо и ефикасно искористување на овие ресурси, како и да се намалат ризиците од неправилности и еколошки штети.

Вториот проблем во секторот е **недоволната контрола и надзор во областа на енергетиката, животната средина и природните ресурси**, која дополнително е ограничена поради недоволно зајакнати институционални и човечки капацитети, особено во рамките на Централната лабораторија за животна средина. Недостатокот на акредитирани методи за мерење на специфични и високо ризични загадувачи, како што се фурани, диоксини и штетни гасови од стационарни извори, како и потребата од континуирано унапредување на стручните вештини на човечките ресурси, ја намалуваат довербата во податоците и ја ограничуваат можноста за навремено и објективно постапување. Овој проблем е резултат и на недостатокот на централни регистри, како што се регистрите на индустриски капацитети кои емитуваат во животна средина, и нееднаквата примена на законските обврски, особено на локално ниво, создаваат сериозни пречки за ефективно следење и контрола на индустриите и другите капацитети. Овие проблеми резултираат со нецелосно или несоодветно спроведување на еколошките дозволи (А и Б интегрирани еколошки дозволи) и ја намалуваат способноста на институциите да планираат, мониторираат и управуваат со ризиците што се поврзани со заштитата на животната средина и природните ресурси. Покрај тоа, институциите се соочуваат со тешкотии во спроведувањето на мониторинг и инспекциски активности поради ограничените капацитети и ресурси. Преклопувањето на надлежностите помеѓу централните и локалните власти, заедно со недостатокот на систематски податоци, го попречуваат ефективното делување и координација, што доведува до неефикасност во управувањето со секторите животната средина, енергетиката и природните ресурси. На крај причина за овој проблем е и недоволната ажурност на податоците поврзани со Б интегрираните еколошки дозволи, како и недоволната транспарентност на Регистарот за Б интегрирани еколошки дозволи и на одлуките за пролонгирање на законските обврски за преземање мерки и инвестиции за заштита ја отежнува јавната контрола и создава простор за фаворизирање на одредени субјекти.

Оваа група ги опфаќа ризиците од злоупотреби при постапките и донесувањето на одлуки, како и нетранспарентно управување со природните ресурси.

За надминување на овој проблем се предвидени следните мерки:

- **Мерка 9: Подобрување на транспарентноста преку објавување на извештаите за емисии на штетни материи во воздух, вода и почва и генерирани количини на отпад и отпадни води од индустриски инсталации.** Воспоставувањето обврска за редовно објавување на извештаи за само-мониторинг ќе овозможи јавен увид во емисиите на индустриите, што ќе ја зголеми одговорноста и ќе ги мотивира компаниите да ги намалат штетните емисии.
- **Мерка 10: Спречување на злоупотреби во мерењата преку зајакнување на капацитетите на Централната лабораторија за животна средина со акредитирање на нови методи за мерење на емисии на фурани и диоксини и на емисии на штетни гасови од стационарни извори.**
- **Мерка 11: Зајакнување на вештините на човечките ресурси во Централната лабораторија за животна средина.** Обучените кадри во Централната лабораторија за животна средина ќе можат да спроведат понапредни и прецизни мерења, што ќе ја зголеми ефективностата на мониторингот на животната средина и ќе помогне во спречување на загадувањето на животната средина.
- **Мерка 12: Засилување на контролата над индустриските капацитети кои емитуваат во животна средина.** Зголемувањето на бројот на инспекции ќе ја засили контролата врз индустриите. Со оваа мерка ќе се обезбеди почитување на законите и еколошките стандарди, со што ќе се намали ризикот од прекршувања на законите и останати нерегуларности.
- **Мерка 13: Засилување на контролата и надзорот врз спроведувањето на надлежностите на општините во наплатата на надоместоците за поседување на А и Б интегрирана дозвола и концесионерски надоместоци на сите носители на годишно ниво.** Со оваа мерка општините ефективно ќе ги собираат надоместоците за дозволите и концесиите, што ќе ги стимулира носителите на дозволи да ги почитуваат прописите и ќе го зголеми јавниот доход.
- **Мерка 14: Зајакнување на контролата на експлоатирани количини на минерални сировини од страна на инспекциските служби.** Зголемувањето на капацитетите и одговорностите на инспекциските служби ќе ја подобри точноста и ефективностата на контрола на експлоатирани количини, што ќе помогне да се спречи незаконската експлоатација и да се обезбеди усогласеност со прописите за заштита на природните ресурси.

- **Мерка 15:** Зголемување на ефикасноста и контролните механизми за уплата на концесионерски надоместоци на сите носители на А и Б интегрирана дозвола и концесионерски надоместоци на годишно ниво. Со подобрување на механизмите за наплата на годишните надоместоци ќе се овозможи поефикасно управување со финансиските средства и ќе се зголеми транспарентноста во наплатата на еколошки и концесионерски надоместоци.
- **Мерка 16:** Зајакнување на надзорот со усогласеност на пропишаните гранични вредности на емисии во водите. Оваа мерка ќе овозможи подобар надзор над индустриите кои емитираат во водите, со цел емисиите во водните тела да не ги надминуваат дозволените граници, што ќе ја подобри заштитата на водните ресурси и ќе ги намали ризиците од загадување.
- **Мерка 17:** Дигитализација на постапките за издавање на А и Б интегрирани дозволи, како и постапките за издавање на решенија, дозволи, лиценци и други управни акти поврзани со управување со водите, бучавата, отпадот и природата.
- **Мерка 18:** Зголемување на јавната отчетност за издадени дозволи и концесии на организациската единица без надворешна контрола. Оваа мерка ќе спречи акумулација на премногу овластувања во една институција, што ќе ја намали можноста за злоупотреба и ќе обезбеди независна и ефективна контрола.
- **Мерка 19:** Зголемување на транспарентноста и отчетноста со објавување на податоци за индустриски капацитети кои емитираат на локално ниво. Постапувањето на појасни и транспарентни процедури за издавање дозволи за ископ на песок и чакал ќе ја подобри јавната доверба и ќе ги намали можностите за злоупотреби, правејќи ги процесите поотворени и одговорни.
- **Мерка 20:** Унапредување на транспарентноста и јавниот надзор над загадувачите преку воспоставување јавно достапна мапа на субјекти кои вршат влијание врз животната средина .
- **Мерка 21:** Зајакнување на контролата и законитоста при утврдување на гранични вредности на емисиите во воздухот при издавање на дозволи. Утврдувањето на конкретни гранични вредности за емисиите во воздухот ќе постави јасни стандарди за сите индустриски капацитети, што ќе ги охрабри компаниите да го намалат загадувањето и ќе ја подобри контролата врз животната средина.
- **Мерка 22:** Зајакнување на контролата и законитоста при издавање на дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањето. Со оваа мерка ќе се обезбеди теренска проверка на местото на експлоатација пред издавање на дозволи, што ќе ја намали можноста за манипулации и коруптивни дејствија.
- **Мерка 23:** Зајакнување на контролата на законските обврски за преземање на мерки и инвестиции за заштита во животната средина. Зголемувањето на транспарентноста при пролонгирање на законските обврски ќе овозможи јавноста и сите заинтересирани страни да имаат увид

во одлуките што се носат. Ова ќе ја зголеми отчетноста и ќе обезбеди поголема јавна доверба во процесот.

- **Мерка 24: Зајакната контрола и надзор над постапките за издавање и реализација на дозволите за сеча на шума.** Редовните и засилени инспекции на терен ќе овозможат поефикасно откривање на неправилности и нелегални активности во шумите. Овој систем ќе обезбеди подобра контрола над шумските ресурси и ќе го намали ризикот од незаконска сеча и други штетни влијанија врз шумските екосистеми.
- **Мерка 25: Зголемување на транспарентност на постапките за издавање на дозволи за ископ на песок и чакал и договорите за концесии.** Постапувањето на појасни и транспарентни процедури за издавање дозволи за ископ на песок и чакал ќе ја подобри јавната доверба и ќе ги намали можностите за злоупотреби, правејќи ги процесите поотворени и одговорни.
- **Мерка 26: Воспоставување на електронска евиденција за наплатата на надоместоци за водно право.** Воведувањето на електронски систем за следење на наплатата на надоместоците ќе ја олесни наплатата и ќе овозможи навремен пристап до податоци за наплатените средства, што ќе ги зголеми ефективноста и транспарентноста.
- **Мерка 27: Доследно почитување на обврските за плаќање од договорите со водните оператори.** Оваа мерка ќе обезбеди сите странки кои склучуваат договори за концесија да ги исполнуваат своите финансиски обврски навремено и ќе ја зголеми одговорноста на концесионерите. Оваа мерка ќе обезбеди сите странки кои склучуваат договори за концесија да ги исполнуваат своите финансиски обврски навремено и ќе ја зголеми одговорноста на концесионерите.
- **Мерка 28: Зголемување на транспарентноста и еднаквото применување на правилата при пренамена на државно земјоделско земјиште и шуми.**
- **Мерка 29: Зајакнување на системот за евиденција и управување со шумите преку воспоставување на Национален катастар за шуми.** Националниот катастар на шуми ќе овозможи централизирана и детална евиденција на сите шумски површини во земјата. Ова ќе ја подобри способноста за управување со шумите, ќе обезбеди поголема контрола и ќе го олесни спроведувањето на политики за заштита и одржливо користење на шумите.

3. РАМКА ЗА СЛЕДЕЊЕ, ОЦЕНУВАЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ

Националната стратегија 2026-2030 претставува петгодишна антикорупциска стратешка рамка, која ја усвојува Собранието на Република Северна Македонија. Носител на процесот на подготовка на Стратегијата и на следење на нејзината имплементација е ДКСК. Комплексната природа на документот, со идентификувани проблеми од различни сектори и дефинирани мерки и активности за нивно надминување, налага внимателно планирање на процесот на спроведување на мерките и активностите од Стратегијата. Покрај Собранието и ДКСК, во процесот на спроведување на Стратегијата се вклучени голем број на институции. Институциите определени како надлежни, односно носители на активностите, како и вклучените институции наведени во Акциониот план имаат обврска да исполнат определени мерки и активности во периодот 2026-2030 година.

ДКСК има координативна улога во насока на редовно добивање на навремени информации за статусот на предвидените мерки и активности од страна на институциите носители на активностите. Истовремено, ДКСК се јавува и како носител на определени мерки и активности од Стратегијата за чие извршување има надлежност.

Со цел ефикасно и ефективно координирање на процесот на координација на имплементација на Националната стратегија 2026-2030, ДКСК ќе изработи Методологија за следење на процесот на спроведување на документот. Имајќи во предвид дека ДКСК во континуитет се стреми кон дигитализација на процесите, се планира следењето и на Националната стратегија 2026-2030 да се спроведува преку софтверско решение, надградено и унапредено во споредба со софтверското решение за следење на Националната стратегија 2021-2025 година.

Во согласност со одредбите на член 18 ставови (6), (7) и (9) од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, за следењето на спроведувањето на Националната стратегија 2026-2030, ДКСК во законски предвидената постапка и рокови до Собранието ќе доставува редовни годишни извештаи и завршен извештај за нејзиното целокупно спроведување. Националната стратегија 2026-2030 и годишните извештаи за нејзино спроведување ќе бидат објавени на веб страницата на ДКСК.

Надзорната улога на Собранието врз извршната власт е од суштествено значење за поттикнување на институциите од редот на извршната власт кои се носители на активностите од Стратегијата, па оттука се очекува континуирана и проактивна поддршка од законодавниот орган во спроведувањето на истата.

Транспарентноста во спроведувањето на надлежностите на ДКСК е од суштинско значење за унапредување на институционалниот интегритет. Две години по ред ДКСК беше оценета во првите три најтранспарентни институции, согласно објавениот Извештај за транспарентност за 2024 година и Извештајот за транспарентност за 2025 година од страна на Агенцијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер. И во следниот петгодишен период, ДКСК на транспарентен начин постојано ќе ја информира јавноста за степенот на реализација на активностите од Националната стратегија 2026-2030 и постигнатите резултати.

4. ФИСКАЛНА ПРОЦЕНКА

Составен дел на Акциониот план на Националната стратегија 2026-2030 е процена на фискалните импликации од спроведувањето на предвидените активности. Согласно оваа проценка, за првпат се овозможува воспоставување на мерлив податок за тоа колку финансиски средства државата треба да обезбеди за успешно справување со ризиците од корупција во хоризонталните области и секторите кои се фокус на оваа стратегија.

За потребите за спроведување на оваа проценка, Државната комисија усвои Методологија за оценување на фискалните импликации на активностите од Националната стратегија 2026-2030. Согласно Методологијата, фискалната проценка на активностите опфаќа пресметување на финансиските средства кои се потребни за реализација на активностите, а кои не се пресметани во постојниот буџет на институциите определени како надлежни за спроведување на активностите од акциониот план.

Од спроведената процена, Државната комисија утврди дека вкупните фискални импликации за реализација на Националната стратегија 2026-2030 изнесуваат **216.914.000 денари или приближно 3,5 милиони евра.**

Во акциониот план се евидентирани вкупно 388 активности. Од нив, 127 активности имаат утврдена финансиска проценка, додека 261 активности се од нормативна, оперативна или процедурална природа (подготовка и донесување закони, утврдување предлози, известувања и др.) и за тие се претпоставува дека ќе се спроведат во рамки на постојните надлежности и ресурси, без дополнителен фискален товар.

Што се однесува до секторската распределба, видливо е дека потребните финансиски средства не се рамномерно застапени, туку се концентрирани во неколку области/ сектори каде реформите зависта од воспоставување или унапредување на дигитални алатки, нови бази на податоци, интероперабилност и институционално зајакнување.

Сектор/област	Износ (денари)	Учество	Активности со износ	Вкупно активности
Здравство	80,420,000	37.1%	30	74
Надзор над спроведување на законите	68,122,000	31.4%	42	97
Животна средина, енергетика и природни ресурси	25,200,000	11.6%	16	56
Јавни набавки	23,982,000	11.1%	18	44
Правосудство	12,390,000	5.7%	15	52
Просторно планирање, урбанистичко планирање и градежништво	6,500,000	3.0%	3	28
Транспорт и инфраструктурни проекти	300,000	0.1%	3	37
Вкупно:	216,914,000	100.0%	127	388

Табела 2. Секторска распределба на фискалните импликации

Од прикажаниот табеларен преглед, може да се констатира дека најголем финансиски товар има во секторот **Здравство**, со **80.420.000 денари** или 37,1% од вкупните потребни средства. Ова од причина што, во овој сектор се предвидени најголем број на активности кои се поврзани со воспоставување или надградба на регистри, дигитални платформи, зајакнати контроли, следење на текови и управување со податоци.

Хоризонталнта област **Надзор над спроведување на законите** претставува втор најголем финансиски блок со проценети **68.122.000 денари**.

Секторот **Животна средина, енергетика и природни ресурси**, со застапеност од **25.200.000 денари**, како и хоризонталната област **Јавни набавки**, со застапеност од **23.982.000 денари**, исто така, носат значителен дел од фискалните импликации на Националната стратегија 2026-2030, особено онаму каде што се предвидуваат електронски системи за следење, регистри и засилена институционална координација.

Петте водечки сектори/ областо заедно сочинуваат 96,9% од вкупниот износ на чинење на активностите, што укажува на висока концентрација на трошоците и упатува на потребата од приоритизација во среднорочните буџетски рамки.

Имајќи во предвид дека Собранието ја усвојува Стратегијата, со што директно ги задолжува институциите да ги реализираат активностите за кои се определени како надлежни, ДКСК очекува дека прикажаната фискална проценка во корелација со роковите за нивна реализација, ќе им овозможи на институциите навремено да ги планираат буџетските средства или да обезбедат донаторска поддршка. Дополнително, Владата и Собранието во процесот на планирање, подготвување и донесување на Буџетот на РСМ, да ги земат во предвид проценетите финансиски средства кои се неопходни за ефективна и ефикасна борба против корупцијата. Со ваков системски пристап во однос на обезбедување на мерлива финансиска рамка на Стратегијата, борбата против корупцијата во државата нема да биде само декларативна, туку ќе овозможи воспоставување на стабилна основа и силен стратешки одговор за нулта толеранција кон корупцијата.

**ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА
СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА**
Претседател,
Адем Чучуљ

5. АКЦИОНЕН ПЛАН

5.1. ХОРИЗОНТАЛНА ОБЛАСТ: ЈАВНИ НАБАВКИ

Хоризонтална област: ЈАВНИ НАБАВКИ						
Визија: Јавните набавки се транспарентни и отворени за сите учесници врз основа на недискриминација и еднаков третман, се применуваат ефикасни механизми за зајакнато откривање и санкционирање на корупцијата и за потрошените пари на граѓаните се добива најдобрата вредност						
Цел: Зајакнати капацитети и координација меѓу надлежните институции за откривање, гонење и санкционирање на корупција во јавните набавки						
Проблем 1: Недоволно искористување на институционални капацитети и недостиг на координација за навремено откривање, гонење и санкционирање на корупцијата во јавните набавки						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
1. Засилување на координацијата и поефикасно искористување на расположливите институционални капацитети за откривање на неправилности, нивно испитување и санкционирање во случај на корупција во јавните набавки, вклучително и	1.1. Формирање на работно тело предводено од ДКСК за унапредување на меѓуинституционалната координација во откривањето и гонењето на корупцијата во јавните набавки, како и за системска примена на системот на „црвени знаменца“ на Бирото за јавни набавки за навремено откривање на тендери со многу висок ризик од корупција	ДКСК	ДЗР БЈН ДКЖЈН КЗК МВР МФ – Централна единица за хармонизација, УФП ЈОРСМ	Прва половина на 2027 година и континуирано	Формирано работно тело Одржување на најмалку една средба на работното тело на квартално ниво	306,000
	1.2. Утврдување на критериуми врз основа на	ДКСК	БЈН	Прва половина на 2027 година	Изготвена листа на критериуми	0

систематско постапување по постапки идентификувани преку системот на „црвени знаменца“ на Бирото за јавни набавки како постапки со индикации за неправилности или можна корупција	кои ќе се селектираат тендери со многу висок ризик од корупција		Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата			
	1.3. Надградба на системот за црвени знаменца за автоматско сигнализирање на тендери со многу висок ризик од корупција	БЈН		Втора половина на 2028 година	Надграден систем	3,900,000
	1.4. Овозможување пристап на ДКСК до селектираните тендери	БЈН		Прва половина на 2029 година и конитинуирано	Овозможен пристап на ДКСК до селектираните тендери Сигнализирани најмалку 20 тендери во првата година, со зголемување на годишно ниво од 10%	400,000
	1.5. Преземање и проверка од ДКСК на документацијата за сигнализирани тендери	ДКСК		Прва половина на 2029 и континуирано	Зголемување на бројот на преземени и проверени сигнализирани тендери за 10 %	254,000

					на годишно ниво	
2. Зајакнување на кривичниот прогон за повреди на Законот за јавни набавки	2.1. Анализа за ревидирање на прекршочните одредби во Законот за јавни набавки како и на одредбите од Кривичниот законик кои се однесуваат на јавните набавки	МФ	ДКСК БЈН МП ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Анализата за ревидирање на прекршочните одредби во Законот за јавни набавки како и на одредбите од Кривичниот законик кои се однесуваат на јавните набавки јавно достапна на веб страната на МФ	0
	2.2. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки, со цел имплементација на препораките од Анализата од активност 2.1 од оваа мерка	МФ	БЈН ДКСК МП ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2027 година	Изработен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки	0
	2.3. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки, со цел	Влада			Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и

	имплементација на препораките од Анализата од активност 2.1 од оваа мерка				дополнување на Законот за јавни набавки	
	2.4. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки, со цел имплементација на препораките од Анализата од активност 2.1 од оваа мерка	Собрание		Прва половина на 2028	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки	0
	2.5. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик или нов Предлог Кривичен законик, со цел имплементација на препораките од Анализата од активност 2.1 од оваа мерка	МП	БЈН Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик	0
	2.6. Утврдување на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик или нов Предлог Кривичен законик, со цел имплементација на препораките од	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик	0

	Анализата од активност 2.1 од оваа мерка					
	2.7. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик или нов Предлог Кривичен законик, со цел имплементација на препораките од Анализата од активност 2.1 од оваа мерка	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик	0
3. Олеснување на откривањето на сопственичка поврзаност на избрани и именувани лица со економските оператори носители на договори за јавни набавки	3.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, во насока на намалување на индикаторот за определување на вистински сопственик и овозможување групен опфат на поврзани лица	МФ	УФР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам	0

	3.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, во насока на намалување на индикаторот за определување на вистински сопственик и овозможување групен опфат на поврзани лица	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам	0
	3.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, во насока на намалување на индикаторот за определување на вистински сопственик и овозможување групен опфат на поврзани лица	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам	0

Цел: Зајакната контрола во јавните набавки преку навремено пријавување и следење на пријавените неправилности, судирот на интереси и злоупотребите

Проблем 2: Постојење на разработени внатрешни механизми и шеми кои ја овозможуваат и прикриваат корупцијата во јавните набавки

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
4. Зголемување на примената на црвените знаменца од страна на договорните органи	4.1. Објавување на листа на договорни органи со најмногу црвени знаменца во годишните извештаи за црвените знаменца	БЈН		Прва половина на 2027 година и континуирано	Листата на договорни органи со најголем број на црвени знаменца е објавена како дел од извештајот на БЈН за 2026 година и континуирано	0
	4.2. Воведување на систем на рано предупредување кој ќе им овозможи на договорните органи, уште во текот на спроведувањето на постапките за јавни набавки навремено да ги идентификуваат сопствените несоодветни дејствија или пропусти и да ги коригираат	БЈН		Втора половина на 2029 година	Воведен систем на рано предупредување Број на ДО за кои системот јавува црвени знаменца	5,200,000
5. Проширување на опсегот на лицата кои се	5.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за	МФ	ДКСК БЈН	Втора половина	Подготвен Предлог на закон за изменување и	0

должни да поднесат Изјава за независност и непристрасност и Изјава за доверливост, во сите фази на постапките за јавни набавки	јавните набавки, заради проширување на опсегот на лица кои се должни да потпишат „Изјава за независност и непристрасност“ и „Изјава за доверливост“		Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	на 2027 година	дополнување на Законот за јавните набавки	
	5.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради проширување на опсегот на лица кои се должни да потпишат „Изјава за независност и непристрасност“ и „Изјава за доверливост“	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0
	5.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради проширување на опсегот на лица кои се должни да потпишат „Изјава за независност и непристрасност“ и „Изјава за доверливост“	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0

Цел: Подобрена способност на договорните органи за превенција и пријавување на корупцијата во јавните набавки						
Проблем 3: Недоволни капацитети и функционални механизми за навремено откривање, гонење и санкционирање на коруптивни поведенија						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
6. Подобрување на капацитетите на членовите на комисиите за јавни набавки и на одговорните лица во договорните органи	6.1. Изготвување на модули за онлајн обуки за членови на комисиите за јавни набавки и за одговорните лица на договорните органи	БЈН		Прва половина на 2028 година	Изготвени модули за онлајн обуки	500,000
7. Засилено вклучување на внатрешните ревизори во подобрување на ефективоста на управувањето со ризиците, внатрешните контроли и процесите на јавните набавки	7.1. Внатрешните ревизори при подготовка на стратегијата и годишниот план за ревизија задолжително да го земаат предвид извештајот за црвени знаменца на БЈН	МФ- ЦЕХ	БЈН	Прва половина на 2027 година и континуирано	Најмалку 50% проценти од вкупниот број јавни набавки со црвени знамиња биле предмет на ревизија во матичните буџетски корисници во кои има јавни набавки со црвени знаменца	480,000

	7.2. Обука на внатрешните ревизори за процесот на јавни набавки	МФ-ЦЕХ	БЈН	Втора половина на 2027 и континуирано	Најмалку 25% од вкупниот број на внатрешни ревизори обучени за процесот на јавни набавки	514,000
8. Зголемување на отчетноста и транспарентноста во јавните набавки	8.1. Подготвување и објавување на „Најчесто поставувани прашања“ со јасни и прецизни насоки во однос на елементите што треба да ги содржи образложението на потребата од набавката кое е дел од Одлуката за јавна набавка, за набавки на стоки и услуги со проценета вредност над 70.000 евра во денарска противвредност и набавки на работи над 500.000 евра во денарска противвредност	БЈН		Втора половина на 2027 година	Подготвени и објавени „Најчесто поставувани прашања“	0
	8.2. Подготвување и објавување на „Најчесто поставувани прашања“ со јасни и прецизни насоки во однос на елементите што треба да ги содржи одлуката за поништување	БЈН		Втора половина на 2027 година	Подготвени и објавени „Најчесто поставувани прашања“	0

	на постапката за јавна набавка					
8.3.	Приспособување на ЕСЈН со давање на можност за објавување на тендерската документација и имињата на сите економски оператори кои учествувале во постапката со преговарање без објавување оглас, заедно со Известувањето за склучен договор	БЈН		Прва половина на 2028 година	ЕСЈН е приспособен за објавување на тендерската документација и имињата на сите економски оператори кои учествувале во постапката со преговарање без објавување оглас	400,000
8.4.	Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради објавување на извештаите од евалуација на понудите	МФ	ДКСК БЈН Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0
8.5.	Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради објавување на извештаите од евалуација на понудите	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0

	8.6. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки, заради објавување на извештаите од евалуација на понудите	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0
	8.7. Објавување на ЕСЈН на извештаите од евалуација на понудите за сите спроведени постапки за јавни набавки	БЈН		Прва половина 2028 и континуирано	ЕСЈН е приспособен за објавување на извештаите од евалуација на понудите за сите спроведени постапки за јавни набавки	400,000
9. Зголемување на човечкиот капацитет и интегритет на договорните органи за спроведување на јавните набавки	9.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради предвидување на додаток на плата за лицата за јавни набавки и членовите на комисиите за јавни набавки	МФ	ДКСК БЈН Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавни набавки	0
	9.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради предвидување на додаток на плата за	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0

	лицата за јавни набавки и членовите на комисиите за јавни набавки					
	9.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, заради предвидување на додаток на плата за лицата за јавни набавки и членовите на комисиите за јавни набавки	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	0
10. Изработка на алатки за користење на AI и напредни алгоритми за спречување и откривање на корупцијата	10.1. Формирање работна група за анализа на искуствата од други земји во користење на AI алатки и напредни алгоритми за спречување и откривање на корупцијата и можноста за користење на алатките во Република Северна Македонија	БЈН	ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2029 година	Формирана работна група	120,000
	10.2. Анализа на искуства на други земји во користење на AI алатки и напредни алгоритми за спречување и откривање на корупцијата и можноста за користење на алатките	БЈН	ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2029 година	Изработена анализа	300,000

	во Република Северна Македонија					
	10.3. Креирање на анализа на AI алатки и напредни алгоритми за спречување и откривање на корупцијата	БЈН	ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2030 и континуирано	Креирани AI алатки и напредни алгоритми за спречување и откривање на корупцијата	420,000
	10.4. Примена на AI алатките и напредните алгоритми за спречување и откривање на корупцијата	БЈН	ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2030 и континуирано	Мерење на ефектите на нововведените алатки	450,000
Цел: Зголемена доверба и учество на економските оператори во јавните набавки						
Проблем 4: Ниско ниво на доверба на економските оператори дека постапките за јавни набавки се фер и чесни						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства
11. Зајакнување на капацитетот на ДКЖЈН и КЗК	11.1. Нови вработувања во стручната служба на ДКЖЈН	ДКЖЈН	МФ	Прва половина на 2027 година	Зголемен број вработени за најмалку 4 лица	9,600,000
	11.2. Унапредување на вештините на службените лица во КЗК за откривање на незаконско договарање во јавните набавки	КЗК		Втора половина на 2027 година	Унапредени вештини на службените лица во КЗК за откривање на незаконско	518,000

					договарање во јавните набавки Зголемување на бројот на предмети оформени по основ на незаконско договарање во јавните набавки за 10 % на годишно ниво	
12. Подобрување на процесот на јавните набавки на договорните органи и на економските оператори преку праксата на ДКЖЈН	12.1. Објавување на најчестите повреди на Законот за јавните набавки и начелни правни мислења на веб-страницата на ДКЖЈН	ДКЖЈН		Прва половина на 2027 година и континуирано	Објавени најчести повреди на Законот за јавните набавки и начелни правни мислења на веб-страницата на ДКЖЈН	100,000
13. Воведување на дополнителни механизми за откривање на незаконско договарање меѓу економските оператори	13.1. Изработка на црвени знаменца во однос на незаконското договарање меѓу економските оператори преку следење на матриците на однесување меѓу економските оператори во подолга временска низа	БЈН	КЗК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2028 година и континуирано	Изработена листа на црвени знаменца за договарање меѓу економските оператори	0

	13.2. Изготвување на годишни извештаи од БЈН и за следењето на матриците на однесување меѓу економските оператори во подолга временска низа и нивно доставување до КЗК	БЈН		Прва половина на 2028 година и континуирано	Изработени извештаи врз основа на црвените знаменца за договарање меѓу ЕО	0
	13.3. Дополнување на годишниот извештај на КЗК со информации за ефектите од примената на системот на црвени знаменца во откривање на незаконското договарање на економските оператори	КЗК		Прва половина на 2027 година и континуирано	Годишен извештај на КЗК со информации за ефектите од примената на системот на црвени знаменца во откривање на незаконското договарање на економските оператори	0
	13.4. Давање на можност за преземање во отворен формат и на податоците за називите на понудувачите кои се веќе наведени во Известувањата за склучен договор	БЈН		Втора половина на 2026 година	Овозможено е преземање на податоците за називите на понудувачите кои се веќе наведени во Известувањата за склучен договор, во отворен формат	120,000
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ОБЛАСТА:						23,982,000

5.2. ХОРИЗОНТАЛНА ОБЛАСТ: НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНИТЕ

Хоризонтална област: НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНИТЕ						
Визија: Надзорот е законит, се спроведува неселективно и подеднакво и казнената политика одвраќа од прекршување на законите						
Цел: Функционален инспекциски и управен надзор и зајакната одговорност на инспекторите						
Проблем 1: Хоризонтални и вертикални влијанија врз исходот од инспекцискиот надзор (претпоставени, субјекти на надзор, самиот инспектор, други надворешни влијанија)						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства
1. Зајакнување на функционалната независност на инспекциските служби	1.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел да се пренесе правото за донесување на плановите за работа на инспекцијата од министрите на директорите на инспекциите, со што ќе се унапреди самостојноста на инспекциите во планирање на надзорите	МЈА	Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнувања на Законот за инспекциски надзор	0
	1.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел да се пренесе правото за донесување на плановите за работа на	Влада			Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнувања на Законот за инспекциски надзор

	инспекцијата од министрите на директорите на инспекциите, со што ќе се унапреди самостојноста на инспекциите во планирање на надзорите					
	1.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел да се пренесе правото за донесување на плановите за работа на инспекцијата од министрите на директорите на инспекциите, со што ќе се унапреди самостојноста на инспекциите во планирање на надзорите	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
2. Поголема контрола над инспекциските служби	2.1. Предвидување на редовни инспекциски надзори во Годишниот план за работа на Државниот управен инспекторат над останатите инспекторати	ДУИ	МЈА Колегиум на директори	Прва половина на 2027 година и континуирано	Донесен годишен план на Државниот управен инспекторат со предвидени редовни инспекциски надзори над останатите инспекторати	0

	2.2. Редовни инспекциски надзори на Државниот управен инспекторат над останатите инспекторати	ДУИ		Втора половина на 2027 година и континуирано	Процент на спроведени редовни инспекциски надзори на ДУИ над останатите инспекторати врз основа на Годишниот план на ДУИ Зголемен број на редовни инспекциски надзори на ДУИ над инспекциските служби за 10% на годишно ниво	0
	2.3. Анализа на последиците од укинувањето на Инспекцискиот совет во однос на контролата на инспекциските служби со препораки за унапредување на контролата	МЈА	Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2028 година	Изработена Анализа	300,000
	2.4. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор заради имплементација	МЈА	Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за	0

	на препораките од анализата од активност 2.3. на оваа мерка				инспекциски надзор	
	2.5. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор со имплементирани препораки од анализата од активност 2.3. на оваа мерка	Влада		Втора половина на 2029 година	Донесен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	2.6. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор со имплементирани препораки од анализата од активност 2.3. на оваа мерка	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
3. Дигитализација на инспекциската постапка	3.1. Развој/надградба на централен софтвер (e-Инспектор) ²²	МДТ	МЈА Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2028 година	Развиен/надграде н софтвер	5,000,000
	3.2. Дизајн и развој на модул за размена на податоци со МВР	МВР	МЈА	Втора половина на 2028 година	Дизајниран и развиен модул за размена на податоци со МВР	4,000,000

²² Преку софтверот целокупната инспекциска постапка да се дигитализира, од анализа на ризик за објективно планирање на надзорот над ризичните субјекти, до електронско евидентирање на сите инспекциски дејствија со што лесно ќе се следи работата на инспекторите и ќе се намалат надворешните влијанија во самата постапка.

	3.3. Обуки и подготовка на оперативни упатства за користење на модул за размена на податоци со МВР	МВР	МЈА	Втора половина на 2028 година	Број на обучени инспектори Подготвени оперативни упатства	450,000
	3.4. Интеграција во системот за рано предупредување на МВР и изготвување на Протокол за ограничен пристап на инспекторите	МВР	МЈА	Втора половина на 2028 година	Интегриран систем е-инспектор со системот за рано предупредување на МВР	450,000
	3.5. Доделување на пристап во системот за рано предупредување на МВР за инспектор со посебен статус	МВР	МЈА	Втора половина на 2028 година	Број на инспектори со одобрен пристап до системот за рано предупредување на МВР	0
4. Ревидирање на статусот на локалните во однос на централните инспекциски служби	4.1. Анализа на ефикасноста на локалните инспекциски служби и нивниот сооднос со централните инспекциски служби	МЈА	МЛС МЈА Колегиум на директори Инспекциск и служби ЕЛС	Прва половина на 2028 година	Изработена анализа	0
	4.2. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор заради имплементација	МЈА	Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за	0

	на препораките од анализата од активност 4.1. од оваа мерка				инспекциски надзор	
	4.3. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор со имплементирани препораки од анализата од активност 4.1. од оваа мерка	Влада		Втора половина на 2029 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	4.4. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор со имплементирани препораки од анализата од активност 4.1. од оваа мерка	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски	0
	4.5. Преземање на инспекторите од овластените општински градежни и урбанистички инспектори во Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам	ДИГУ	МЈА МФ	Втора половина на 2029 година	Инспекторите од локалните инспекциски служби преземени во централните инспекциски служби	0
	4.6. Преземање на инспекторите од овластените општински инспектори за животна	ДИЖС	МЈА МФ	Втора половина на 2029 година	Инспекторите од локалните инспекциски служби преземени	0

	средина во Државниот инспекторат за животна средина				во централните инспекциски служби	
	4.7. Преземање на инспекторите од овластените општински просветни инспектори во Државниот просветен инспекторат	Државен просветен инспекторат	МЈА МФ	Втора половина на 2029 година	Инспекторите од локалните инспекциски служби преземени во централните инспекциски служби	0
	4.8. Преземање на инспекторите од овластените општински инспектори за спорт во Министерството за спорт	МС	МЈА МФ	Втора половина на 2029 година	Инспекторите од локалните инспекциски служби преземени во централните инспекциски служби	0
5. Поголема транспарентност на инспекциските постапки ²³	5.1. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДУИ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
	5.2. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИТ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000

²³ Инспекциските акти да се објавуваат анонимизирано по целосна функционалност на софтверот од активноста 5.1., со што анонимизирањето и објавувањето би било автоматизирано без дополнително ангажирање на ресурси од инспекциите.

5.3. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДПИ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
5.4. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДДИ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
5.5. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИЖС	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
5.6. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	Државен просветен инспекторат	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
5.7. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИЕРМС	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
5.8. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИШЛ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000

	5.9. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИЗ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
	5.10. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДСЗИ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
	5.11. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИЈЗ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
	5.12. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИМЈ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000
	5.13. Јавно објавување на анонимизирани инспекциски акти и записници	ДИГУ	АСПИ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Објавени инспекциски акти и записници	100,000

6. Донесување на посебен Етички кодекс за инспекторите	6.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел пропишување на обврска за донесување на посебен Етички кодекс за инспекторите	МЈА	Колегиум на директори Инспекциски и служби	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	6.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел пропишување на обврска за донесување на посебен Етички кодекс за инспекторите	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	6.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел пропишување на обврска за донесување на посебен Етички кодекс за инспекторите	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	6.4. Донесување на Етички кодекс за инспекторите	МЈА	Колегиум на директори Инспекциски и служби	Втора половина на 2028 година	Донесен Етички кодекс за инспекторите	0
7. Користење на технички средства за документирање	7.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот	МЈА	Колегиум на директори	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и	0

на фактичката состојба при инспекциски надзор	за инспекциски надзор, со цел утврдување на правен основ за користење на технички средства при вршењето на инспекциските надзори, како и давање на основ за користење на фотографиите, снимките и другите документи прибавени со техничките средства како докази во постапката		Инспекциск и служби		дополнување на Законот за инспекциски надзор	
	7.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, со цел утврдување на правен основ за користење на технички средства при вршењето на инспекциските надзори, како и давање на основ за користење на фотографиите, снимките и другите документи прибавени со техничките средства како докази во постапката	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	7.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на	0

	за инспекциски надзор, со цел утврдување на правен основ за користење на технички средства при вршењето на инспекциските надзори, како и давање на основ за користење на фотографиите, снимките и другите документи прибавени со техничките средства како докази во постапката				Законот за инспекциски надзор	
7.4.	Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДУИ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
7.5.	Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИТ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
7.6.	Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДПИ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
7.7.	Ставање во употреба на технички средства за документирање на	ДДИ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се	60,000

	фактичката состојба при инспекциски надзор				документираат со технички средства	
	7.8. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИЖС		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.9. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	Државен просветен инспекторат		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.10. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИЕРМС		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.11. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИШЛ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.12. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИЗ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.13. Ставање во употреба на технички средства за документирање на	ДСЗИ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000

	фактичката состојба при инспекциски надзор					
	7.14. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИЈЗ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.15. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИГУ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
	7.16. Ставање во употреба на технички средства за документирање на фактичката состојба при инспекциски надзор	ДИМЈ		Прва половина на 2029 година	Инспекциските надзори се документираат со технички средства	60,000
8. Зајакнување на дисциплинската одговорност на инспекторите	8.1. Подготвување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за административни службеници, со цел продолжување на рокот за застарување на дисциплинската одговорност на инспекторите и утврдување на дисциплински престапи поврзани со инспекциската работа	МЈА	Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за административни службеници	0

	8.2. Утврдување на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за административни службеници, со цел продолжување на рокот за застарување на дисциплинската одговорност на инспекторите и утврдување на дисциплински престапи поврзани со инспекциската работа	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за административни службеници	0
	8.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за административни службеници, со цел продолжување на рокот за застарување на дисциплинската одговорност на инспекторите и утврдување на дисциплински престапи поврзани со инспекциската работа	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за административни службеници	0
9. Унапредување на работата на Државната комисија за	9.1. Овозможување на пристап на Државната комисија до централниот софтвер (е-Инспектор), со	МДТ	МЈА	Прва половина на 2028 година	Развиен софтвер	400,000

<p>одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен преку дигитализација на инспекциската постапка</p>	<p>цел овозможување на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен да има директен пристап до предметите од софтверот</p>					
	<p>9.2. Користење на фотографиите, снимките и другите документи прибавени со техничките средства како докази во постапката преку софтверот е- Инспектор</p>	<p>Државна комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен</p>	<p>Колегиум на директори Инспекциски и служби</p>	<p>Втора половина на 2028 година</p>	<p>Овозможен пристап до софтверот на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен</p>	<p>4,000,000</p>

<p>10. Зголемување на висината на глобите во Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност за сторени прекршоци</p>	<p>10.1. Подготвување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност, со цел зголемување на глобите кои може да ги изречат инспекторите и утврдување на основ за времено одземање на имотот и средства при вршење на нерегистрирана дејност</p>	<p>МЕТ</p>		<p>Прва половина на 2028 година</p>	<p>Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност</p>	<p>0</p>
	<p>10.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност, со цел зголемување на глобите кои може да ги изречат инспекторите и утврдување на основ за времено одземање на имотот и средства при вршење на нерегистрирана дејност</p>	<p>Влада</p>		<p>Втора половина на 2028 година</p>	<p>Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност</p>	<p>0</p>

	10.3. Донесување на Закон за изменување и дополнувања на Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност, со цел зголемување на глобите кои може да ги изречат инспекторите и утврдување на основ за времено одземање на имотот и средства при вршење на нерегистрирана дејност	Собрание		Втора половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и забрана на нерегистрирана дејност	0
11. Воспоставување централизирана електронска евиденција за следење на извршувањето на сите инспекциски мерки	11.1. Генерирање на бази на субјекти против кои се изречени инспекциски мерки, со прецизни податоци како за самите субјекти (назив, име, презиме, адреса, жиро смета и сл.) така и за самите мерки (мерка, закон, правен основ, инспекциска служба која ја изрекла, статус реализиран/нерезализиран и сл.) во системот е-инспектор	МДТ	МЈА Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2028 година	Развиен софтвер	5,200,000
	11.2. Подготовка на Анализа на извршување на	МЈА	Колегиум на директори	Прва половина на 2027 година	Анализа за извршување на санкциите на	0

санкциите на инспекциските служби		Инспекциск и служби		инспекциските служби подготвена и објавена	
11.3. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор заради имплементација на препораките од анализата од активоста 11.2. од оваа мерка	МЈА	Колегиум на директори Инспекциск и служби	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
11.4. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор со имплементирани препораки од активност 11.2. од оваа мерка	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
11.5. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор со имплементирани препораки од активност 11.2. од оваа мерка	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0

Цел: Зајакнување на човечките и техничките капацитети и интегритетот во инспекциските служби

Проблем 2: Необезбедување на соодветни капацитети (материјални, човечки, финансиски) на органите за инспекциски и управен надзор

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
12. Зајакнување на капацитетите на инспекциските служби	12.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, заради утврдување на критериуми за соодносот помеѓу бројот на административни службеници и бројот на инспектори во инспекциските служби	МЈА		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	12.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, заради утврдување на критериуми за соодносот помеѓу бројот на административни службеници и бројот на инспектори во инспекциските служби	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0

	12.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор, заради утврдување на критериуми за соодносот помеѓу бројот на административни службеници и бројот на инспектори во инспекциските служби	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за инспекциски надзор	0
	12.4. Подготовка на анализа за расположив кадар во институциите на јавниот сектор кој исполнува услови и може да биде преземен во инспекциските служби на работни места кандидати за инспектори	МЈА	Колегиум на директори Инспекциски и служби МФ	Прва половина на 2027 година	Изработена анализа за расположив кадар подготвена и објавена на веб страната на МЈА	300,000
	12.5. Преземање на расположливиот кадар во инспекциските служби согласно наодите и препораките од анализата од активност 12.4. од оваа мерка	МЈА	МФ Инспекциски и служби	Втора половина на 2027 година	Склучени спогодби за преземање на расположливиот кадар во инспекциските служби согласно наодите и препораките од анализата	0

13. Зајакнување на стручните и личните капацитети на инспекторите	13.1. Воспоставување и редовно ажурирање на модулите за обуки за меки вештини за инспектори	МЈА	Колегиум на директори	Прва половина на 2027 година и континуиран и	Воспоставени и ажурирани модули за обуки Број на реализирани обуки за инспектори Број на обучени инспектори	514,000
	13.2. Воспоставување и редовно ажурирање на модулите за обуки за зајакнување на лични капацитети за инспектори	МЈА	Колегиум на директори	Прва половина на 2027 година и континуиран и	Воспоставени и ажурирани модули за обуки Број на реализирани обуки за инспектори Број на обучени инспектори	514,000
	13.3. Развој и ажурирање на модул за задолжителна специјализирана обука за инспекторите за поднесување на прекршочни и кривични пријави	МЈА	Колегиум на директори	Втора половина на 2027 година и континуиран о	Развиен и ажуриран модул за обука	514,000
14. Воспоставување на интерни процедури за спречување на судир на интереси	14.1. Донесување на соодветни интерни процедури за спречување на судир на интереси	МЈА	Колегиум на директори ДКСК	Прва половина на 2027 година	Донесени и воспоставени интерни процедури	0

	интерес во инспекциските служби				Број на инспекциски служби кои донеле и воспоставиле интерни процедури	
Цел: Ефикасен надзор над финансирањето на политичките партии и политичките кампањи						
Проблем 3: Недоволна уреденост на системот на контролата на финансирањето на политичките партии и изборните кампањи						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
15. Надминување на системските слабости во законите за финансирањето на политичките партии и изборните кампањи кои се однесуваат на одговорноста на партиите за непочитување на законите	15.1. Анализа на системските слабости во законите за финансирањето на политичките партии и изборните кампањи	МП	ДЗР ДКСК МФ Платформа на граѓански организации за борба против корупција	Прва половина на 2027 година	Изработена анализа	300,000
	15.2. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик, заради имплементација на наодите и препораките од анализата од активност 15.1. од оваа мерка	МП	ДЗР МДТ ДКСК	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	0

	15.3. Утврдување на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик, со цел имплементирање на препораките од анализата од активност 15.1. од оваа мерка	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлогот на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	0
	15.4. Донесување на Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик, со цел имплементирање на препораките од анализата од активност 15.1. од оваа мерка	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Изборниот закони	0
	15.5. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии, заради имплементација на наодите и препораките од анализата од активност 15.1. од оваа мерка	МП	ДЗР МДТ ДКСК	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии	0

	15.6. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии, со цел имплементирање на препораките од анализата од активност 15.1. од оваа мерка	Влада		Прва половина на 2028 година	Донесен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии	0
	15.7. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии, со цел имплементирање на препораките од анализата од активност 15.1. од оваа мерка	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии	0
16. Платеното политичко рекламирање да не се финансира од Буџетот на РСМ	16.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	МП	ДИК ДЗР МФ ДКСК ААВМУ	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	0
	16.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлогот на закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	0

	16.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Изборниот законик	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Изборниот закони	0
Цел: Зајакнување на надзор на законодавната над извршната власт за имплементација на Националната стратегија 2026-2030, како и зајакнување на капацитетите за надзор над примената на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси						
Проблем 4: Недоволен надзор на законодавната над извршната власт за имплементација на петгодишната национална стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси, како и недоволни капацитети за надзор над примената на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
17. Унапредување на функционалната и финансиската независност на ДКСК	17.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, со цел утврдување на минимален буџет на ДКСК	МП	МФ	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси	0
	17.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, со цел утврдување на минимален буџет на ДКСК	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси	0

	17.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, со цел утврдување на минимален буџет на ДКСК	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси	0
18. Зајакнување на човечките и институционалните капацитети на ДКСК	18.1. Давање согласност на актите за внатрешна организација и за систематизација на работните места во Секретаријатот на ДКСК изработени врз основа на функционална анализа	МЈА		Втора половина на 2027 година	Дадена согласност на актите за внатрешна организација и за систематизација на работните места во Секретаријатот на ДКСК	0
	18.2. Обезбедување на финансиски средства за целосна имплементација на препораките од функционалната анализа на ДКСК	МФ	ДКСК	Втора половина на 2027 година	Обезбедени финансиски средства за целосно имплементација на препораките од функционалната анализа на ДКСК	700,000
	18.3. Донесување на Методологија за проценка на ризик од корупција, согласно член 19 став (1) од ЗСКСИ за	ДКСК		Прва половина на 2027 година	Донесена методологија за проценка на ризик од корупција, согласно член 19	0

	потребите за подготовка на Годишниот план за следење на имотната состојба и судирот на интереси				став (1) од ЗСКСИ за потребите за подготовка на Годишниот план за следење на имотната состојба и судирот на интереси	
	18.4. Унапредување на автоматизиран, дигитален процес на проверка на веродостојноста на податоци со цел зголемување на опфатот на проверени изјави за имотна состојба и интереси	ДКСК	АКН УЈП ЦРРСМ ЦДХВ МВР	Прва половина на 2029 година	Унапреден автоматизиран дигитален процес на проверка на веродостојноста на податоци со цел зголемување на опфатот на проверени изјави за имотна состојба и интереси	37,200,000
	18.5. Донесување на подзаконски акт со кој се утврдува постапката за автоматизирана проверка на имотната состојба и интересите	ДКСК		Прва половина на 2029 година	Донесен подзаконски акт со кој се утврдува постапката за автоматизирана проверка на имотната состојба и интересите	0
	18.6. Креирање на систем на црвени знаменца за нецелосно пријавена и имотна состојба и	ДКСК		Прва половина на 2029 година	Креиран систем на црвени знаменца за нецелосно пријавена и	6,200,000

	интереси, и утврдување на ризик за несразмерно зголемување на имот, кумулација на функции и други ризици поврзани со изјавата за имотна состојба и интереси				имотна состојба и интереси, и утврдување на ризик за несразмерно зголемување на имот, кумулација на функции и други ризици поврзани со изјавата за имотна состојба и интереси	
19. Зајакнување на надзорната улога на Собранието	19.1. Одржување на надзорни расправи за спроведување на Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2026-2030	Собрание	ДКСК	Прва половина на 2027 година и континуирано	Одржана една надзорна расправа за секој поднесен годишен извештај за спроведување на Националната стратегија 2026-2030	0
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ОБЛАСТА:						68,122,000

5.3. СЕКТОР: ПРАВОСУДСТВО

СЕКТОР: ПРАВОСУДСТВО						
Визија: Работењето на правосудството и правораздавањето имаат одвраќачко дејство во однос на коруптивните поведенија и претставуваат силен фактор за намалување на корупцијата						
Цел: Независност и самостојност на (право)судството						
Проблем 1: Недоволна независност и самостојност на (право)судството						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
1. Подобрување на правната рамка и практиката за селекција и избор на идни судии и унапредување на судии во насока на стеснување на просторот за влијанија и зајакнување на интегритетот на судството	1.1. Антикорупциска проверка на Законот за Академијата за судии и јавни обвинители. ²⁴	ДКСК	МП Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2026 година	Антикорупциска проверка на Законот за Академија на судии и јавни обвинители е спроведена и објавена на интернет страницата на ДКСК	0
	1.2. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители, со	МП	АСЈО ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2026 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за	0

²⁴ Вклучително и именувањето на членовите на на Управниот одбор; приемниот испит (елиминаторната улога на секоја од фазите, а особено психолошкиот тест и тестот на интегритет против кои нема право на посебен приговор); пријавувањето на интереси на кандидатите уште при пријавата и др.

	инкорпорирани препораки од антикорупцискат а проверка од активност 1.1. од оваа мерка				судии и јавни обвинители Добиено позитивно мислење од ДКСК	
1.3.	Утврдување на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители, со инкорпорирани препораки од антикорупцискат а проверка од активност 1.1. од оваа мерка	Влада		Прва половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители	0
1.4.	Донесување на Законот за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители, со инкорпорирани препораки од	Собрание		Прва половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители	0

	антикорупциската проверка од активност 1.1. од оваа мерка					
	1.5. Анализа на оспорени одлуки за прием во почетна обука во Академијата на судии и јавни обвинители	АСЈО		Втора половина на 2027 година и континуирано	Објавени анализи во кои се опфатени оспорените одлуки на АСЈО и информации за исходот од постапката по приговор (во АСЈО) и по тужба со цел да се утврди квалитетот на одлуките	0
	1.6. Анализа на оспорени одлуки за избор на судии донесени од страна на Судскиот совет на РСМ	Судски совет на РСМ		Втора половина на 2027 година и континуирано	Објавени анализи во кои се опфатени оспорените одлуки на Судскиот совет на РСМ за избор на судии и информации за исходот од постапката по правниот лек за да се утврди	0

					квалитетот на одлуките	
2. Подобрување на правната рамка и практиката за селекција и избор на јавни обвинители во насока на стеснување на просторот за влијанија и зајакнување на интегритетот на јавното обвинителство	2.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители, со инкорпорирани препораки од антикорупциската проверка од активност 1.1. од мерка 1	МП	АСЈО ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2026 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители Добиено позитивно мислење од ДКСК	0
	2.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители, со инкорпорирани препораки од антикорупциската проверка од активност 1.1. од мерка 1	Влада		Прва половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители	0

	2.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители, со инкорпорирани препораки од антикорупциската проверка од активност 1.1. од мерка 1.	Собрание	Влада	Прва половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители	0
	2.4. Подготовка на Предлог на Закон за Советот на јавни обвинители на РСМ во кој ќе се имплементираат препораките на ДКСК од антикорупциска проверка, особено во делот на изборот на членовите на Советот, изборот на јавните	МП	Совет на јавни обвинители на РСМ Здружение на јавни обвинители	Втора половина на 2026 година	Подготвен Предлог на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ Добиено позитивно мислење од ДКСК	0

	обвинители ²⁵ и согласно кој ќе се воспостави ефективна судска заштита против одлуките за избор на јавни обвинители ²⁶					
2.5.	Утврдување на Предлог на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ, во насока на исполнување на активноста 2.4. од оваа мерка	Влада		Прва половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ	0
2.6.	Донесување на Закон за Советот на јавни обвинители на РСМ, во насока на исполнување на активноста 2.4. од оваа мерка	Собрание		Прва половина на 2027 година	Донесен Закон за Советот на јавни обвинители на РСМ	0
2.7.	Анализа на оспорени одлуки за избор на судии донесени од страна на	Судски совет на РСМ		Втора половина на 2027 година и континуирано	Објавени анализи во кои се опфатени оспорените одлуки на	0

²⁵ Начин и постапка за избор, донесување на одлука, елементи на одлука, достава, правна заштита [...]

²⁶ Судската заштита против одлуките за избор на јавните обвинители треба да се уреди исто како и судската заштита против одлуките за избор на судии.

	Судскиот совет на РСМ				Судскиот совет на РСМ за избор на судии и информации за исходот од постапката по правниот лек за да се утврди квалитетот на одлуките	
	2.8. Анализа на оспорени одлуки за избор на јавни обвинители донесени од страна на Совет на јавни обвинители на РСМ	Совет на јавни обвинители на РСМ		Втора половина на 2027 година и континуирано	Објавени анализи во кои се опфатени оспорените одлуки на Советот на јавни обвинители на РСМ за избор на јавни обвинители и информации за исходот од постапката по правниот лек за да се утврди квалитетот на одлуките	0
3. Привлекување на кандидати за почетна обука во Академијата	3.1. Анализа на интересот за пријавување во Академијата на судии и јавни	АСЈО		Втора половина на 2026 година и континуирано	Спроведена и објавена анализа за интересот за пријавување во	0

на судии и јавни обвинители	обвинители низ годините ²⁷				АСЈО низ годините	
	3.2. Подготовка на стратегија за привлекување на кандидати за почетна обука, особено најуспешни студенти	АСЈО		Втора половина на 2027 година	Подготвена Стратегија за привлекување на кандидати за почетна обука во АСЈО	200,000
	3.3. Имплементација на стратегија за привлекување на кандидати за почетна обука	АСЈО		Прва половина на 2028 година и континуирано	Зголемен интерес при секој нареден оглас до 2030 година	240,000
4. Подобрување на правната рамка и практиката за оценување и одговорност на судии и јавни обвинители во насока на стеснување на просторот за влијанија	4.1. Подготовка на Предлог на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ, во кој ќе се имплементираат препораките на ДКСК од антикорупциска проверка, особено во делот на оценување и	МП	Совет на јавни обвинители на РСМ Здружение на јавни обвинители	Втора половина на 2026 година	Подготвен Предлог на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ	0

²⁷ Земајќи предвид референтни вредности: број на дипломирани студенти по право во претходните години, број на приправници во моментот според евиденциите на коморите, број на пријавени, профил на кандидатите и сл. Оваа анализа би била претходен чекор, пред градење на стратегија за зголемување на интересот за пријавување во АСЈО.

	одговорност на јавните обвинители ²⁸					
	4.2. Утврдување на Предлогот на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ, во насока на исполнување на активноста 4.1. од оваа мерка	Влада		Прва половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за Советот на јавни обвинители на РСМ	0
	4.3. Донесување на Закон за Советот на јавни обвинители на РСМ, во насока на исполнување на активноста 4.1. од оваа мерка	Собрание		Прва половина на 2027 година	Донесен Закон за Советот на јавни обвинители на РСМ	0
	4.4. Антикорупциска проверка на Законот за јавното обвинителство во делот на	ДКСК		Втора половина на 2026 година	Извештај од Антикорупциска проверка на Законот за јавното обвинителство е	0

²⁸ Земајќи ги во вид и наодите од: Аврамовски Д., Ристоска Ј. (2025). Анализа на легислативата од областа на правосудството – прв дел, Мисија на ОБСЕ во Скопје и ДКСК, пристапено преку: <https://dksk.mk/wp-content/uploads/2025/09/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B4-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE1-2.pdf> (пристапено на: 26.11.2025).

	одговорноста на јавните обвинители и оценувањето на јавните обвинители				објавен на интернет страницата на ДКСК (со особен фокус во делот на одговорноста на јавните обвинители)	
4.5.	Анализа на оспорени одлуки за оцени и одговорност на судии донесени од страна на Судскиот совет на РСМ	Судски совет на РСМ	Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година и континуирано	Објавени анализи во кои се опфатени оспорените одлуки на Судскиот совет на РСМ за одговорност на судии и информации за исходот од постапката по правниот лек за да се утврди квалитетот на одлуките	0
4.6.	Анализа на оспорени одлуки за оцени на јавни обвинители од оценувач и за одговорност на јавни обвинители донесени од	Јавно обвинителство на РСМ	Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година и континуирано	Објавени анализи во кои се опфатени оспорените одлуки на Комисијата за утврдување на одговорност на	0

	страна на Комисија за утврдување на одговорност на јавен обвинител				јавни обвинители и информации за исходот од постапката по правниот лек за да се утврди квалитетот на одлуките	
5. Подобрување на правната рамка за судиите поротници, со цел намалување на просторот за влијание	5.1. Ревидирање на правната рамка за судиите поротници ²⁹	МП	Врховен суд на РСМ Судски совет на РСМ Здружение на судии на РСМ Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Спроведена и изработена сеопфатна анализа на функцијата, одговорноста, обврските, статусот и бенефитите од судиите поротници во судскиот систем со посебен фокус на унапредување на ефикасноста на судството подготвена и	0

²⁹ Поврзаност со Мерка 14.2. од Акцискиот план за спроведување на Развојната секторска стратегија за правосудството 2024-2028, Активност 14.2.1., пристапено преку: <https://www.pravda.gov.mk/Upload/Documents/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3%20%D0%90%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B8%20%D0%BF%D0%B%D0%B0%D0%BD%202024%20-%202027.pdf> (пристапено на 26.11.2025).

					објавена на веб-страницата на МП	
6. Обезбедување на единствена примена на законите, со цел намалување на просторот за влијанија и олеснување на детектирањето на влијанија ³⁰	6.1. Одржување редовни средби на Врховниот суд на РСМ со апелационите судови	Врховен суд на РСМ	Апелациони судови	Втора половина на 2026 година и континуирано	Одржани две средби годишно	0
	6.2. Одржување на редовни средби на Врховниот суд со Управниот суд и Вишиот управен суд	Врховен суд на РСМ	Управен суд Виш управен суд	Втора половина на 2026 година и континуирано	Одржана најмалку една средба годишно	0
	6.3. Објавување на билтени на судски одлуки на Врховниот суд на РСМ	Врховен суд на РСМ		Втора половина на 2027 година и континуирано	Се објавува билтен на судски одлуки најмалку еднаш годишно	100,000
	6.4. Објавување на билтени на судски одлуки на апелациониот суд Гостивар	Апелационен суд Гостивар		Втора половина на 2027 година и континуирано	Се објавуваат збирки со судски одлуки и сентенции на апелационите судови, најмалку еднаш годишно на апелационо	100,000

³⁰ Поврзаност со Мерка 1.2.1. од Акцискиот план за спроведување на Развојната секторска стратегија за правосудството 2024-2028, пристапено преку: <https://www.pravda.gov.mk/Upload/Documents/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3%20%D0%90%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B8%20%D0%BF%D0%B%D0%B0%D0%BD%202024%20-%202027.pdf> (пристапено на 26.11.2025).

					подрачје Гостивар	
	6.5. Објавување на билтени на судски одлуки на апелациониот суд Штип	Апелационен суд Штип		Втора половина на 2027 година и континуирано	Се објавуваат збирки со судски одлуки и сенции на апелационите судови, најмалку еднаш годишно на апелационо подрачје Штип	100,000
	6.6. Објавување на билтени на судски одлуки на апелациониот суд Битола	Апелационен суд Битола		Втора половина на 2027 година и континуирано	Се објавуваат збирки со судски одлуки и сенции на апелационите судови, најмалку еднаш годишно на апелационо подрачје битола	100,000
	6.7. Објавување на билтени на судски одлуки на апелациониот суд Скопје	Апелационен суд Скопје		Втора половина на 2027 година и континуирано	Се објавуваат збирки со судски одлуки и сенции на апелационите судови, најмалку еднаш годишно на апелационо подрачје Скопје	100,000
	6.8. Објавување збирки на судски	Управен суд		Втора половина на	Се објавуваат збирки со	100,000

	одлуки на Управниот суд			2027 година и континуирано	судски одлуки и сентенции на Управниот суд најмалку еднаш годишно	
	6.9. Објавување збирки на судски одлуки на Вишиот управен суд	Виш Управен суд		Втора половина на 2027 година и континуирано	Се објавуваат збирки со судски одлуки и сентенции на Вишиот управен суд најмалку еднаш годишно	100,000
7. Зајакнување на антикорупцис ката едукација на идните судии и јавни обвинители и други чинители	7.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители, со цел дополнување на одредбите кои ги уредуваат темите кои ги опфаќа почетната обука, односно дополнување со теми за судиската независност, самостојноста на	МП	АСЈО ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2026 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители	0

	јавното обвинителство и заштитата од влијание					
7.2.	Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија на судии и јавни обвинители, со цел дополнување на одредбите кои ги уредуваат темите кои ги опфаќа почетната обука, односно дополнување со теми за судиската независност, самостојноста на јавното обвинителство и заштитата од влијание	Влада		Прва половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за Академија за судии и јавни обвинители	0
7.3.	Донесување на Закон за изменување и дополнување на	Собрание	Влада	Прва половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за	0

	<p>Законот за Академија на судии и јавни обвинители, со цел дополнување на одредбите кои ги уредуваат темите кои ги опфаќа почетната обука, односно дополнување со теми за судиската независност, самостојноста на јавното обвинителство и заштитата од влијание</p>				Академија на судии и јавни обвинители	
7.4.	<p>Дополнување на Програмата за почетна обука со теми за судиската независност, самостојноста на јавното обвинителство и заштитата од влијание</p>	АСЈО	Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2027 година	Донесена Програма за почетна обука согласно новите правила, во неа е опфатена независноста и самостојноста на (право)судството и заштитата од влијанија	0

	7.5. Организирање на обуки за стручните службеници во судството, јавното обвинителство, службениците во Судскиот совет на РСМ и Советот на јавни обвинители на РСМ за интегритет, заштита од влијанија и други релевантни теми поврзани со превенција на корупција	АСЈО	Судови Јавно обвинителство на РСМ Судски совет на РСМ Совет на јавни обвинители на РСМ	Втора половина на 2026 година и континуирано	Еднаш годишно се одржува обука, според специјализирана програма, за интегритет, заштита од влијанија и други релевантни теми поврзани со превенција на корупција	2,000,000
8. Воспоставување на автоматизирани електронски системи за распределба и следење на предметите во јавното обвинителство	8.1. Измена на Правилник за начинот на распределба на предметите во јавното обвинителство преку системот за електронска распределба, со цел утврдување на прецизен рок	ЈОРСМ		Втора половина на 2026 година	Усвоена измена на Правилникот во делот на преодните и завршните одредби	0

	за започнување со примена					
	8.2. Набавка на автоматизиран електронски систем за распределба и следење на предметите во јавното обвинителство	ЈОПСМ		Втора половина на 2027 година	Набавен автоматизиран електронски систем за распределба и следење на предметите во јавното обвинителство Системот е ставен во употреба	8,000,000
	8.3. Организирање на обуки за употреба на автоматизиран електронски систем за распределба и следење на предметите во јавното обвинителство	ЈОПСМ		Втора половина на 2027 година	Одржани обука за употреба на системот	350,000
Цел: Соодветна казнена политика која има одвраќачко дејство односно казнувањето резултира со генерална и специјална превенција						
Проблем 2: Судската практика нема одвраќачко дејство, а казнената политика е несоодветна						

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
9. Подобрување на законската рамка за делата поврзани со корупција	9.1. Подготовка на Предлог на нов Кривичен законик ³¹	МП	Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на нов Кривичен законик	0
	9.2. Утврдување на Предлог на нов Кривичен законик	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на нов Кривичен законик	0
	9.3. Усвојување на нов Кривичен законик	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен нов Кривичен законик	0
10. Создавање услови за подобрување на правната рамка и практиките поврзани со конфискацијата и привремените мерки за	10.1. Анализа на законската рамка за конфискација, односно обезбедувањето на имот и практика поврзана со конфискација односно обезбедување на имот	МП	Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата Агенција за управување со одземен имот ДКСК	Прва половина на 2027 година	Спроведена и изработена анализа со опфат на сите релевантни закони и со препораки за подобрување на законската рамка и практиките	0

³¹ Поврзаност со Мерка 5.1.1. од Развојната секторска стратегија за правосудство 2024-2028, пристапено преку: <https://www.pravda.gov.mk/Upload/Documents/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BB%D0%BE%D0%B3%20%D0%90%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B8%20%D0%BE%D0%B%D0%B0%D0%BD%202024%20-%202027.pdf> (пристапено на 26.11.2025).

обезбедување на имот						
11. Создавање услови за подобрување на практиката поврзана со примената на институтот спогодување за видот и висината на кривичните санкции во случаи поврзани со дела од корупција	11.1. Анализа на примената на институтот спогодување за видот и висината на кривичните санкции во случаите поврзани со дела од корупција	Јавно обвинителство на РСМ	Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата ДКСК МП	Прва половина на 2027 година	Спроведена и изработена анализа со препораки како да се подобри примената на институтот спогодување во случаите поврзани со дела од корупција, а во насока на заштита на јавниот интерес	0
Цел: Зајакнати капацитети за навремено откривање, гонење и санкционирање на корупцијата						
Проблем 3: Недоволни капацитети за навремено откривање, гонење и санкционирање на коруптивни поведенија						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
12. Подобрување на капацитетите за навремено откривање, гонење и санкционирање на	12.1. Обезбедување на законски предвидениот буџет за судството	МФ	Судски буџетски совет	Прва половина на 2027 година и континуирано	Обезбедени законски предвидените средства во буџетот на судската власт	0

коруптивни поведенија						
13. Подобрување на капацитетите во судовите и јавното обвинителство	13.1. Реорганизација и оптимизација на судската и јавно - обвинителската мрежа согласно секторска стратегија	МП	Врховен суд на РСМ Јавно обвинителство на РСМ Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Изработена анализа на судска и јавнообвинителска мрежа Донесен план за реорганизација	0
	13.2. Анализа на потребни интервенции во законите со цел поголема автономија на судовите и јавното обвинителство во планирање на вработувања и отпочнување на постапка за вработување (ЗВЈС, ЗАС, ЗСС, ЗЈОС, ЗБ, тековен ЗИБ)	МП	МЈА МФ Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Втора половина на 2026 година	Изработена анализа со препораки како да се зголеми автономијата при планирање на вработувања и отпочнување постапка за вработување (ЗВЈС, ЗАС, ЗСС, ЗЈОС, ЗБ, ЗИБ)	500,000
Цел: Зајакната доверба на граѓаните во (право)судството						
Проблем 4: Недоволна доверба во системот и непријавување на корупцијата						

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
14. Подобрување на транспарентноста и комуникацијата на правосудството	14.1. Спроведување на важечки Акциски план за отворено судство	Врховен суд на РСМ		Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на реализирани активности од Акцискиот план за отворено судство	0
	14.2. Спроведување на Комуникациска стратегија на Судскиот совет и судовите во РСМ (2024 – 2028)	Судски совет на РСМ		Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на реализирани активности од Комуникациската стратегија на Судскиот совет и судовите во РСМ (2024 – 2028)	200,000
	14.3. Спроведување на Стратегија на Советот на јавни обвинители за комуникација и транспарентност 2025-2028	Совет на јавни обвинители на РСМ		Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на реализирани активности од Стратегијата на Советот на јавни обвинители за комуникација и транспарентност 2025-2028	200,000
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА СЕКТОРОТ:						12,390,000

5.4. СЕКТОР: ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И ГРАДЕЖНИШТВО

СЕКТОР: ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И ГРАДЕЖНИШТВО						
Визија: Заштита на јавниот интерес при просторното и урбанистичко планирање и почитување на професионалните стандарди во сите фази на градењето						
Цел: Сеопфатна правна рамка која ги ограничува дискреционите овластувања и оневозможува злоупотреби на законот						
Проблем 1: Непрецизни правни одредби и недоволна примена на законите						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства
1. Уредување на правната празнина во делот на просторното планирање	1.1. Подготовка на Предлог на закон за просторно планирање	МЖСПП	МТ	Прва половина на 2027	Подготвен Предлог на закон за просторно планирање	0
	1.2. Утврдување на Предлог на закон за просторно планирање	Влада		Втора половина на 2027	Утврден Предлог на закон за просторно планирање	0
	1.3. Донесување на Закон за просторно планирање	Собрание		Втора половина на 2027	Донесен Закон за просторно планирање	0

2. Системско решавање на проблемот и спречување на корупцијата при легализацијата на различни типови и категории на бесправно изградени објекти	2.1. Подготовка на сеопфатна анализа која ќе обезбеди наоди и препораки за системско решавање на проблемот и спречување на корупцијата при легализацијата на различни типови и категории на бесправно изградени објекти	МТ		Прва половина на 2027 година	Подготвена анализа со детални податоци и препораки за решавање на проблемот со бесправно изградени објекти	500,000
	2.2. Постапување по наодите и препораките од анализата за системско решавање на проблемот и спречување на корупцијата при легализацијата на различни типови и категории на бесправно изградени објекти, од активност 2.1. од оваа мерка	МТ	ЕЛС, ЗЕЛС, ДКСК, Агенција за катастар на недвижности	Втора половина на 2027 година	Спроведени наоди и препораки за системско решавање на проблемот и спречување на корупцијата при легализацијата на различни типови и категории на бесправно изградени објекти	0

	2.3. Објавување на ажурирани податоци на барања и предмети за легализација (по примерот на порталот за е-одобренија) со податоци за локацијата на објектот, имотен лист, КО, КП, површината на објектот, статусот на барањето	МТ	ЗЕЛС, ЕЛС	Втора половина на 2027 година и континуирано	Објавени ажурирани податоци на барања и предмети за легализација (по примерот на порталот за е-одобренија) со податоци за локацијата на објектот, имотен лист, КО, КП, површината на објектот, статусот на барањето	4,000,000
Цел: Просторни и урбанистички планови кои го штитат јавниот интерес и професионалните стандарди за просторно и урбанистичко планирање						
Проблем 2: Влијание на приватните интереси врз подготовката на просторните и урбанистичките планови						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
3. Ограничување на постојните ризици од корупција поврзани со неусогласеност на планските документи на	3.1. Предлагање на Просторен план на Република Северна Македонија	Влада	МЖСПП МТ	Прва половина на 2028 година	Подготвен Просторен план на Република Северна Македонија и доставен до Собранието	0

централно и локално ниво	3.2. Донесување на Просторен план на Република Северна Македонија	Собрание	Влада МЖСПП МТ	Прва половина на 2028 година	Донесен Просторен план на Република Северна Македонија	0
4. Ограничување на можноста за финансирање на подготовка на урбанистички планови по иницијатива на физички и правни лица	4.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел ограничување на можноста за донесување на урбанистички планови подготвени од физички и правни лица, со одлука на Советот на општините и само во случаи кога општините не се во можност сами да финансираат подготовка на планови	МТ		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0

	<p>4.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел ограничување на можноста за донесување на урбанистички планови подготвени од физички и правни лица, со одлука на Советот на општините и само во случаи кога општините не се во можност сами да финансираат подготовка на планови</p>	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0
	<p>4.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање , со цел ограничување на можноста за донесување на урбанистички</p>	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0

	плани подготвени од физички и правни лица, со одлука на Советот на општините и само во случаи кога општините не се во можност сами да финансираат подготовка					
5. Попрецизно уредување на одредби за важењето и суспензијата на урбанистичките планови	5.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел воведување на попрецизни одредби за важењето и суспензијата на урбанистичките планови	МТ		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0
	5.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел воведување на попрецизни одредби	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0

	за важењето и суспензијата на урбанистичките планови					
	5.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел воведување на попрецизни одредби за важењето и суспензијата на урбанистичките планови	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0
6. Воведување на критериуми за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште со цел ограничување на дискреционите овластувања	6.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел воведување на критериуми ограничување на дискреционите овластувања за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште	МТ	МЗШВ	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0

	6.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел воведување на критериуми ограничување на дискреционите овластувања за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0
	6.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање, со цел воведување на критериуми ограничување на дискреционите овластувања за пренамена на земјоделско земјиште во градежно земјиште	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за урбанистичко планирање	0

7. Воведување на построги услови и критериуми за дооформување на градежна парцела	7.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градежно земјиште, во насока на воведување на повисоки критериуми за оттуѓување на државно земјиште со цел дооформување на градежна парцела (сопственост на повеќе од 70% од градежна парцела наместо досегашните 30%)	МТ	МЗШВ ЕЛС ЗЕЛС ДКСК	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градежно земјиште	0
	7.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување на Законот за градежно земјиште, во насока на воведување на повисоки критериуми за оттуѓување на државно земјиште со цел дооформување на градежна парцела (сопственост на повеќе од 70% од градежна парцела	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градежно земјиште	0

	наместо досегашните 30%)					
	7.3. Донесување на Закон за изменивање и дополнување на Законот за градежно земјиште, во насока на воведување на повисоки критериуми за оттуѓување на државно земјиште со цел дооформување на градежна парцела (сопственост на повеќе од 70% од градежна парцела наместо досегашните 30%)	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за градежно земјиште	0

Цел: Повисок професионален интегритет и ограничени можности за судир на интереси помеѓу различните чинители вклучени во проектирањето, ревизијата на проекти, изведбата и надзорот

Проблем 3: Недоволен професионален интегритет кај дел од професионалната фела

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
8. Спречување на судир на интереси кај вработените во градежништвото (проектанти,	8.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење, со цел уредување на	МТ	ДКСК, КОАИ	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење	0

ревиденти, изведувачи, надзор)	прашањето за судир на интереси и воведување на задолжителни изјави за непостоење на судир на интереси за ревидентите и надзорот					
	8.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење, со цел уредување на прашањето за судир на интереси и воведување на задолжителни изјави за непостоење на судир на интереси за ревидентите и надзорот	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење	0
	8.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за градење, со цел уредување на прашањето за судир на интереси и воведување на задолжителни изјави за непостоење на	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за градење	0

	судир на интереси за ревидентите и надзорот					
9. Обезбедување на повисок професионален интегритет кај професионалната фела преку доследно почитување на тарифниците и кодексот на Комората на овластени архитекти и инженери	9.1. Електронско поврзување на регистрите на Комората на овластени архитекти и инженери со засегнатите институции за полесно утврдување на злоупотреби на овластувањата и непочитување на ценовниците, како и непочитување на законите и кодексот на Комората	МТ	КОАИ ЗЕЛС АВРСМ	Втора половина на 2027 година	Електронска поврзаност на регистрите на Комората со засегнатите институции	2,000,000
10. Обезбедување услови за проактивно поведување на постапки за дисциплинска одговорност во рамките на Комората на овластени архитекти и инженери	10.1. Измена на правилникот за дисциплинска постапка на КОАИ со цел намалување на надоместот за покренување на дисциплинска одговорност и воведување на можност за поведување на постапки по	КОАИ		Прва половина на 2028 година	Изменет правилник за дисциплински постапки во КОАИ	0

	сопствена иницијатива по утврдени неправилности во користењето на овластувањата и електронскиот потпис.					
11. Зајакнување на одговорноста на инженерите за проектирањето, ревидирањето, изведбата и надзорот на градежни работи	11.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење, со цел зајакнување на одговорноста на инженерите преку утврдување на инспекциска мерка „привремено одземање на овластување“ на инженерите за утврдени потешки повреди на правилата за проектирањето, ревидирањето, изведбата на и надзорот врз градежни работи, како и прекршочна мерка „трајно одземање на	МТ	ДИГУ КОАИ	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење	0

	овластување“ доколку надлежниот прекршочен суд ја утврди одговорноста на инженерот					
	11.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење, со цел зајакнување на одговорноста на инженерите преку утврдување на инспекциска мерка „привремено одземање на овластување“ на инженерите за утврдени потешки повреди на правилата за проектирањето, ревидирањето, изведбата на и надзорот врз градежни работи, како и прекршочна мерка „трајно одземање на овластување“ доколку надлежниот прекршочен суд ја	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за градење	0

	утврди одговорноста на инженерот					
	11.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за градење, со цел зајакнување на одговорноста на инженерите преку утврдување на инспекциска мерка „привремено одземање на овластување“ на инженерите за утврдени потешки повреди на правилата за проектирањето, ревидирањето, изведбата на и надзорот врз градежни работи, како и прекршочна мерка „трајно одземање на овластување“ доколку надлежниот прекршочен суд ја утврди одговорноста на инженерот	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за градење	0
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА СЕКТОРОТ:						6,500,000

5.5. СЕКТОР: ТРАНСПОРТ И ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ

СЕКТОР: ТРАНСПОРТ И ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ						
Визија: Целисходни, економични, ефикасни и ефективни јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти						
Цел: Транспарентност на постапките за планирање, реализација и надзор на стратешки инфраструктурни проекти						
Проблем 1: Нетранспарентност на постапките за планирање, реализација и надзор на стратешки инфраструктурни проекти						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
1. Утврдување на транспарентни процедури и критериуми за планирање и приоритизација на стратешки инфраструктурни проекти	1.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за стратешки инвестиции во РСМ со кои ќе се имплементираат препораките од антикорупциската проверка спроведена од ДКСК ³²	МТ		Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за стратешки инвестиции во РСМ	0

³² <https://dksk.mk/wp-content/uploads/2020/12/Извештај-за-антикорупциска-проверка-на-Закон-за-стратешки-инвестиции-во-Република-С.Македонија.pdf>

	1.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за стратешки инвестиции во РСМ	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за стратешки инвестиции во РСМ	0
	1.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за стратешки инвестиции во РСМ	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за стратешки инвестиции во РСМ	0
	1.4. Антикорупциска проверка на Уредбата за управување со јавни инвестиции ³³	ДКСК		Втора половина на 2027 година	Спроведена антикорупциска проверка на Уредбата за управување со јавни инвестиции и објавен извештај	0

³³ При подготовка на АПЛ на Уредбата за управување со јавни инвестиции да се посвети внимание на транспарентноста и отвореноста на постапката за утврдување на Конечната приоритетна листа на предлог проекти за јавни инвестиции, на транспарентноста на процесот на подготовка на предфизибилити и физибилити студии и можноста за вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуките за утврдување на Конечната приоритетна листа на предлог проекти за јавни инвестиции од стратешко значење за државата

					на веб страната на ДКСК	
	1.5. Подготовка на Предлог на уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции со внесување на препораките од антикорупциската проверка од активност 1.4. од оваа мерка	МФ		Прва половина на 2028 година	Подготвен Предлог на уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции	0
	1.6. Донесување на Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции со внесување на препораките од антикорупциската проверка од	Влада		Втора половина на 2028 година	Донесена Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции	0

	активност 1.4. од оваа мерка					
2. Ограничување на можноста за дискреционо одлучување при реализација на јавните инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти кога не се користи Законот за јавни набавки	2.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел ревидирање на процесот на одлучување за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, консолидирање на структурите за јавни инвестиции, да се утврдат конкретни обврски за транспарентност, надзор и отчетност кога при јавните инвестиции се суспендира Законот за јавни набавки,	МТ	ЈПДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата Стопански комори	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

	<p>уредување на обврската за образложување на јавниот интерес кој налага потреба од посебен закон, уредување на задолжителните елементи на договорите за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти надвор од Законот за јавни набавки вклучително и FIDIC ³⁴</p>					
--	---	--	--	--	--	--

³⁴ Со овој закон треба да се ревидира процесот на одлучување за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, да се направи консолидирање на структурите за јавни инвестиции, да се утврдат конкретни обврски за транспарентност, надзор и отчетност кога при јавните инвестиции се суспендира Законот за јавни набавки (задолжителна подготовка на ПБР за сите посебни закони за јавни инвестиции со кои се суспендира Законот за јавни набавки и друг материјален закон дури и оние предложени од група на пратеници која ќе биде објавена на ЕНЕР односно на веб страна на Собранието на РСМ, задолжителна јавна расправа за овие закони, пред нивното донесување), да се уреди обврската за образложување на јавниот интерес кој налага потреба од посебен закон, да се уреди задолжителните елементи на договорите за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти надвор од Законот за јавни набавки вклучително и FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils) стандардите согласно кои ќе бидат подготвувани договорите и образложение зошто е избран конкретен стандард, како и обврска за due diligence анализа пред доделување на договорот за конкретната јавна инвестиција на определена компанија со посебен закон која задолжително ќе биде јавно достапна.

	<p>2.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел ревидирање на процесот на одлучување за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, консолидирање на структурите за јавни инвестиции, да се утврдат конкретни обврски за транспарентност, надзор и отчетност кога при јавните инвестиции се суспендира Законот за јавни набавки, уредување на обврската за</p>	<p>Влада</p>		<p>Втора половина на 2029 година</p>	<p>Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти</p>	<p>0</p>
--	---	--------------	--	--------------------------------------	--	----------

	<p>образложување на јавниот интерес кој налага потреба од посебен закон, уредување на задолжителните елементи на договорите за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти надвор од Законот за јавни набавки вклучително и FIDIC</p>					
2.3.	<p>Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел ревидирање на процесот на одлучување за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни</p>	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

	<p>проекти, консолидирање на структурите за јавни инвестиции, да се утврдат конкретни обврски за транспарентност, надзор и отчетност кога при јавните инвестиции се суспендира Законот за јавни набавки, уредување на обврската за образложување на јавниот интерес кој налага потреба од посебен закон, уредување на задолжителните елементи на договорите за јавни инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти надвор од Законот за јавни</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	набавки вклучително и FIDIC					
	2.4. Одржување на надзорни расправи во Собранието на РСМ за секоја јавна инвестиција во стратешки инфраструктурен проект кој се реализира преку посебен закон	Собрание		Втора половина на 2027 година и континуирано	Процент на одржани надзорни расправи годишно од бројот на посебни закони со кои се реализираат преку посебен закон	0
3. Воспоставување на правна рамка со која ќе се гарантира финансирањето на стратешките инфраструктурни проекти да биде заснована на факти	3.1. Подготовка на Предлог на уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции, со цел финансирањето на стратешките инфраструктурни	МФ		Прва половина на 2028 година	Подготвен Предлог на уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции	0

	проекти да биде заснована на факти ³⁵					
	3.2. Донесување на Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции, со цел финансирањето на стратешките инфраструктурни проекти да биде заснована на факти	Влада		Втора половина на 2028 година	Донесена Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за управување со јавни инвестиции	0
	3.3. Јавно објавување на сите важечки договори и анекси на договори за изградба на стратешки инфраструктурни проекти	МТ		Втора половина на 2026 година и континуирано	Број на важечки договори и анекси на договори за стратешки инфраструктурни проекти Број на јавно објавени важечки	100,000

³⁵ Уредбата за управување со јавни инвестиции во делот на содржината предфизибилити и физибилити студијата задолжително да се дополни со задолжително вклучување во овие студии на компаративна анализа за вредноста на сличен инфраструктурен проект во ЕУ

					договори и анекси на договори за стратешки инфраструктурни проекти на веб страната на МТ	
	3.4. Јавно објавување на сите важечки договори и анекси на договори за изградба на стратешки инфраструктурни проекти	ЈПДП		Втора половина на 2026 година и континуирано	Број на важечки договори и анекси на договори за стратешки инфраструктурни проекти Број на јавно објавени важечки договори и анекси на договори за стратешки инфраструктурни проекти на веб страната на ЈПДП	100,000
	3.5. Јавно објавување на сите важечки договори и анекси на договори за изградба на стратешки	ЈП ЖРСМ		Втора половина на 2026 година и континуирано	Број на важечки договори и анекси на договори за стратешки	100,000

	инфраструктурни проекти				инфраструктурни проекти Број на јавно објавени важечки договори и анекси на договори за стратешки инфраструктурни проекти на веб страната на веб ЈП ЖРСМ	
4. Воспоставување на механизам за следење на одржувањето на стратешките инфраструктурни објекти	4.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, ³⁶	МТ	ЈПДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

³⁶ Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти треба да предвиди база на сите инфраструктурни проекти во државата со податоци за сопственост, надлежна институција, датум на изградба и податоци за одржување, централно тело за следење/одржување на инфраструктурните проекти, правила за задолжително одржување на инфраструктурните проекти (амортизација, задолжителен буџет за одржување и сл.), обврска за јавно објавување на целокупната документација поврзана со реализацијата [проект, договор, анекси на договор, финансиски услови, фактури(реализација), записници од надзор].

			Стопански комори			
	4.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	Влада		Втора половина на 2029 година	Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
	4.3. Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
5. Зголемена транспарентност на постапка за реализација на стратешки инфраструктурни проекти	5.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со воведување на	МТ	ЈПДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

	обврска за јавно објавување на целокупната документација поврзана со реализацијата на стратешките инфраструктурни проекти		борба против корупцијата Стопански комори			
	5.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со воведување на обврска за јавно објавување на целокупната документација поврзана со реализацијата на стратешките инфраструктурни проекти	Влада		Втора половина на 2029 година	Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

	5.3. Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со воведување на обврска за јавно објавување на целокупната документација поврзана со реализацијата на стратешките инфраструктурни проекти	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
	5.4. Подготовка на предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за буџети, со цел дополнување на член 20 став (7), во насока на воведување на обврска на МФ за јавно објавување на	МФ		Прва половина на 2027 година	Подготвен предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за буџети, со цел дополнување на член 20 став (7), во насока на воведување на обврска на МФ за	0

	кварталните извештаи за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции				јавно објавување на кварталните извештаи за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции	
	5.5. Утврдување на предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за буџети, со цел дополнување на член 20 став (7), во насока на воведување на обврска на МФ за јавно објавување на кварталните извештаи за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за буџети, со цел дополнување на член 20 став (7), во насока на воведување на обврска на МФ за јавно објавување на кварталните извештаи за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции	0

	5.6. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за буџети, со цел дополнување на член 20 став (7), во насока на воведување на обврска на МФ за јавно објавување на кварталните извештаи за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за буџети, со цел дополнување на член 20 став (7), во насока на воведување на обврска на МФ за јавно објавување на кварталните извештаи за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции	0
	5.7. Објавување на извештаите за следење на реализација на проектите на јавни инвестиции од член 20 став (7) од Законот за буџети	МФ		Прва половина на 2028 година и континуирано	Објавени квартални извештаи за реализација на јавните инвестиции на веб страната на МФ	0

6. Вклучување на јавноста во постапката за подготовка на тендерската документација и утврдување на условите за набавката	6.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти ³⁷	МТ	ЈДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата Високообразовни и научни установи Стопански комори	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
	6.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	Влада		Втора половина на 2029 година	Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

³⁷ Со овој закон треба да се предвиди обврска за одржување на задолжителна јавна презентација и отворен дијалог при подготовка на драфт тендерска документација за стратешки инфраструктурен проект и подготвување на извештај со образложение за прифатените забелешки од јавната презентација и особено за неприфатената забелешки

	6.3. Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
Цел: Функционална контрола и отчетност при спроведување на стратешките инфраструктурни проекти						
Проблем 2: Отсуство на функционална контрола и отчетност при спроведување на стратешките инфраструктурни проекти						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор на активност	Финансиск и средства (во денари)
7. Ограничување на можноста за дискреционо одлучување при реализација на јавните инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти кога не се користи Законот за јавни набавки	7.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	МТ	ЈПДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата Високообразовни и научни установи	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

			Стопански комори			
	7.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	Влада		Втора половина на 2029 година	Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
	7.3. Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
8. Воспоставување на систем на интегритет во надлежните институции за реализација на стратешките	8.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел утврдување на	МТ	ЈПДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

инфраструктурни проекти	правен основ за уредување на политиките на интегритет во надлежните институции за реализација на инфраструктурните проекти		борба против корупцијата Високообразовни и научни установи Стопански комори			
	8.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел утврдување на правен основ за уредување на политиките на интегритет во надлежните институции за реализација на инфраструктурните проекти	Влада		Втора половина на 2029 година	Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

	8.3. Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел утврдување на правен основ за уредување на политиките на интегритет во надлежните институции за реализација на инфраструктурните проекти	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0
9. Унапредување на правната рамка со цел зголемување на транспарентноста во постапките за спроведување на стратешки инфраструктурни проекти и обезбедување на	9.1. Подготовка на нов Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел утврдување на обврска за задолжително објавување на	МТ	ЈПДП ЈП ЖРСМ ДЗР Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2029 година	Подготвен Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

<p>сигурноста на сопственоста на сопствениците низ чие земјиште се планираат инфраструктурни проекти</p>	<p>трасите на кои ќе се градат инфраструктурни проекти, како, обврска за задолжително известување на сопствениците низ чие земјиште ќе помине инфраструктурниот проект, како и забрана за отуѓување, градење или на друг начин зголемување на вредноста на тоа земјиште</p>		<p>Стопански комори</p>			
	<p>9.2. Утврдување на Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел утврдување на обврска за</p>	<p>Влада</p>		<p>Втора половина на 2029 година</p>	<p>Утврден Предлог на закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти</p>	<p>0</p>

	<p>задолжително објавување на трасите на кои ќе се градат инфраструктурни проекти, како, обврска за задолжително известување на сопствениците низ чие земјиште ќе помине инфраструктурниот проект, како и забрана за отуѓување, градење или на друг начин зголемување на вредноста на тоа земјиште</p>					
9.3.	<p>Донесување на Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти, со цел утврдување на</p>	Собрание		Втора половина на 2029 година	Донесен Закон за капитални инвестиции во стратешки инфраструктурни проекти	0

	<p>обврска за задолжително објавување на трасите на кои ќе се градат инфраструктурни проекти, како, обврска за задолжително известување на сопствениците низ чие земјиште ќе помине инфраструктурниот проект, како и забрана за отуѓување, градење или на друг начин зголемување на вредноста на тоа земјиште</p>					
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА СЕКТОРОТ:						300,000

5.6. СЕКТОР: ЗДРАВСТВО

СЕКТОР: ЗДРАВСТВО						
Визија: Праведен, транспарентен, одговорен и дигитално поврзан здравствен систем заснован на интегритет, професионализам и доверба, во кој ресурсите, одлуките и услугите се следливи, управувани во јавен интерес и ставени во служба на граѓаните, поддржани од посветени и вреднувани здравствени работници						
Цел: Транспарентно и одговорно управување со јавните ресурси во здравството - преку јасни правила, дигитални алатки и засилен институционален надзор						
Проблем 1: Неефикасно, нетранспарентно и фрагментирано управување со јавните ресурси, набавките и финансиските текови						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
1. Воспоставување на унифициран, дигитализиран Национален систем за следење на материјално-финансиското работење и потрошувачката во ЈЗУ	1.1. Унапредување на регистрите на МАЛМЕД со доделување на единствени унифицирани шифри (ID) на сите лекови, медицински средства, вградливи медицински материјали и медицински помагала	МАЛМЕД	УЕЗ ФЗОРСМ	Прва половина на 2027 година	Ажуриран регистар на лекови и медицински средства со унифицирани шифри (ID) објавен на страната на МАЛМЕД и интегриран во системите на ФЗОСМ и УЕЗ	3,000,000
	1.2. Воспоставување на електронски систем (ERP) со база на податоци (ERP платформа за	ФЗОРСМ	МЗ УЕЗ	Втора половина на 2028 година	Воспоставен национален систем / интегрирана ERP платформа	8,000,000

	поврзување и интеграција на материјално - сметководствените податоци на ЈЗУ) за сите трошоци за материјали, плати, лекови, опрема и други трошоци на ЗУ					
1.3.	Воведување на единствена дигитална платформа за поврзување на материјално-финансискиот и болничкиот информатички систем т.е. електронскиот здравствен картон (Electronic Health Record) во ЈЗУ, со автоматско генерирање извештаи за потрошувачка по оддел и по пациент, вградена аналитика и задолжителни механизми за контрола	УЕЗ	ФЗОРСМ ЈЗУ	Прва половина на 2029 година	Функционална платформа која редовно генерира извештаи за потрошувачка по оддел и пациент од секоја ЈЗУ Процент на ЈЗУ за кои се изработени извештаи за потрошувачка по оддел и пациент	6,000,000

	и редовно известување од страна на ЈЗУ					
	1.4. Изработка на нови подзаконски акти за регулирање на начинот на следење на потрошувачката преку платформата, фреквенцијата на изработка на извештаи и анализи и за воспоставување на контролни механизми за постапување по извештаите и анализите	МЗ	ФЗОРСМ	Прва половина на 2028 година	Изработени подзаконски акти	0
2. Унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и медицински средства на секое ниво преку „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства (за следење на лекот/ медицинското	2.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства, во насока на унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и медицински средства	МЗ	МАЛМЕД ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупцијата	Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства	0

средство од производител до пациент, преку Data Matrix код)	на секое ниво преку „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства					
	2.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства, во насока на унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и медицински средства на секое ниво преку „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства	0
	2.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства во насока на унифицирање на начинот на водење	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за лекови и медицински средства	0

	евиденции за лекови и медицински средства на секое ниво преку „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства					
2.4.	Изработка и донесување на подзаконските акти кои произлегуваат од Законот за лекови и медицински средства за унифицирање на начинот на водење евиденции за лекови и медицински средства на секое ниво преку „Track and Trace“ систем за лекови и вградливи медицински средства	МЗ		Втора половина на 2027 година	Донесени правилници кои се утврдени во измените на Законот за лекови и медицински средства	0
2.5.	Воспоставување и имплементација на „Track and Trace“ електронски систем за лекови кои се издаваат на рецепт	МАЛМЕД		Прва половина на 2028 година	Имплементиран “Track and Trace “ систем, со : Воведена серијализација на лекови, DataMatrix код за секој лек	5,200,000

	<p>2.6. Воспоставување и имплементација на „Track and Trace“ електронски систем за ОТС лекови и медицински средства</p>	МАЛМЕД		<p>Прва половина на 2028 година</p>	<p>Имплементиран “Track and Trace “ систем, со :</p> <p>Воведена серијализација на лекови, DataMatrix код за секој лек кој се издава на рецепт</p> <p>Интегриран “Track and Trace “ системот со постоечкиот информатички систем, имплементирани читачи во секоја малопродажна и болничка аптека.</p>	5,200,000
	<p>2.7. Интегрирање на “Track and Trace “ системот со постоечкиот информатички систем</p>	УЕЗ		<p>Прва половина на 2028 година (за Лекови кои се издаваат на рецепт) Втора половина на 2029 година (за ОТС лекови и</p>	<p>Интегриран “Track and Trace “ системот со постоечкиот информатички систем , имплементирани читачи во секоја малопродажна и болничка аптека</p>	2,000,000

				медицински средства		
2.8. Поврзување на системот на ФЗОРСМ со “Track and Trace” системот за лекови кои се издаваат на рецепт	ФЗОРСМ			Прва половина на 2028 година	Поврзан систем на ФЗОРСМ со “Track and Trace” системот за лекови кои се издаваат на рецепт	500,000
2.9. Поврзување на системот на ФЗОРСМ со “Track and Trace” системот за ОТС лекови и медицински средства	ФЗОРСМ			Втора половина на 2029 година	Поврзан систем на ФЗОРСМ со “Track and Trace” системот за ОТС лекови и медицински средства	500,000
2.10.Развој на стандардни оперативни процедури (СОП) за прием на роба (лекови и медицински материјал), складирање на роба, управување со залихи, издавање и контрола на лекови и медицински материјали во ЈЗУ	МЗ	ФЗОРСМ ЈЗУ		Втора половина на 2027 година	Изработени и доставени стандардни оперативни процедури Процент на имплементирани СОП во ЈЗУ	0

3. Зголемување на конкуренцијата во јавните набавки во здравството кои се однесуваат на лабораториска опрема и лабораториски реагенси	3.1. Изработка на водич за набавка на лабораториска опрема и лабораториски реагенси	МЗ	БЈН ДЗР	Втора половина на 2026 година	Изработен водич, објавен на страната на МЗ и доставен до сите ЈЗУ	200,000
4. Јакнење на контролата и отчетноста при користењето на условните буџети и одлучувањето за скапи терапии	4.1. Ажурирање на упатствата за практикување на медицина базирана на докази во рамки на законски предвидената процедура	МЗ	Лекарска Комора Стручни здруженија	Прва половина на 2027 година и континуирано	Ажурирани и објавени упатства на страната на МЗ	0
	4.2. Интеграција на клиничките протоколи (Evidence-Based Medicine) во болничкиот информатички систем, со цел електронска контрола и предупредување при препишување терапија	МЗ	УЕЗ	Прва половина на 2028 година	Интегрирани клинички протоколи во делот на пропишување на терапија во болничкиот информатички систем на сите ЈЗУ каде има условен буџет	120,000

	за лекови од условен буџет					
	4.3. Воведување на извештаи (преку донесување на подзаконски акт) со јасно дефинирани задолжителни елементи за ефикасноста / резултатите од дадената терапија /лековите набавени од условен буџет	МЗ	ЈЗУ	Втора половина на 2027 година	Изработен подзаконски акт за воведување на обврска за известување за следење на резултатите од терапиите набавени од условен буџет	0
5. Зајакнување на внатрешната и надворешната финансиска контрола и механизмите за следење на препораките од финансиските контроли и ревизиите	5.1. Објавување на податоците од Регистарот на здравствени установи за сите ЗУ и негово ажурирање на годишно ниво	МЗ	ЦРПСМ ИЈЗ	Прва половина на 2027 година и континуирано	Јавно објавен Регистар на здравствени установи, со назначен датум на последно ажурирање	5,000,000
	5.2. Воспоставување на функција за внатрешна ревизија во сите ЈЗУ согласно Законот за системот на внатрешна	МЗ	МФ -ЦЕХ	Втора половина на 2028 година	Процент на воспоставени единици за внатрешна ревизија	12,000,000

	финансиска контрола во јавен сектор и редовно известување согласно законската регулатива					
5.3.	Воспоставување на процес на управување со ризици кај ЈЗУ согласно методологијата за управување со ризици кај јавните субјекти	МЗ	ЈЗУ МФ -ЦЕХ	Втора половина на 2027 година и континуирано	Процент на ЈЗУ кај кои е воспоставен процес на управување со ризици	300,000
5.4.	Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија, со цел воведување задолжителен механизам за следење на постапувањето по препораките на Државниот завод за ревизија и нивно јавно објавување	МФ	ДЗР	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија	0

	<p>5.5. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија, со цел воведување задолжителен механизам за следење на постапувањето по препораките на Државниот завод за ревизија и нивно јавно објавување</p>	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија	0
	<p>5.6. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија, со цел воведување задолжителен механизам за следење на постапувањето по препораките на Државниот завод за ревизија и нивно јавно објавување</p>	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија	0

	<p>5.7. Зајакнување на човечките капацитети и вештини на контролните служби на ФЗОРСМ и тоа: во финансиска контрола на ЈЗУ 10 нови контролори (економисти) и во сектор контрола на ЈЗУ и ПЗУ: 15 нови инспектори (10 доктори и 5 економисти)</p>	ФЗОРСМ	МФ	Втора половина на 2027 година и континуирано	Реализирани 6 нови вработувања во финансиска контрола на ЈЗУ и во сектор контрола на ЈЗУ и ПЗУ во ФЗОРСМ годишно	10,500,000
	<p>5.8. Зајакнување на техничките капацитети на контролните служби на ФЗОРСМ со дигитализација на работењето на терен</p>	ФЗОРСМ		Втора половина на 2026 година	Воведен софтвер за дигитално изготвување на записници и извештаи во реално време на терен со следење на локација и дигитално потпишување	4,000,000
	<p>5.9. Спроведување на зачестени финансиски надзори во ЈЗУ</p>	ФЗОРСМ		Втора половина на 2028 година и континуирано	Годишно зголемена стапка на контроли од сегашни 25 на 35 контроли	0

	5.10. Јавно објавување на извештаите и препораките од контролите на ФЗОРСМ	ФЗОРСМ		Втора половина на 2026 година	Јавно објавени извештаи и препораки од извршените контроли на ФЗОРСМ	100,000
6. Обезбедување на транспарентност во спроведувањето на програмите на Министерството за здравство, особено оние кои опфаќаат и обезбедување на лекови	6.1. Јавно објавување на куративните и превентивни програми на МЗ, извештаите од програмите и листата на лекови кои се покриваат од програмите на МЗ, со критериуми врз основ на кои е направен изборот	МЗ		Втора половина на 2026 година и континуирано	Јавно објавени програми, Јавно објавени годишни извештаи за секоја програма Јавно објавена листа на лекови на страната на МЗ	100,000
	6.2. Дефинирање на задолжителни мерливи параметри (KPIs) по кои треба да се известува во годишните извештаи на МЗ за спроведување на превентивните и куративните програми, со јасна оценка на постигнатиот ефект	МЗ		Втора половина на 2026 година	Изработен правилник со дефинирани KPI за изработка на годишен извештај за спроведување на куративна / превентивна програма	600,000

	наспроти вложените средства					
7. Подобрено планирање и отчетност за капиталните инвестиции во опрема и објекти	7.1. Ажурирање на Регистарот на опрема и негова надградба за податоци во реално време	МЗ	УЕЗ	Прва половина на 2027 година	Ажуриран регистар на опрема достапен во реално време	3,000,000
	7.2. Воведување на задолжителна „Анализа за оправданост на потребата“ за секоја капитална инвестиција во објект, простор и набавка на опрема, со задолжителни елементи: за обезбеден обучен кадар, просторно-технички услови, предвидено и обезбедено одржување и финансиска одржливост	МЗ			Втора половина на 2027 година	Изработен правилник за воведување на обврска за спроведување на анализа за оправданост на потреба од капитална инвестиција во ЈЗУ, со утврдени задолжителни елементи

8. Спречување на селективно, одложено и коруптивно плаќање кон добавувачи, преку воспоставување јасни правила, автоматизирани механизми и редовен надзор	8.1. Објава на сите плаќања извршени преку трезорски и комерцијални сметки на здравствените установи кон добавувачи на веб страната на ФЗО РСМ	ФЗО РСМ	УЕЗ МЗ ЈЗУ	Втора половина на 2027 година	Објавени податоци за сите плаќања извршени преку трезорски и комерцијални сметки на здравствените установи кон добавувачи на веб страната на ФЗО РСМ	0
	8.2. Автоматска класификација и контрола на обврските согласно датумот на достасување за плаќање, за да се спречи селективно приоритетно плаќање (елементот за обврски треба да е интегриран во националниот електронски систем)	ФЗО РСМ	ЈЗУ	Втора половина на 2028 година	Интегрирана автоматска класификација и контрола на обврските согласно датумот на достасување	1,000,000

Цел: Зајакнување на интегритетот и отчетноста на институциите и здравствените работници - со јасно дефинирани надлежности, одговорности и механизми за контрола

Проблем 2: Политички и дискрециони влијанија, системски и организациски слабости и неефикасни внатрешни контроли во управувањето со институциите и здравствените установи, кои ја намалуваат институционалната отчетност

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
9. Воведување на јавни, дигитализирани (анонимизирани) листи на чекање по институции и национална листа на чекање, за сите интервенции/преглед и, со јасно дефинирани критериуми за итност и транспарентен механизам за следење на редоследот	9.1. Развој или надградба на централизирана дигитална платформа за управување со листи на чекање, која ќе овозможи водење на листи по институции и автоматско генерирање на национална листа на чекање, со вградени механизми за анонимизација на личните податоци и заштита на приватноста	МЗ	УЕЗ	Прва половина на 2027 година	Развиена / надградена централизирана дигитална платформа за управување со листи на чекање	3,000,000
	9.2. Приклучување на ЈЗУ на платформата и објавување на листите на чекање	МЗ		Втора половина на 2027 година	Процент на ЈЗУ со објавени листи на чекање	1,000,000
10. Преиспитување на дополнителната дејност во ЈЗУ	10.1. Изработка на сеопфатна анализа по дејност на извршена работа во	МЗ	ФЗОРСМ	Втора половина на 2026 година	Изработена анализа со препораки	0

	дополнителна дејност vs. редовно работно време				Имплементација на препораките од анализата	
	10.2. Анализа на Законот за здравствена заштита и Законот за здравствено осигурување со цел утврдување на зони на конфликт помеѓу двата закони во врска со дополнителната дејност и (не) прецизирањето на дозволеният обем, и начинот на дефинирање на ценовникот за вршење на здравствени услуги во дополнителна дејност	МЗ	ФЗОРСМ	Прва половина на 2027 година	Изработена анализа и дефинирани елементи кои создаваат конфликт помеѓу двата закони, како и законските одредби кои овозможуваат судир на интереси, со предлог решение за нивно надминување Имплементација на препораките од анализата	300,000
Цел: Непристрасно, merit-based именување и ангажирање на раководни и стручни позиции - засновано на објективни критериуми, професионални квалификации и транспарентни постапки						
Проблем 3: Недоволна регулираност, интегритет и професионализам во процесите на именување на стручни тела, кадровска селекција и создавање на професионален кадар						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)

11. Зајакнување и допрецизирање на критериумите и квалификациите за управните одбори на јавните здравствени установи	11.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита, со цел воведување на одредби за функционална експертиза од област на здравствен менаџмент и финансии и овозможуваат ротирачки модел на членство, по примерот на ФЗОРСМ	МЗ	МЈА ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупција	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита	0
	11.2. Утврдување на Предлогот на закон за изменување и дополнување Законот за здравствена заштита, со цел воведување на одредби за функционална експертиза од област на здравствен менаџмент и финансии и овозможуваат ротирачки модел на	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита	0

	членство, по примерот на ФЗОРСМ					
	11.3. Донесување на закон за изменување и дополнување на Закон за здравствена заштита, со цел воведување на одредби за функционална експертиза од област на здравствен менаџмент и финансии и овозможуваат ротирачки модел на членство, по примерот на ФЗОРСМ	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за измена и дополнување на Закон за здравствена заштита	0
	11.4. Јавно објавување на имиња и биографии на членови на управен одбор на ЈЗУ	МЗ	ЈЗУ	Прва половина на 2027 година	Јавно објавени имиња и биографии на членови на УО на ЈЗУ	0
	11.5. Јавно објавување на записниците од седниците од УО на ЈЗУ во определен рок по	МЗ	ЈЗУ	Прва половина на 2027 година	Број на јавно објавени записници од седници на УО по ЈЗУ	0

	завршување на седницата					
12. Уредување на критериуми за видови на специјализации согласно потребите на јавните здравствени установи и критериуми за доделување на специјализации	12.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита, со цел воведување на критериуми кои се базираат на јасно детектирани потреби во мрежата на здравствени установи, регистрирани дејности, почитување на регистарот на здравствени работници, и расположлива опрема, како и јасно дефинирање на потребата од почитување на ранг листата на кандидатите за специјализација	МЗ	МЈА ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупција	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за измена и дополнување на Законот за здравствена заштита	0
	12.2. Утврдување на Предлог на Закон за изменување	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за	0

	и дополнување Законот за здравствена заштита, со цел воведување на критериуми кои се базираат на јасно детектирани потреби во мрежата на здравствени установи, регистрирани дејности, почитување на регистарот на здравствени работници, и расположлива опрема, како и јасно дефинирање на потребата од почитување на ранг листата на кандидатите за специјализација				изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита	
12.3.	Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита, со цел воведување на критериуми кои се базираат на јасно	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита	0

	<p>детектирани потреби во мрежата на здравствени установи, регистрирани дејности, почитување на регистарот на здравствени работници, и расположлива опрема, како и јасно дефинирање на потребата од почитување на ранг листата на кандидатите за специјализација</p>					
<p>13. Воспоставување јасни критериуми и стандарди за именување, мандат и надомест на членовите на стручни тела и комисии во здравствениот систем</p>	<p>13.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита, со цел зајакнување на критериумите и стандарди за стручна квалификација и релевантно искуство, спречување судир на интереси, постапка за именување,</p>	<p>МЗ</p>	<p>МЈА ДКСК Платформа на граѓански организации за борба против корупција</p>	<p>Втора половина на 2027 година</p>	<p>Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита</p>	<p>0</p>

	<p>времетраење на мандат и услови за разрешување, јасен и транспарентен систем на паричен надомест, како и обврска за отчетност и јавност на работата</p>					
	<p>13.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување Законот за здравствена заштита, со цел зајакнување на критериумите и стандарди за стручна квалификација и релевантно искуство, спречување судир на интереси, постапка за именување, времетраење на мандат и услови за разрешување, јасен и транспарентен систем на паричен надомест, како и обврска за</p>	<p>Влада</p>		<p>Прва половина на 2028 година</p>	<p>Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита</p>	<p>0</p>

	отчетност и јавност на работата					
	13.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита, со цел зајакнување на критериумите и стандарди за стручна квалификација и релевантно искуство, спречување судир на интереси, постапка за именување, времетраење на мандат и услови за разрешување, јасен и транспарентен систем на паричен надомест, како и обврска за отчетност и јавност на работата	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита	0
14. Зајакнување на транспарентноста на медицинското образование	14.1. Изработка на анализа на системски ризици од корупција во високото образование	МЗ	МОН Медицински, фармацевтск	Прва половина на 2028 година и	Изработена Анализа со препораки	600,000

	медицинско образование, што доведуваат или создаваат предуслови за коруптивни практики и препораки за елиминација на ризици		и и стоматолошк и факултети на: -УКИМ -Универзитет Гоце Делчев Штип -Универзитет Тетово	континуиран 0		
	14.2.Имплементација на препораките од анализата од активност 14.1. од оваа мерка	УКИМ		Прва половина на 2028 година и континуиран 0	Број на имплементирани препораки од анализата	0
	14.3.Имплементација на препораките од анализата од активност 14.1. од оваа мерка	УГД - ШТИП		Прва половина на 2028 година и континуиран 0	Број на имплементирани препораки од анализата	0
	14.4.Имплементација на препораките од анализата од активност 14.1. од оваа мерка	Универзитет во Тетово		Прва половина на 2028 година и континуиран 0	Број на имплементирани препораки од анализата	0

Цел: Обезбедување достапност и правичност во управувањето со здравствените услуги, лекови и медицински средства - преку одлуки базирани на податоци, со примена на јасни методологии и еднаков третман на граѓаните

Проблем 4: Нееднаква достапност, неправичност и нетранспарентност во управувањето со здравствените услуги, лекови и здравствените технологии

Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиск и средства (во денари)
15. Воведување на системска проценка на здравствените технологии (НТА)	15.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување, со цел задолжително воведување на НТА за сите нови здравствени технологии, лекови и опрема и интервенции кои се на товар на ФЗОРСМ	МЗ	ФЗОРСМ ДКСК МАЛМЕД	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување	0
	15.2. Утврдување на Предлог на закон за измена и дополнување на Законот за здравствено осигурување, со цел задолжително воведување на НТА за	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување	0

	сите нови здравствени технологии, лекови и опрема и интервенции кои се на товар на ФЗОРСМ					
	15.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување со цел задолжително воведување на НТА за сите нови здравствени технологии, лекови и опрема и интервенции кои се на товар на ФЗОРСМ	Собрание		Втора половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување	0
	15.4. Формирање и екипирање на независна НТА организациона единица со вградени механизми за интегритет и спречување корупција, со стручен кадар и со јасно утврдени	МАЛМЕД	МЗ	Прва половина на 2029 година	Формирана НТА организациона единица во состав на МАЛМЕД	300,000

	критериуми за стручност и искуство					
	15.5. Јавно објавување на извештаите од НТА и аргументацијата за донесените заклучоци за вклучување/исклучување на лекови и технологии во системот, со цел транспарентност на проценката	МАЛМЕД		Прва половина на 2029 година и континуирано	Јавно објавени извештаите од НТА	300,000
16. Зајакнување на контролните механизми и транспарентноста на системот „Мој Термин“ за следење на искористеност на капацитетите	16.1. Преиспитување и допрецизирање на Правилник за времетраење на прегледите во специјалистичко консултативните амбуланти, и на давањето на специјалистички консултативни услуги со користење на медицинска опрема во	МЗ	УЕЗ	Прва половина на 2027 година	Преиспитан правилник со допрецизирани одредби во однос на воведени норми по специјалност	0

	ЗУ во мрежа на секундарно и терцијарно ниво на ЗЗ, со цел воведување на норми по специјалност					
	16.2. Воведување на задолжителни анонимни дигитални анкетни прашалници за задоволство на пациентите (пост-преглед во апликацијата или на киосци), со интегрирање на прашања насочени кон идентификација на корупциски ризици	УЕЗ		Втора половина на 2027 година	Процент на ЈЗУ со воведени анкетни прашалници	0
17. Преиспитување на правната рамка за утврдување на лекови кои ќе бидат покриени од државниот буџет	17.1. Анализа на административните постапки и процесите за набавки на лекови кои се надвор од листата на лекови кои паѓаат на товар на ФЗО РСМ, со цел	ФЗО РСМ	МЗ МАЛМЕД	Прва половина на 2027 година	Изработена анализа со јасни препораки	300,000

	преиспитување на процесите за издавање согласности за набавка на овие лекови на ЈЗУ како основа за заобиколување на позитивната листа на лекови и создавање на ризици од корупција и препораки за нивно надминување					
	17.2. Имплементација на препораките од анализата од активност 17.1. од оваа мерка, кои се во надлежност на МЗ	МЗ		Прва половина на 2028 година	Имплементирани препораки	0
	17.3. Имплементација на препораките од анализата од активност 17.1. од оваа мерка кои се во надлежност на ФЗОРСМ	ФЗОРСМ		Прва половина на 2028 година	Имплементирани препораки	0
	17.4. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на	МЗ	ФЗОРСМ ДКСК МАЛМЕД	Втора половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и	0

	Законот за здравствено осигурување, со цел допрецизирање на постоечката одредба за есенцијалната листа на лекови со воведување законска обврска таа да се утврдува и периодично да се ревидира врз основа на јасно пропишана методологија, критериуми и транспарентна постапка уредени со подзаконски акт				дополнување на Законот за здравствено осигурување	
17.5.	Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување, со цел допрецизирање на постоечката одредба за есенцијалната листа на лекови со воведување законска обврска таа да се утврдува и	Влада		Прва половина на 2028 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување	0

	<p>периодично да се ревидира врз основа на јасно пропишана методологија, критериуми и транспарентна постапка уредени со подзаконски акт</p>					
	<p>17.6. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување, со цел допрецизирање на постоечката одредба за есенцијалната листа на лекови со воведување законска обврска таа да се утврдува и периодично да се ревидира врз основа на јасно пропишана методологија, критериуми и транспарентна</p>	Собрание		Прва половина на 2028 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствено осигурување	0

	постапка уредени со подзаконски акт					
	17.7. Донесување на методологија, уредување на постапка и пропишување на критериуми за утврдување на есенцијална листа на лекови, како и за периодично ревидирање на есенцијалната листа на лекови	МЗ	МАЛМЕД ФЗОРСМ	Втора половина на 2028 година	Донесена методологија, уреде на постапка и пропишани критериуми за утврдување и ревидирање на есенцијална листа на лекови	0
	17.8. Утврдување на ревидирана есенцијална листа на лекови	МЗ	МАЛМЕД ФЗОРСМ	Втора половина на 2028 година	Ревидирана и објавена есенцијална листа на лекови	0
	17.9. Преиспитување и измена на Правилникот за позитивна листа на лекови, со цел проширување на овластените предлагачи за внесување, измена или	МЗ		Втора половина на 2026 година	Изменет Правилник за позитивна листа на лекови	0

	<p>дополнување на лекови на позитивната листа, како и врз основа на препораките од анализата административните постапки и процесите за набавки на лекови кои се надвор од листата на лекови кои паѓаат на товар на ФЗОРСМ</p>					
17.10.	<p>Воведување на Модулот за електронско водење и ажурирање на Позитивната листа на лекови во рамките на Националниот систем за електронски евиденции во здравството, со јавна објава на пречистена ажурирана позитивна листа на лекови во отворен формат</p>	УЕЗ	МЗ	Прва половина на 2027 година	Активен Модул во Националниот систем за електронски евиденции во здравството	5,000,000

18. Објективизација и транспарентност на постапката за издавање лиценци и ревидирање на Мрежата на здравствени установи, преку воведување на јасни, објективни и јавно достапни критериуми за доделување на лиценци за работа во Мрежата на здравствени установи, со цел ограничување на дискреционото право	18.1. Дигитализација на регистарот за здравствени работници (доктори, стоматолози, фармацевти), со достапност во реално време податоци преку поврзување на системите на Лекарска Комора, Стоматолошка Комора, Фармацевтска Комора (издавање на лиценци), Агенција за вработување (работни позиции), УЈП (исплатени плати)	МЗ	Лекарска Комора Стоматолошка Комора Фармацевтска Комора АВРСМ УЈП МДТ	Прва половина на 2027 година	Регистар на здравствени работници достапен во реално време со интегрирани податоци од Коморите, АВРСМ и УЈП	2,000,000
	18.2. Изработка на анализа за утврдување на потребниот број на установи во Мрежа за секоја дејност, врз основа на новите демографски, епидемиолошки податоци	МЗ	ФЗОРСМ ИЈЗ	Втора половина на 2027 година	Изработена и јавно објавена анализа	300,000

	18.3.Донесување на нова уредба за Мрежата на здравствени установи врз база на анализата со цел објективно утврдување на потребите за број на установи во мрежа за секоја дејност	Влада	МЗ	Прва половина на 2028 година	Донесена нова Уредба за Мрежа на здравствени установи	0
	18.4.Дефинирање и јавно објавување на објективни критериуми и методологија за оценување на апликациите за добивање лиценца/договор со ФЗОРСМ, со цел транспарентност на процесот	МЗ		Втора половина на 2028 година	Јавно објавени критериуми и методологија	0
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА СЕКТОРОТ:						80,420,000

5.7. СЕКТОР: ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЕНЕРГЕТИКА И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

СЕКТОР: ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЕНЕРГЕТИКА И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ						
Визија: Намалени ризици од корупција во областа на енергетика, животна средина и природни ресурси со почитување на принципите на транспарентност, отчетност и одржлив развој, а врз основа на законитост, интегритет, професионалност и етичко постапување						
Цел: Унапредена законодавна и институционална рамка за спречување на корупцијата во управувањето со ресурсите						
Проблем 1: Нецелосна законска рамка и недоследно законодавство во областа на енергетика, животна средина и природни ресурси						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
1. Проширување на дефиниција на „блиски лица“ во Законот за енергетика	1.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика во насока на проширување на опфатот на блиски лица	МЕРМС		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика	0
	1.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика во насока на проширување на опфатот на блиски лица	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика	0

	1.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика во насока на проширување на опфатот на блиски лица	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика	0
2. Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Охридското езеро	2.1. Подготовка на Предлог на закон за прогласување на Охридско Езеро за споменик на природата	МЖСПП		Прва половина на 2028 година	Подготвен Предлог на закон за прогласување на Охридско Езеро за споменик на природата	0
	2.2. Утврдување на Предлог на закон за прогласување на Охридско Езеро за споменик на природата	Влада		Втора половина на 2028 година	Усвоен Предлог на закон за прогласување на Охридско Езеро за споменик на природата	0
	2.3. Донесување на Закон за прогласување на Охридско Езеро за споменик на природата	Собрание		Втора половина на 2028 година	Донесен Закон за прогласување на Охридско Езеро за	0

					споменик на природата	
3. Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Студенчишко Блато	3.1. Подготовка на Предлог на закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата	МЖСПП		Прва половина на 2028 година	Подготвен Предлог на закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата	0
	3.2. Утврдување на Предлог на закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата	Влада		Втора половина на 2028 година	Утврден Предлог на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата	0
	3.3. Донесување на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата	Собрание		Втора половина на 2028 година	Донесен Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата	0
4. Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Кањон Матка	4.1. Подготовка на Предлог на закон за заштита на Кањон Матка	МЖСПП		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за заштита на Кањон Матка	0

	4.2. Утврдување на Предлог на закон за заштита на Кањон Матка	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за заштита на Кањон Матка	0
	4.3. Донесување на Закон за заштита на Кањон Матка	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за заштита на Кањон Матка	0
5. Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Национален парк Маврово	5.1. Подготовка на Предлог на закон за репрогласување на Национален парк Маврово	МЖСПП		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за репрогласување на Национален парк Маврово	0
	5.2. Утврдување на Предлог на закон за репрогласување на Национален парк Маврово	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за репрогласување на Национален парк Маврово	0
	5.3. Донесување на Закон за репрогласување на Национален Парк Маврово	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за репрогласување на Национален парк Маврово	0

6. Подобрување на правната рамка и практиката за заштита на Белчишко Блато	6.1. Подготовка на Предлог на закон за Белчишко Блато	МЖСПП		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за Белчишко Блато	0
	6.2. Утврдување на Предлог на закон за Белчишко Блато	Влада		Втора половина на 2027 година	Усвоен Предлог на закон за Белчишко Блато	0
	6.3. Донесување на Закон за Белчишко Блато	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за заштита на Белчишко Блато	0
7. Зајакнување на законодавството за евиденција и јавна достапност на податоци за индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	7.1. Подготовка на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за животната средина со цел воведување на задолжителна обврска на единиците на локалната самоуправа за водење регистри на индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	МЖСПП		Прва половина на 2027 година	Подготвен Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за животната средина	0

	7.2. Утврдување на Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за животната средина со цел воведување на задолжителна обврска на единиците на локалната самоуправа за водење регистри на индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	Влада		Втора половина на 2027 година	Утврден Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за животната средина	0
--	---	-------	--	-------------------------------	--	---

	7.3. Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за животната средина со цел воведување на задолжителна обврска на единиците на локалната самоуправа за водење регистри на индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	Собрание		Втора половина на 2027 година	Донесен Закон за изменување и и дополнување на Законот за животната средина	0
8. Унапредување на регулаторната рамка за цврсти енергенци	8.1. Изработка и донесување на Правилник за цврсти енергенци	МЕРМС		Втора половина на 2027 година	Донесен Правилник за цврсти енергенци	0
	8.2. Утврдување на гранични вредности на емисиите во воздухот при издавање на дозволите	МЖСПП		Втора половина на 2027 година	Утврдени гранични вредности на емисиите во воздухот при издавање на дозволите Број на дозволи	0

					издадени со утврдени и јасно дефинирани гранични вредности на емисии	
Цел: Зајакната контрола во областа на енергетиката, животна средината и природните ресурси						
Проблем 2: Недоволна контрола и надзор во областа на енергетиката, животната средина и природните ресурси						
Мерка	Активност	Надлежна институција	Вклучени институции и субјекти	Рок за реализација	Индикатор за активност	Финансиски средства (во денари)
9. Подобрување на транспарентноста преку објавување на извештаите за емисии на штетни материи во воздух, вода и почва и генерирани количини на отпад и отпадни води од индустриски инсталации	9.1. Прибирање на полугодишни извештаи за емисии на штетни материи во воздух, вода и почва и генерирани количини на отпад и отпадни води од индустриски инсталации	МЖСПП		Втора половина на 2027 година и континуирано	Утврдена и објавена листа на индустриски инсталации кои емитуваат штетни материи Број на доставени и јавно објавени извештаи за емисии на штетни материи од индустриски инсталации	0

	9.2. Тековно ажурирање на Национален регистар на испуштање и пренос на загадувачи - РИПЗ	МЖСПП		Втора половина на 2026 година и континуирано	Јавно достапни и ажурирани податоци во реално време во РИПЗ	2,000,000
10. Спречување на злоупотреби во мерењата преку зајакнување на капацитетите на Централната лабораторија за животна средина со акредитирање на нови методи за мерење на емисии на фурани и диоксини и на емисии на штетни гасови од стационарни извори	10.1. Воведување на акредитирани методи за мерење на емисии на фурани и диоксини	УЖС	МЖСПП	Втора половина на 2027 година	Примена на нови акредитирани методи за мерење на емисии на фурани и диоксини	0
	10.2. Воведување на акредитирани методи за мерење на емисии на штетни гасови од стационарни извори	УЖС	МЖСПП	Втора половина на 2027 година	Примена на нови акредитирани методи за мерење на емисии на штетни гасови од стационарни извори	0
11. Зајакнување на вештините на човечките ресурси во Централната лабораторија за животна средина	11.1. Спроведување на континуирани обуки на вработените во Централната лабораторија за животна средина	УЖС	МЖСПП	Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на спроведени континуирани обуки годишно	2,400,000

	11.2. Спроведување на специјализирани обуки на вработените во Централната лабораторија за животна средина	УЖС	МЖСПП	Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на спроведени специјализирани обуки годишно	1,200,000
12. Засилување на контролата над индустриските капацитети кои емитуваат во животна средина	12.1. Спроведување инспекциски надзори кај субјекти со А-Интегрирани Еколошки Дозволи со контролни мерења со акредитирана лабораторија за животна средина	ДИЖС	УЖС - ЦЛЖС	Прва половина на 2027 година и континуирано	Зголемување на бројот на инспекциски надзори за 20 % секоја година	0
13. Засилување на контролата и надзорот врз спроведувањето на надлежностите на општините во наплатата на надоместоците за поседување на А и Б-интегрирана дозвола и концесионерски надоместоци на сите носители на годишно ниво	13.1. Спроведување редовен теренски надзор од Комисија за вршење надзор на законитоста на работите од областа на животна средина на единиците на локална самоуправа	МЖСПП	УЈП ЗЕЛС	Втора половина на 2027 година	Број на спроведени теренски надзори годишно кај носители на А и Б - ИЕД и концесионери Јавно објавен извештај од надзорот со податоци за	0

					платени и неплатени надоместоци за поседување на А и Б-интегрирана дозвола	
14. Зајакнување на контролата на експлоатирани количини на минерални сировини од страна на инспекциските служби	14.1. Вршење на инспекциски надзор на експлоатација на минерални сировини	ДИЕРМС		Прва половина на 2027 година и континуирано	Зголемен број на извршени инспекциски надзори на експлоатација на минерални сировини за 20% годишно	0
15. Зголемување на ефикасноста и контролните механизми за уплата на концесионерски надоместоци на сите носители на А и Б-интегрирана дозвола и концесионерски	15.1. Следење и мониторирање на плаќање на годишни концесионерски надоместоци од надлежност на МЖСПП	МЖСПП		Втора половина на 2027 година и континуирано	Јавно објавен годишен извештај за достасани и наплатени концесиски надоместоци	0

надоместоци на годишно ниво	15.2. Одземање или времено суспендирање на А и Б интегрирани еколошки дозволи или концесии кај носители на А и Б-интегрирана дозвола и концесионерски надоместоци кои не ги помириле надоместоците во законски утврден рок, по претходно писмено известување и утврдена постапка	МЖСПП		Втора половина на 2027 година и континуирано	Број на постапки за суспензија или одземање на дозвола или концесија	0
16. Зајакнување на надзорот со усогласеност на пропишаните гранични вредности на емисии во водите	16.1. Спроведување на инспекциски надзори за контрола и утврдување дали водите се испуштаат на начин и во услови како што се пропишани согласно со дозволата за испуштање	ДИЖС	МЖСПП ЕЛС	Прва половина на 2027 година и континуирано	Зголемен број на инспекциски надзори за усогласеност со пропишаните гранични вредности на емисии во водите за 20% годишно	0

17. Дигитализација на постапките за издавање на А и Б интегрирани дозволи, како и постапките за издавање на решенија, дозволи, лиценци и други управни акти поврзани со управување со водите, бучавата, отпадот и природата	17.1. Развој на апликација за дигитално поднесување на барање, комплетирање на документација и за издавање на А и Б интегрирани дозволи, како и постапките за издавање на решенија, дозволи, лиценци и други управни акти поврзани со управување со водите, бучавата, отпадот и природата	МЖСПП	МДТ	Втора половина на 2027 година	Развиена електронска апликација Број на издадени електронски решенија, дозволи, лиценци и други управни акти	3,000,000
	17.2. Воспоставување на електронска база на податоци за платени надоместоци за сите видови на решенија, дозволи, лиценци и други управни акти поврзани со управување со водите, бучавата, отпадот и природата	МЖСПП	МДТ	Втора половина на 2027 година	Воспоставена електронска база на податоци за платени надоместоци јавно објавена на веб страната на МЖСПП	3,000,000

18. Зголемување на јавната отчетност за издадени дозволи и концесии на организациската единица без надворешна контрола	18.1. Јавно објавување на сите издадени дозволи и концесии од МЖСПП со образложение и рок за поднесување забелешки од заинтересираната јавност.	МЖСПП		Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на издадени и јавно објавени дозволи и концесии	100,000
	18.2. Јавно објавување на сите издадени дозволи и концесии од МЗШВ со образложение и рок за поднесување забелешки од заинтересираната јавност	МЗШВ		Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на издадени и јавно објавени дозволи и концесии	100,000
	18.3. Воведување на дигитална алатка Е-животна средина за дигитализација процесот на издавање на управни акти (одобрувања на А-ИЕД, Елаборати, дозволи од област вода, отпад, природа итн.) со јавна	МЖСПП	МДТ	Втора половина на 2028 година	Воспоставена дигитална алатка Е-Животна средина и јавна достапност на документите, статусот на предметите и сите управни акти	3,000,000

	достапност на документите, статусот на предметите и објава на сите управни акти на веб страната на МЖСПП					
19. Зголемување на транспарентноста и отчетноста со објавување на податоци за индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	19.1. Воспоставување електронски табеларен преглед за евиденција и јавно објавување на податоци за индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	МЖСПП	ЗЕЛС ЕЛС	Прва половина на 2028 година	Воспоставен, јавно објавен и редовно ажуриран електронски табеларен преглед за евиденција на податоци за индустриски капацитети кои емитуваат на локално ниво	1,000,000
20. Унапредување на транспарентноста и јавниот надзор над загадувачите преку воспоставување јавно достапна мапа на субјекти кои вршат влијание врз животната средина	20.1. Изработка и јавно објавување на мапа на субјекти кои вршат влијание врз животната средина	МЖСПП	ЕЛС	Втора половина на 2027 година	Јавно достапна и функционална онлајн мапа на субјекти кои вршат влијание врз животната средина	0

21. Зајакнување на контролата и законитоста при утврдување на гранични вредности на емисиите во воздухот при издавање на дозволите	21.1. Надзор над примената на Правилникот за пропишани гранични вредности на емисиите во воздухот	МЖСПП		Прва половина на 2027 година и континуирано	Зголемен број на надзори над примената на Правилникот за 20% годишно	0
22. Зајакнување на контролата и законитоста при издавање на дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањето	22.1. Изработка и воспоставување на процедури за теренски проверки пред издавање на дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањето	МЖСПП		Прва половина на 2027 година	Изработени и воспоставени процедури за теренски проверки пред издавање на дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањето	0
	22.2. Воведување задолжителна теренска проверка пред издавање на дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањето	МЖСПП		Прва половина на 2027 година и континуирано	Зголемување на бројот на спроведени задолжителни теренски проверки пред издавање на дозволи за ИСКЗ за 20% годишно	0
23. Зајакнување на контролата на законските	23.1. Подготовка и објавување на листа на	МЖСПП	ДИЖС	Прва половина на	Подготвена листа на	100,000

<p>обврски за преземање на мерки и инвестиции за заштита во животната средина</p>	<p>нови мерки и дополнителни инвестиции во соодветни средства и опрема неопходни за заштитат животната средина кои произлегуваат од секој нов или од измена на постоен закон со субјекти на кои се однесуваат тие мерки и инвестиции</p>			<p>2027 година и континуирано</p>	<p>мерки и инвестиции во средства и опрема и субјектите на кои се однесува која е јавно објавена на веб страна на МЖСПП</p>	
	<p>23.2. Задолжителен редовен инспекциски надзор над работата на субјектите за кои е предвидена законска обврска да преземат мерки и да направат дополнителни инвестиции во соодветни средства и опрема за да ја заштитат животната средина при нивното работење веднаш по</p>	<p>ДИЖС</p>		<p>Втора половина на 2027 година и континуирано</p>	<p>Број на планирани редовни инспекциски надзори</p> <p>Број на реализирани редовни инспекциски надзори на примената</p> <p>Број на изречени</p>	<p>0</p>

	влегување во сила на тие законски обврски				инспекциски мерки	
24. Зајакната контрола и надзор над постапките за издавање и реализација на дозволите за сеча на шума	24.1. Зајакнат инспекциски надзор на издадени дозволи и нивната усогласеност со Плановите за сеча на шума	ДИШЛ		Втора половина на 2026 година и континуирано	Број на спроведени теренски инспекциски надзори Број на изречени инспекциски мерки	0
	24.2. Зајакнат инспекциски надзор над законитоста на постапката за издавање на дозвола за сеча на шума во приватни шуми	ДИШЛ		Втора половина на 2026 година и континуирано	Број на спроведени теренски инспекциски надзори Број на изречени инспекциски мерки	0
25. Зголемување на транспарентност на постапките за издавање на дозволи за ископ на песок и чакал и договорите за концесии	25.1. Објавување на сите јавни повици, критериуми и услови за издавање дозволи за ископ на песок и чакал на веб-страница	МЖСПП	ЕЛС	Прва половина на 2027 година и континуирано	Број на објавени јавни повици за издавање дозволи за ископ на песок и чакал на веб-	100,000

					страната на МЖСПП	
	25.2. Објавување на листа на сите поднесени барања за дозволи, со податоци за одобрени, одбиени, отфрлени барања и барање кои се во тек на постапување	МЖСПП		Прва половина на 2027 година и континуирано	Објавена листа на сите поднесени барања за дозволи со податоци за одобрени, одбиени, отфрлени барања и барање кои се во тек на постапување на веб страната на МЖСПП	100,000
	25.3. Јавно објавување на договорите за концесии за експлоатација на суровини на веб-страни	МЖСПП		Прва половина на 2027 година и континуирано	Јавно објавени сите договори за концесии за експлоатација на суровини на веб страната на МЖСПП	100,000
26. Воспоставување на електронска евиденција за наплатата на надоместоци за водно право	26.1. Развој и објавување на електронски табеларен преглед за наплатата	МЖСПП	УЈП	Прва половина на 2027 година и континуирано	Развиен и јавно објавен електронски табеларен преглед за	4,000,000

	на надоместоци за водно право				наплатата на надоместоци за водно право	
27. Доследно почитување на обврските за плаќање од договорите со водните оператори	27.1. Редовно следење и контрола на плаќањата на надоместоците за водно право	МЗШВ	МЖСПП	Прва половина на 2027 година и континуирано	Зголемување на број на водни оператори кај кои е извршена редовна контрола на плаќањето на надоместоците за водно право за 20% годишно Број на договори за кои се платени надоместоците Број на раскинати договори за неплатено водно право	0
28. Зголемување на транспарентноста и еднаквото применување	28.1. Развој и објавување на електронски табеларен преглед на сите барања	МЗШВ		Прва половина на 2027 година и	Јавно објавен електронски табеларен преглед Јавна	4,000,000

на правилата при пренамена на државно земјоделско земјиште и шуми.	и донесени одлуки за пренамена на државно земјоделско земјиште и шуми на веб-страната на МЗШВ			континуирано	објава на на сите барања и донесени одлуки за пренамена на државно земјоделско земјиште и шуми на веб-страната на МЗШВ	
29. Зајакнување на системот за евиденција и управување со шумите преку воспоставување на Национален катастар за шуми	29.1. Изработка и воспоставување на Национален катастар за шуми	МЗШВ		Втора половина на 2027 година	Воспоставен функционален Национален катастар на шуми	1,000,000
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА СЕКТОРОТ:						25,200,000
ВКУПЕН ИЗНОС НА ПРОЦЕНЕТИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА НС 2026-2030:						216,914,000

*Со колоната „Вклучени институции и субјекти“ се опфатени субјектите кои во рамки на своите законски надлежности се должни да соработуваат со надлежните институции, кои се носители на активностите, а во насока на исполнување на истите.